

วารสารวิชาการนอร์ทเทิร์น
Journal of Northern College
ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2559

วัตถุประสงค์ของการจัดพิมพ์วารสาร

1. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้นักวิชาการ คณาจารย์ นิสิต นักศึกษา และบุคคลทั่วไป ได้เผยแพร่บทความทางวิชาการ และบทความวิจัยที่มีคุณภาพ
2. เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ด้านวิชาการ และด้านการวิจัย

บรรณาธิการ

ดร.สิรินี

ว่องวิไลรัตน์

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ นพ.ศรีประสิทธิ์	บุญวิสุทธิ์
ศาสตราจารย์เสนาะ	ติเยาว์
ศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย	ยาวะประภาช
ศาสตราจารย์ ดร.อุดม	รัฐอมฤต
ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์	พรหมวงศ์

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณากลับกรองบทความ

รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์	โกศลกิตติอัมพร
รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร	ยุภาศ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญา	เคณาภูมิ
อาจารย์ ดร.สถาพร	มอญโพพาน
อาจารย์ ดร.อัญชลี	มีมุข
อาจารย์ ดร.วัชรพล	จิตตอภาวงศ์
รองศาสตราจารย์ ดร.สำเร็จ	ยุรชัย
รองศาสตราจารย์ ดร.ประจิตร	มหาหิง
รองศาสตราจารย์ ดร.ยาใจ	พงษ์บริบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ช่อลดา	ติยะบุตร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิบูลย์	พุ่มพูลสวัสดิ์
อาจารย์ ดร.เปรมจิต	มอร์ซิง
อาจารย์ ดร.ชีวิน	อ่อนล่อ
อาจารย์ ดร.ฐิติมน	ฉัตรจรัสรัตน์
รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์	จันตะนี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิญญานัน	รัตนวิบูลย์สม
อาจารย์ ดร.นันทวัน	เหลียมปรีชา
อาจารย์ ดร.กัญธนา	ดิษฐ์แก้ว
อาจารย์ ดร.กัณตภณ	หลอดโสภา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูพงษ์	พงษ์เจริญ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรสา	เตติวัฒน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา	ดลวิทยาคูณ
อาจารย์ ดร.จักรกฤษณ์	เคลือบวัง

เจ้าหน้าที่ประจำกองบรรณาธิการ

นางสาววลัยลักษณ์	พันธุ์รี
นางสาวศศิวรรณ	ส่งต่าย
นางสาวพรรณทิมา	วรรณสุทธิ์

กำหนดการเผยแพร่

ปีละ 2 ฉบับ

เจ้าของวารสาร

ฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

สำนักงาน

กองบรรณาธิการวารสาร ฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ชั้น 1
888 หมู่ 2 ถนนพหลโยธิน (แนวเก่า) ตำบลหนองบัวใต้ อำเภอเมือง จังหวัดตาก 63000
โทรศัพท์ 055-517488 ต่อ 808

การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนอนุเขตภาษาอังกฤษโดยใช้
การเขียนแบบเน้นกระบวนการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

The Development of English Paragraph Writing Ability Using the Process Writing
of Matthayomsuksa 3 Students

วีณา ทวีนนท์¹
Weena Taweeanan

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียน อนุเขต ภาษาอังกฤษ โดยใช้การเขียนแบบเน้นกระบวนการ ก่อนเรียนและหลังเรียน และ 2) ศึกษาเจตคติต่อการสอน เขียนอนุเขตภาษาอังกฤษโดยใช้การเขียนแบบเน้นกระบวนการของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนบ้านหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 44 ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม แบบแผนการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบ กลุ่มเดียวมีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแผนการจัดการจัดการ เรียนรู้ จำนวน 12 แผน แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนอนุเขตภาษาอังกฤษ และแบบวัดเจตคติต่อ การเขียนอนุเขตภาษาอังกฤษโดยใช้การเขียนแบบเน้นกระบวนการ เวลาในการทดลอง 12 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 36 ชั่วโมง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบทีแบบไม่อิสระ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนมีคะแนนความสามารถด้านการเขียนอนุเขตภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียนเฉลี่ย ตามลำดับดังนี้ 37.14 คิดเป็นร้อยละ 37.14 และ 78.43 คิดเป็นร้อยละ 78.43 นักเรียน มีคะแนนหลังเรียนไม่ น้อยกว่าร้อยละ 70 และเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพบว่าคะแนนความสามารถด้านการเขียนอนุเขต ภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. นักเรียนมีเจตคติต่อการสอนเขียนอนุเขตภาษาอังกฤษโดยใช้การเขียนแบบเน้นกระบวนการมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.63 โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก

คำสำคัญ: การเขียนอนุเขตภาษาอังกฤษ, การเขียนแบบเน้นกระบวนการ

¹ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้พูดภาษาอื่น หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
โทร.09 1865 5632 e-mail: taweeanan2003@yahoo.com

ABSTRACT

The purposes of this research were to study and compare students' English paragraph writing ability before and after using the process writing and to study attitude towards teaching English paragraph writing using the process writing of Matthayomsuksa 3 students.

The sample consisted of 44 students studying in Matthayom 3/1 at Banmakkhaeng School, Muang District, Udon Thani Province. They were selected using cluster random sampling. The research was a one group pretest-posttest design. Research instruments included 12 lesson plans, an English paragraph writing ability test and an attitude questionnaire. The experiment lasted twelve weeks, 3 hours a week, or 36 hours for all. The mean, percentage, standard deviation and t-test for Dependent Samples were used for data analysis.

The findings of the research were as follows:

1. The students' pretest and posttest mean scores of English paragraph writing ability were 37.14 or 37.14 percent and 78.43 or 78.43 percent respectively. The students' English paragraph writing ability after the experiment was not less than 70 percentages, and it was higher than that of the pretest.

2. The students' attitude towards teaching English paragraph writing using the process writing was 4.63 or at a very good level.

Keywords: Paragraph Writing, Process Writing

บทนำ

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากในการติดต่อสื่อสารเพื่อทำความเข้าใจระหว่างกันของสังคมโลกในยุคโลกาภิวัตน์ และการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศไทยในปีพุทธศักราช 2558 ที่ผ่านมา ดังนั้นภาษาอังกฤษจึงเป็นภาษาที่สองที่ทุกคนในสังคมจำเป็นต้องเรียนรู้เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารกับสังคมโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการจัดการเรียนการสอนภาษา ต่างประเทศ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ก็มุ่งเน้นที่การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นหัวใจสำคัญ ซึ่งก็คือการสร้างและพัฒนาทักษะทั้ง 4 ด้านในตัวผู้เรียนเพื่อประโยชน์ในการสื่อสาร ได้แก่ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ในบรรดาทักษะทางภาษาทั้ง 4 ทักษะนั้นทักษะการเขียนเป็นทักษะที่มีความยากมากกว่าทักษะอื่น ดังที่รีตนา มหากุล (2540: 163) ได้กล่าวว่าทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ยากที่สุด เพราะว่าทักษะการเขียนเป็นกระบวนการเกี่ยวกับความคิด เป็นการรวบรวมความคิดโดยจัดลำดับก่อนหลัง แล้วเรียบเรียงความคิดทั้งหมดรวมทั้งเลือกสรรถ้อยคำ เพื่อจะได้ถ่ายทอดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรหรือข้อความที่สามารถสื่อความหมายได้ตรงตามความต้องการ อีกทั้งนูนัน (Nunan, 1999: 271) ที่กล่าวว่า การเขียนเป็นทักษะที่น่าจะเป็นสิ่งที่ยากที่สุดที่จะทำในเรื่องของภาษา และเพราะความยากของทักษะการเขียนแม้แต่การเขียนอนุเฉทซึ่งถือได้ว่าเป็นหน่วยพื้นฐานในการเขียนภาษาอังกฤษก็ยังมีปัญหาด้านไวยากรณ์และปัญหาด้านการไม่รู้วิธีการในการเขียน ดังนั้นการเขียน อนุเฉทจึงเป็นปัญหาเร่งด่วนสำหรับผู้เรียนที่ผู้สอนต้องดำเนินการแก้ไข

จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในรายวิชา อ23101 ภาษาอังกฤษพื้นฐานระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหมากแข้ง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ที่ผ่านมา ผู้วิจัยพบข้อผิดพลาดจากงานเขียนระดับประโยคและระดับย่อหน้าของนักเรียน ได้แก่ นักเรียนเขียนสะกดคำไม่ถูกต้อง ใช้คำไม่เหมาะสมไม่ถูกประเภท เรียงคำในประโยคไม่ถูกต้อง การสื่อความหมายในประโยคไม่ชัดเจน เนื้อหาวกวนและไม่มีเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับหัวข้อที่เขียน รูปแบบในการเขียนไม่เป็นระบบ การใช้เครื่องหมายวรรคตอนไม่ถูกต้องและผู้เขียนไม่สามารถเชื่อมโยงความคิดให้ให้อ่านเข้าใจได้ถูกต้อง และจากการที่ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาผลการประเมินตัวชี้วัดที่เกี่ยวกับทักษะการเขียน จำนวน 3 ตัวชี้วัดได้แก่ ตัวชี้วัดที่ ต 1.3.1 พูดและเขียนบรรยายเกี่ยวกับตนเอง ประสบการณ์ ข่าว/เหตุการณ์/เรื่อง/ประเด็นต่าง ๆ ที่มีอยู่ในความสนใจของสังคม, ต 1.3.2 พูดและเขียนสรุปใจความสำคัญ/แก่นสาระหัวข้อเรื่องที่ได้จากการวิเคราะห์เรื่อง/ข่าว/เหตุการณ์ที่อยู่ในความสนใจ ของสังคม และ ต 1.3.3 พูด/เขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม ประสบการณ์และเหตุการณ์เรื่องและประเด็นต่างๆ ที่อยู่ในความสนใจของสังคม จากแบบบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (2557: 5) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 ปี ย้อนหลัง พบว่าคะแนนเก็บของนักเรียนที่ได้จากการวัดและประเมินผลตามตัวชี้วัดด้านการเขียนทั้ง 3 ตัวชี้วัดอยู่ในระดับต่ำกว่าทักษะอื่น ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆ เพื่อหาวิธีการแก้ไขปัญหาด้านการเขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษของนักเรียน และพบว่า การเขียนแบบเน้นกระบวนการ (Process Writing) เป็นวิธีหนึ่งที่สามารถนำมาพัฒนากระบวนการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่โซโคลิค (Sokolik, 2003: 96) ได้กล่าวถึงการเขียนแบบเน้นกระบวนการว่าเป็นการเรียนรู้ลำดับขั้นของการเขียน เพื่อนำไปสู่ผลงานการเขียน โดยเริ่มจากการร่างงานเขียน การเขียน การให้ข้อมูลย้อนกลับ การอ่านทบทวนและการแก้ไขเป็นวงจรที่เป็นระบบ และเฮดจ์ (Hedge, 2005: 51) กล่าวว่า การเขียนแบบเน้นกระบวนการ เป็นวิธีการสอนเขียนที่มีประสิทธิภาพ มุ่งให้นักเรียนสนใจในกระบวนการสร้างงานเขียนด้วยวิธีที่หลากหลาย อันเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนได้เกิดแนวคิดใหม่ๆ

ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของแลงแกน (Langan, 2013; 5) ที่กล่าวว่าการเขียนแบบเน้นกระบวนการ คือหลักปฏิบัติขั้นพื้นฐานที่ประกอบ ด้วยชุดของหลักการและเทคนิคที่สามารถเรียนรู้และเข้าใจได้

จากความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำกระบวนการเขียนของ แลงแกน (Langan, 2013; 17-33) มาพัฒนาความสามารถด้านการเขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหมากแข้ง ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากกระบวนการเขียนของแลงแกนใช้เทคนิคที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนมีข้อมูลและแนวคิดที่จะเขียน ในขั้นที่หนึ่งคือขั้นก่อนเขียนและใช้ขั้นเขียนร่างครั้งที่ 1 ขั้นปรับปรุงงานเขียน และขั้นแก้ไขและอ่านพิสูจน์งานเขียนเป็นขั้นตอนสุดท้ายในการขัดเกลาข้อมูลและแนวคิดเหล่านั้นให้อยู่ในรูปของอนุเฉทที่ถูกต้อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้การเขียนแบบเน้นกระบวนการ ก่อนเรียนและหลังเรียน
2. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการสอนเขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษโดยใช้การเขียนแบบเน้นกระบวนการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษ

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถทางการเขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษ โดยใช้การเขียนแบบเน้นกระบวนการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย 5 สาระ และ 8 มาตรฐาน หลักสูตรฉบับนี้จะเน้นทักษะการเขียนในมาตรฐานที่ 1.2 (มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ) และมาตรฐานที่ 1.3 (นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความคิดรวบยอด และความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ โดยการพูดและเขียน) และกล่าวถึงวิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลายถึง 12 วิธี เพื่อให้ผู้สอนเลือกใช้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับตัวชี้วัดและมาตรฐานการเรียนรู้ ได้ข้อมูลที่สะท้อนความรู้ความสามารถและศักยภาพของผู้เรียนอย่างเหมาะสม

2. การสอนภาษาต่างประเทศ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารตามลำดับดังนี้ 1) แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาที่สองที่มีอิทธิพลต่อการสอนภาษาและเป็นสมมติฐานในการสร้างความสามารถเพื่อการเรียนรู้ภาษาที่สอง คือ แนวคิดของ คราเชน (Krashen, 2001: 1-11) ซึ่งประกอบด้วย 5 สมมติฐานได้แก่ สมมติฐานเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างการรับภาษาและการเรียนภาษา (The Acquisition Learning Hypothesis) สมมติฐานเกี่ยวกับขั้นตอนในการเรียนรู้ภาษาตามธรรมชาติ (The Natural Order Hypothesis) สมมติฐานเกี่ยวกับการใช้ความรู้กฎเกณฑ์ทางภาษามาแก้ปัญหาการใช้ภาษาผิด (The Monitor Hypothesis) สมมติฐานเกี่ยวกับตัวป้อน (The Input Hypothesis) และสมมติฐานเกี่ยวกับอารมณ์และความรู้สึกของนักเรียน (The Affective Filter Hypothesis) 2) แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาภาษาต่างประเทศ ตามแนวคิดของนักวิชาการได้แก่ ชาว

ยอน (Savignon, 1983: 23-24) สุมิตรา อังวัฒนกุล, (2540: 29) และพรสวรรค์ สีป้อ (2550: 24) ได้กล่าวไว้พอสรุปได้ว่า การเรียนการสอนภาษาภาษาต่างประเทศคือการทำอย่างไรให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่วตามสถานการณ์ ซึ่งเป็นเป้าหมายของการสอน ภาษาต่างประเทศแต่ละภาษามีโครงสร้างที่แตกต่างกันไป ครูผู้สอนควรคำนึง ถึงความแตกต่างของภาษาแม่และภาษาต่างประเทศ จัดเตรียมสื่อที่เหมาะสมกับระดับชั้น วางแผนการสอนให้เป็นลำดับขั้นตอนโดยใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย เพื่อให้ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารให้มากที่สุดเพราะการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศไม่ใช่การเรียนภาษาแต่เป็นการเรียน การใช้ภาษา 3) การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ตามแนวคิดของ ลิตเติลวูด (Littlewood, 1996: 2-3) และสุมิตรา อังวัฒนกุล (2540: 39) พอสรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอน ภาษาต่างประเทศนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องรู้ถึงความแตกต่างระหว่างเทคนิคการสอน วิธีสอน และแนวคิดทฤษฎีซึ่งเป็นที่มาของวิธีสอนต่างๆ แต่ละวิธีมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ครูผู้สอนต้องศึกษาทำความเข้าใจและเลือกนำไปใช้ให้เหมาะสมกับนักเรียน เพราะธรรมชาติและข้อจำกัดในการเรียนรู้ของภาษาต่างประเทศไม่เหมือนกับความรู้ใน ภาษาแม่ และ 4) การวัดและประเมินผลภาษาต่างประเทศ ตามแนวคิดของฟินอคเชียโร และซาโก (Finocchiaro & Sako, 1983: 12-14) ฮิวส์ (Hughes, 2003: 9-14) บราวน์ (Brown, 2004: 3) พอสรุปได้ว่าการวัดและ ประเมินผลการสอนภาษาต่างประเทศนั้นเป็นกระบวนการที่ครูผู้สอนต้องดำเนินการอยู่ตลอดเวลา เพื่อปรับปรุง และประเมินผลความสามารถทางภาษาของผู้เรียน และเพื่อประเมินประสิทธิภาพในการสอนของครูด้วย ทักษะ ทางภาษาแต่ละทักษะนั้นมีความแตกต่างกันฉะนั้นครูผู้สอนต้องให้ความสำคัญกับการสร้างเครื่องมือที่จะใช้ในการ วัดและประเมินผลทักษะภาษาเหล่านั้นให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับจุดประสงค์ของการวัดในแต่ละครั้ง

3. การเขียน ผู้วิจัยได้นำเสนอเกี่ยวกับความหมายของการเขียน ความสำคัญของการเขียน ความสามารถ ด้านการเขียน องค์ประกอบของการเขียน กระบวนการเขียน และกิจกรรมการเขียน

4. การเขียนอนุเฉท กลุ่มของประโยคในรูปของย่อหน้า ซึ่งอยู่ระหว่าง 100 – 200 คำ หรือ 8 – 15 ประโยค ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ประโยคใจความสำคัญ ประโยคใจความย่อยหลายประโยค และประโยคสรุป แล้วเชื่อมต่อกันทุกประโยคเข้าด้วยกันเพื่อแสดงถึงความสัมพันธ์ทางความคิดที่เป็นหนึ่งเดียว

5. การเขียนแบบเน้นกระบวนการ การเขียนแบบเน้นกระบวนการ หมายถึงกิจกรรม การเขียนที่ฝึกให้ นักเรียนได้รู้และเข้าใจวิธีการเขียนที่ดีและถูกต้องอย่างเป็นขั้นตอน เริ่มจากการค้นหาข้อมูล แล้วเรียบเรียงเป็น ความคิด โดยกระบวนการนี้เกิดขึ้นจากการวางแผนการเขียน การตรวจทานแก้ไข และการทบทวนสิ่งที่เขียน ทุกกระบวนการจะผสมกลมกลืนโดยลำดับอย่างเป็นธรรมชาติ ทำให้ผู้เรียนมีการพัฒนากระบวนการในการเขียน และพัฒนาความคิดขึ้นเรื่อยๆ ส่งผลให้ได้งานเขียนที่บรรลุตามวัตถุประสงค์ของผู้เขียน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือก การเขียนแบบเน้นกระบวนการของแลงแกน (Langan, 2013: 17-31) มาใช้ในการเขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษ เนื่องจากขั้นตอนในการเขียนมีกระบวนการที่ชัดเจน ง่ายในการฝึกปฏิบัติ มีการใช้เทคนิคหลากหลายเพื่อลดความ กังวลในการฝึกทักษะการเขียน ซึ่งเป็นทักษะที่ยากทักษะหนึ่ง ทำให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดี

6. การวัดและประเมินผลการเขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษ หมายถึงการใช้งานเขียนอนุเฉท เป็นเครื่องมือ ทดสอบความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษของผู้เขียน ดังนั้นการประเมินความสามารถจึงเป็นเรื่อง เกี่ยวกับการตรวจให้คะแนนและประเมินผลงานเขียนอนุเฉทของนักเรียนโดยใช้เกณฑ์ในการประเมินคือวิธีการ ตรวจให้คะแนน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การประเมินอนุเฉทของบอร์ดแมน (Boardman, 2008: 131)

ในการประเมินความสามารถด้านการเขียนอนุเฉพาะภาษาอังกฤษ เพราะเป็นเกณฑ์ในการประเมินการเขียนอนุเฉพาะ โดยเฉพาะ

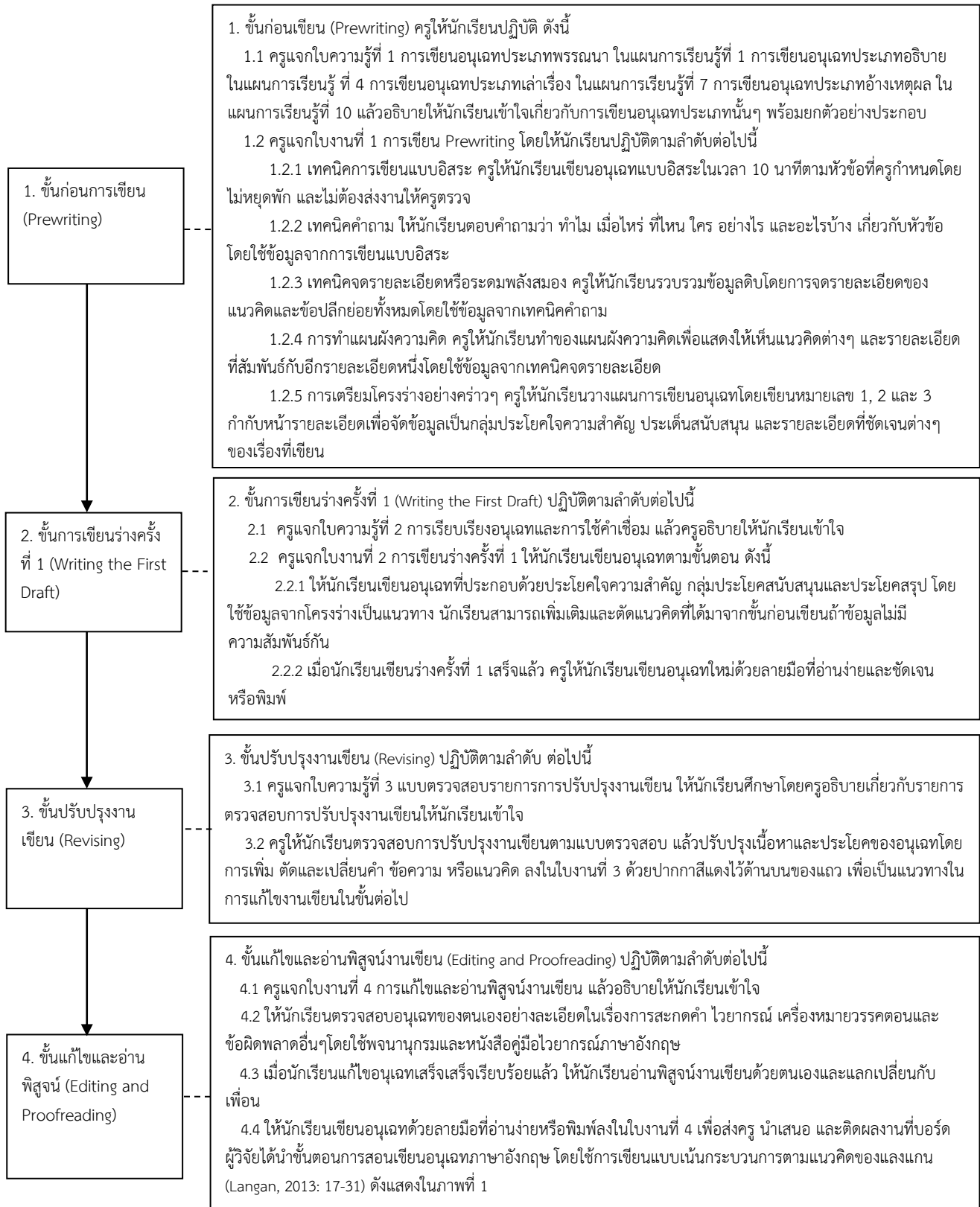
7. เจตคติ หมายถึง ทาทีหรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งสามารถเป็นไปได้ ทั้งทางบวกและทางลบ และเปลี่ยนแปลงได้เมื่อกาลเวลาและสถานการณ์แวดล้อมเปลี่ยนไป ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล และแปลความหมายค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของเบสต์ (Best, 1977: 171)

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

8.1 งานวิจัยในประเทศ ประกอบด้วยงานวิจัยของ 1) ชูดากรณ์ แทนอ่อน (2553) 2) กนกพร บุญอาจ (2553) 3) ธรรมธัช บาศรี (2556) 4) เขมานันท์ รัตนานิคม (2556) 5) ธุสีกาญจน์ พองอ่อน (2556) และ 6) ศลิษา คนขยัน (2556) ซึ่งงานวิจัยเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนโดยใช้การเขียนแบบเน้นกระบวนการ สามารถพัฒนาความสามารถทางการเขียนของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งนักเรียนยังมีเจตคติต่อการสอนเขียน แบบเน้นกระบวนการอยู่ในระดับค่อนข้างดีถึงระดับดีมาก

8.2 งานวิจัยต่างประเทศ ประกอบด้วยงานวิจัยของ 1) แกรทซ์ (Gratz, 2005: 84) 2) เมสัน (Mason, 2006: 83) 3) แกมเบิล (Gamble, 2007: 41) 4) บริลลิงเจอร์ (Brillinger, 2009: 36) และ 5) จรุงธวัชชัย (Jarunthawatchai, 2010: 143-144) ซึ่งงานวิจัยเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนโดยใช้การเขียนแบบเน้นกระบวนการ สามารถพัฒนาความสามารถด้านการเขียนของนักเรียนได้เป็นอย่างดีทั้งห้องเรียนที่มีภาษาและวัฒนธรรมเดียวกันและห้องเรียนที่มีความหลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรม นักเรียนมีความกระตือรือร้น มีความพยายามในการแก้งานเขียน ยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของเพื่อนและครู กล่าวคือ นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้การเขียนแบบเน้นกระบวนการมีความสามารถด้านการเขียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนปกติและการสอนแบบเน้นภาระงาน นอกจากนี้การเขียนแบบเน้นกระบวนการยังได้รับการยอมรับจากองค์กรการศึกษาในระดับสากลอีกด้วย

9. ขั้นตอนการสอนเขียนอนุเฉพาะภาษาอังกฤษโดยใช้การเขียนแบบเน้นกระบวนการ ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำการสอนโดยใช้กระบวนการเขียนของแลงแกน (Langan, 2013: 17-31) ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนเขียน (Prewriting) ขั้นตอนเขียนร่าง ครั้งที่ 1 (Writing the First Draft) ขั้นตอนปรับปรุงงานเขียน (Revising) และขั้นแก้ไขและอ่านพิสูจน์งานเขียน (Editing and Proofreading) มาใช้ในการสอนเขียนอนุเฉพาะภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้วิจัยได้แสดงการเปรียบเทียบขั้นตอนการเขียนอนุเฉพาะภาษาอังกฤษโดยใช้การเขียนแบบเน้นกระบวนการของแลงแกน และขั้นตอนการเขียนอนุเฉพาะภาษาอังกฤษแบบเน้นกระบวนการของผู้วิจัยที่ประยุกต์มาจากกระบวนการของแลงแกน ดังแสดงในรูปภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการสอนเขียนอนุθεทภาษาอังกฤษโดยใช้การเขียนแบบเน้นกระบวนการ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหมากแข้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ที่กำลังเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 8 ห้องเรียน จำนวนทั้งสิ้น 371 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนบ้านหมากแข้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ซึ่งกำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 44 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 3 ชนิด ดังนี้

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้การสอนเขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษโดยใช้การเขียนแบบเน้นกระบวนการ จำนวน 12 แผน แผนละ 3 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 36 ชั่วโมง

2.2 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษโดยใช้การเขียนแบบเน้นกระบวนการ เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ใช้วัดก่อนเรียนและหลังเรียน ข้อสอบเป็นแบบอัตนัย จำนวน 1 ข้อ

2.3 แบบวัดเจตคติต่อการสอนเขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษโดยใช้การเขียนแบบเน้นกระบวนการ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ซึ่งเป็นข้อความเชิงบวกและเชิงลบ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษ โดยใช้การเขียนแบบเน้นกระบวนการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งได้ดำเนินการทดลองด้วยตนเอง และเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษ

3.2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้การเขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษโดยใช้การเขียนแบบเน้นกระบวนการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหมากแข้ง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 12 แผน ๆ ละ 3 ชั่วโมง รวม 36 ชั่วโมง

3.3 ทดสอบหลังเรียน (Posttest) กับกลุ่มตัวอย่างหลังจากดำเนินการทดลองครบตามเวลาที่กำหนด โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษ ชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน

3.4 วัดเจตคติต่อการสอนเขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษโดยใช้การเขียนแบบเน้นกระบวนการ จำนวน 20 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับกลุ่มตัวอย่างหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อบรมทั้ง 12 แผนการจัดการเรียนรู้แล้ว

3.5 นำผลคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน และแปลค่าคะแนนแบบวัดเจตคติมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติเพื่อใช้ในการสรุปและอภิปรายผลการทดลอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความสามารถด้านการเขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษของผู้เรียนโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การทดสอบทีแบบไม่อิสระต่อกัน (t-test for Dependent Samples)

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาเจตคติต่อการสอนเขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษโดยใช้การเขียนแบบเน้นกระบวนการ โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาแปลค่าตามเกณฑ์การแปลผลการวัดเจตคติ

ผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษ และศึกษาเจตคติต่อการสอนเขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษโดยใช้การเขียนแบบเน้นกระบวนการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. นักเรียนมีคะแนนความสามารถด้านการเขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษก่อนเรียนเฉลี่ย 37.14 คิดเป็นร้อยละ 37.14 และคะแนนหลังเรียนเฉลี่ย 78.43 คิดเป็นร้อยละ 78.43 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพบว่า คะแนนความสามารถด้านการเขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษของนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษโดยใช้การเขียนแบบเน้นกระบวนการระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ	t
ก่อนเรียน	37.14	6.74	37.14	74.77**
หลังเรียน	78.43	5.11	78.43	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์พบว่า คะแนนความสามารถด้านการเขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 44 คน มีค่าคะแนนเฉลี่ยทดสอบก่อนเรียนเท่ากับ 37.14 คิดเป็นร้อยละ 37.14 ค่าคะแนนเฉลี่ยทดสอบหลังเรียนเท่ากับ 78.43 คิดเป็นร้อยละ 78.43 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพบว่าคะแนนความสามารถด้านการเขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีเจตคติต่อการสอนเขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษโดยใช้การเขียนแบบเน้นกระบวนการค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาเจตคติต่อการสอนเขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษโดยใช้การเขียนแบบเน้นกระบวนการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1

การวัด	N	\bar{X}	S.D.	ระดับเจตคติ
เจตคติต่อการสอนเขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษโดยใช้การเขียนแบบเน้นกระบวนการ	44	4.63	0.42	ดีมาก

จากตารางที่ 8 พบว่าหลังจากนักเรียนได้รับการสอนเขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษโดยใช้การเขียนแบบเน้นกระบวนการ มีค่าเฉลี่ยของเจตคติต่อการสอนเขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษโดยใช้การเขียนแบบเน้นกระบวนการเท่ากับ 4.63 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีเจตคติต่อการสอนเขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษโดยใช้การเขียนแบบเน้นกระบวนการโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก

อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้แยกการอภิปรายผลเป็นประเด็นต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้

1. จากการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษโดยใช้การเขียนแบบเน้นกระบวนการก่อนเรียนและหลังเรียน ผลการทดลองในครั้งนี้พบว่า นักเรียนมีคะแนนความสามารถด้านการเขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษก่อนเรียนเฉลี่ย 37.14 คิดเป็นร้อยละ 37.14 และคะแนนหลังเรียนเฉลี่ย 78.43 คิดเป็นร้อยละ 78.43 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพบว่า คะแนนความสามารถด้านการเขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 1 และข้อที่ 2 สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ

ประการแรก การเขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษโดยใช้การเขียนแบบเน้นกระบวนการใน ครั้งนี้ สามารถพัฒนาความสามารถด้านการเขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษของนักเรียนให้ดีขึ้นได้ กล่าวคือก่อนการทดลอง พบว่าความรู้พื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับไม่น่าพอใจ ทั้งนี้เนื่องมาจากนักเรียนไม่มีพื้นฐาน ด้านการเขียนอนุเฉท ไม่มีกระบวนการในการคิดที่เป็นลำดับขั้นตอนในการเขียน อนุเฉทจากง่ายไปหายาก ไม่มีการใช้เทคนิคในขั้นก่อนที่จะเขียน ไม่รู้จักการร่างงานเขียน การแก้ไขปรับปรุงงานเขียนก่อนที่จะเขียนไม่รู้จักเทคนิคในการอ่านพิสูจน์งานเขียนด้วยสาเหตุดังกล่าวจึงทำให้นักเรียนไม่สามารถใช้ภาษาเขียนในการถ่ายทอดประสบการณ์ผ่านงานเขียนอนุเฉทที่ถูกต้องไปสู่ผู้อ่านได้ แต่หลังจากที่นักเรียนได้เรียนรู้การเขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษโดยใช้การเขียนแบบเน้นกระบวนการซึ่งไม่ได้ฝึกฝนหรือเรียนรู้เพียงหนึ่งหรือสองครั้งแต่ฝึกฝนซ้ำหลายรอบ แล้วนำปัญหาและข้อบกพร่องที่เกิดจากการเรียนรู้จากครั้งก่อน ไปปรับปรุงใช้ในการเรียนรู้ครั้งต่อไป จนนักเรียนสามารถจดจำเทคนิคและกระบวนการในการฝึกได้ จากที่ไม่มีรูปแบบหรือเป้าหมายในการเขียน นักเรียนก็สามารถเขียนอนุเฉทได้ถูกต้องตามรูปแบบ เนื้อหา มีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน สื่อความ-หมายได้ไม่วกวน ประโยคมีความสละสลวยขึ้น

การสะกดคำและลำดับคำมีความถูกต้องเพิ่มมากยิ่งขึ้น ตลอดจนปัญหาด้านการใช้เครื่องหมายวรรคตอนและไวยากรณ์ก็ลดลงอีกด้วย นั่นเป็นเพราะว่าการเขียนแบบเน้นกระบวนการเป็นทักษะที่ทุกคนสามารถที่จะเรียนรู้และเข้าใจได้ ยิ่งฝึกฝนมากเท่าใด ยิ่งมีความชำนาญเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของแลงแกน (Langan, 2013: 11) ที่กล่าวว่า การเขียนแบบเน้นกระบวนการ เป็นทักษะที่เรียนรู้ได้โดยการฝึกฝนตามขั้นตอนของกระบวนการในการเขียน แลงแกน (Langan, 2013: 5) ยังกล่าวอีกว่า เพราะกระบวนการดังกล่าว คือ กระบวนการปฏิบัติขั้นพื้นฐาน (Nuts-and-Bolts Process) ที่ใครๆ ก็รู้ว่าจะประกอบไปด้วยหลักการและเทคนิคต่างๆ ที่สามารถศึกษาและเข้าใจได้ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ การใช้กระบวนการเขียน แบบเน้นกระบวนการตามกระบวนการของแลงแกน (Langan, 2013: 17-31) ที่ประกอบไปด้วยหลักการและเทคนิคต่างๆ อันเป็นกระบวนการปฏิบัติขั้นพื้นฐาน แล้วฝึกเขียนตามกระบวนการดังกล่าวหลายๆ ครั้งจนนักเรียนเกิดความชำนาญ และสามารถเขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษได้ถูกต้อง ส่งผลให้คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70

ประการที่สอง การเขียนอนุเฉทภาษาอังกฤษโดยใช้การเขียนแบบเน้นกระบวนการมีขั้นตอนในการเขียนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เหมาะสมในที่นี้หมายถึง ไม่มีลำดับขั้นตอนน้อย จนทำให้นักเรียนไม่สามารถเรียบเรียงความคิดออกมาเป็นอนุเฉทที่สละสลวยและสื่อความหมายได้ และไม่มีลำดับขั้นตอนมากเกินไปจนทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในขั้นตอนที่หลากหลาย และซับซ้อนกว่าจะได้อนุเฉทแต่ละเรื่อง กล่าวคือ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกการเขียนแบบเน้นกระบวนการของแลงแกน (Langan, 2013: 17-31) ที่ประกอบด้วยขั้นตอนการเขียน 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นก่อนเขียน ขั้นเขียนร่างครั้งที่ 1 ขั้นปรับปรุงงานเขียนและ ขั้นแก้ไขและอ่านพิสูจน์งานเขียน ซึ่งขั้นก่อนเขียนนั้นเป็นการเตรียมข้อมูลเพื่อเริ่มต้นงานเขียนโดยใช้เทคนิค 5 วิธี คือ การเขียนแบบอิสระ การตั้งคำถาม การจตรายละเอียด การจัดกลุ่ม และการเตรียมโครงร่างอย่างคร่าวๆ ในขั้นนี้ เมื่อนักเรียนเริ่มฝึกเขียนในเก้าชั่วโมงแรกหรือสามแผนการจัดการเรียนรู้ นักเรียนสามารถจดจำเทคนิคเหล่านี้ได้ เมื่อเริ่มเรียนชั่วโมงที่สิบหรือแผนการจัดการเรียนรู้ที่สี่เป็นต้นไป นักเรียนสามารถสลับลำดับการใช้เทคนิคทั้งห้าเทคนิคได้ และเมื่อเรียนชั่วโมงที่สิบสาม หรือแผนการจัดการเรียนรู้ที่ห้า นักเรียนสามารถใช้เทคนิคที่สอง ที่สาม หรือที่สี่ ก็ได้ข้อมูลและแนวคิดเพียงพอที่จะนำไปใช้ในขั้นเขียนร่างครั้งที่ 1 ได้แล้ว ซึ่งในขั้นเขียนร่างครั้งที่ 1 นี้ นักเรียนสามารถเขียนประโยคใจความสำคัญ ประโยคสนับสนุน และประโยคสรุปได้อย่างชัดเจนพร้อมรายละเอียดปลีกย่อย โดยไม่ต้องกังวลกับปัญหาด้านไวยากรณ์ เครื่องหมายวรรคตอน การสะกดคำ และการเลือกใช้คำหรือเลือกใช้ประโยคได้ดี เมื่อเริ่มเรียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่สี่ และนักเรียนสามารถเขียนได้เร็วขึ้นและถูกต้องเพิ่มมากขึ้นเมื่อเรียนแผนการเรียนรู้ต่อๆ สำหรับขั้นที่สามคือ ขั้นปรับปรุงงานเขียน เป็นขั้นที่นักเรียนต้องใช้ความรู้ด้านไวยากรณ์เพื่อให้งานเขียนมีความถูกต้องทั้งเนื้อหาและประโยค ซึ่งปัญหาที่พบมากคือการเชื่อมโยงปรากฏให้เห็นน้อยมาก คำที่นักเรียนนำมาใช้ในการเชื่อมโยง ก็อยู่ในวงแคบๆ จนเมื่อเสร็จสิ้นการเรียนรู้อันเป็นการจัดการเรียนรู้สุดท้ายปัญหานี้ก็ยังคงอยู่ เพียงแต่ลดปริมาณลงบ้าง และในขั้นสุดท้ายคือ ขั้นแก้ไขและอ่านพิสูจน์งานเขียน เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญอย่างมากในกระบวนการเขียน เพราะเป็นการแก้ไขในเรื่องไวยากรณ์ เครื่องหมายวรรคตอน การใช้ภาษาและการสะกดคำ เพื่อให้งานเขียนเป็นหนึ่งเดียว สละสลวย ในขั้นนี้นักเรียนต้องใช้เวลาในการแก้ไขและอ่านพิสูจน์สลับกับการปรับปรุงงานเขียน หมุนเวียนเปลี่ยนกันได้เท่าที่นักเรียนต้องการจนกว่าจะได้อนุเฉทที่สมบูรณ์ที่สุด ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่หกเป็นต้นไป นักเรียนสามารถเขียนอนุเฉทได้ถูกต้องตามขั้นตอน และขั้นตอนที่สามและขั้นตอนที่สี่เป็นขั้นตอนที่นักเรียนใช้เวลาในการฝึกมากที่สุด นักเรียนส่วนหนึ่งเมื่อถึงกำหนดส่ง

งาน ไม่สามารถส่งได้เพราะยังต้องการปรับปรุงและแก้ไขแนวคิด คำศัพท์หรือประโยค ในขณะที่เดียวกันนักเรียนบางคนก็สามารถเขียนอนุเลขที่สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพได้ ในเวลาที่กำหนด ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าขั้นตอนทั้งสี่ขั้นตอนดังกล่าวข้างต้น เป็นขั้นตอนที่มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาความสามารถด้านการเขียนอนุเลขภาษาอังกฤษของนักเรียนได้

2. การศึกษาเจตคติต่อการสอนเขียนอนุเลขภาษาอังกฤษโดยใช้การเขียนแบบเน้นกระบวนการของนักเรียน จากการวิจัยพบว่า เจตคติต่อการสอนเขียนอนุเลขภาษาอังกฤษโดยใช้การเขียนแบบเน้นกระบวนการของนักเรียนอยู่ในระดับดีมาก สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าการเขียนอนุเลขในแต่ละขั้นตอนจะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครู ซึ่งถือได้ว่าเป็นการส่งเสริมการทำงานร่วมกันภายในชั้นเรียน และสร้างบรรยากาศอันดีระหว่างครูกับนักเรียนอีกด้วย ทำให้นักเรียนมีการพัฒนากระบวนการในการคิดและการเขียนดีขึ้นอย่างเป็นลำดับ ทั้งที่ก่อนหน้านี้การเขียนอนุเลขเป็นเรื่องที่นักเรียนไม่ชอบและแสนจะน่าเบื่อ เพราะนักเรียนไม่รู้ว่าจะเริ่มต้นอย่างไร ไม่มีความมั่นใจในการเขียน มีแต่ความวิตกกังวล ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นอุปสรรคอย่างมากต่อการเรียนรู้ของนักเรียน แต่พอนักเรียนได้เรียนรู้การเขียนอนุเลขภาษาอังกฤษโดยใช้การเขียนแบบเน้นกระบวนการบวกกับบรรยากาศอันดีระหว่างนักเรียนกับเพื่อนและครูผู้สอนแล้วความรู้สึกไม่ชอบและความวิตกกังวล ค่อยลดน้อยลงไปเรื่อยๆ ในทางตรงกันข้ามความรู้สึกชอบและความมั่นใจกลับเข้ามาแทนที่ ส่งผลให้นักเรียนสามารถเขียนอนุเลขได้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของซอมเมอร์ (Sommers, 1980: 12) ที่ได้กล่าวว่า การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการเขียนร่วมกันระหว่างนักเรียน ครู และเพื่อนร่วมชั้นเรียน จะทำให้ผู้เรียนมีการพัฒนากระบวนการในการเขียน และพัฒนาความคิดขึ้นเรื่อยๆ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกนกพร บุญอาจ (2553: 105) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนภาษาอังกฤษโดยการเขียนแบบเน้นกระบวนการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเขียนแบบเน้นกระบวนการอยู่ในระดับมากที่สุดและเขมานันท์ รัตนานิคม (2556: 71) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนภาษาอังกฤษโดยใช้การเขียนแบบเน้นกระบวนการ และพบว่าเจตคติต่อการสอนเขียนอนุเลขภาษาอังกฤษโดยใช้การเขียนแบบเน้นกระบวนการของนักเรียนอยู่ในระดับดีมาก

รายการอ้างอิง

- กนกพร บุญอาจ. (2553). การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนภาษาอังกฤษ โดยวิธีสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้พูดภาษาอื่น มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- เขมานันท์ รัตนานิคม. (2556). การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนภาษาอังกฤษโดยวิธีการสอนแบบเน้นกระบวนการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้พูดภาษาอื่น มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ชุตานภรณ์ แทนอ่อน. (2553). ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้วิธีเขียนแบบเน้นกระบวนการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนดงเจนวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 1 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

- ฐิติกาญจน์ ฟองอ่อน. (2556). การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนภาษาอังกฤษโดยวิธีการสอนแบบเน้นกระบวนการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้พูดภาษาอื่น มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ธรรมธัช บาศรี. (2555). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การเขียนภาษาอังกฤษ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พรสวรรค์ สีป้อ. (2550). สุดยอดวิธีสอนภาษาอังกฤษ นำไปสู่การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่. นนทบุรี: ไทยร่มเกล้า.
- รัตนา มหาภูศล. (2540). การสอนทักษะการเขียน ชุดเสริมประสิทธิภาพครู แนวคิด และเทคนิควิธีการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศลิษา คนขยัน. (2556). การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการสอนแบบเน้นกระบวนการตามแนวคิดของเฮดจ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้พูดภาษาอื่น มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- สุมิตรา อังวัฒน์กุล. (2540). วิธีสอนภาษาอังกฤษ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมชาย วรกิจเกษมสกุล. (2553). ระเบียบวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. อุดรธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- Best, J. W. (1977). *Research in Education*. 3rd ed. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.
- Boardman, C. A. (2008). *Writing to communicate 1: Paragraphs*. USA: Pearson Education.
- Brillinger, P. (2009). *Student perceptions of the writing process*. Degree of Master of Education, Brock University
- Brown, H. D. (2004). *Language assessment: Principles and classroom practices*. New York: Longman.
- Finocchiaro, M., & Sako, S. (1983). *Foreign language testing: A practical approach*. New York: Regents.
- Gamble, M. (2007). *A retrospective study of the impact of a writing process program on the academic achievement of 2, 3, 4 and 5 grade students*. Degree of doctor of philosophy, Curriculum and Instruction, University of San Francisco.
- Gratz, M. (2005). *A comparison of students and teachers perceptions of the writing process*. Degree of doctor of philosophy, Curriculum and Instruction, University of Cincinnati.
- Hedge, T. (2005). *Writing*. 2nd ed. New York: Oxford University.
- Hughes, A. (2003). *Testing for language teachers*. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University.

- Jarunthawatchai, W. (2010). **A process-genre approach to teaching second language writing: theoretical perspective and implementation in a Thai university setting.** Degree of doctor of philosophy, School of Humanities, University of Southampton .
- Krashen, S. (2001). **Fundamentals of Language Education.** New York: SRA/McGraw-Hill.
- Langan, J. (2013). **Exploring writing sentences and paragraphs.** 3rd ed. New York: McGraw-Hill.
- Littlewood, W. (1996). **Communicative language teaching: An introduction.** Cambridge: Cambridge University Press.
- Mason, K. (2006). **Students understanding and internalization of a process approach to writing.** Degree of doctor of philosophy, Curriculum and Instruction, Arizona State University.
- Nunan, D. (1999). **Second language teaching & learning.** Boston: Heinle & Heinle.
- Savignon, S. J. (1983). **Initiatives in communication language teaching: A book of reading.** Boston, MA: Addison-Wesley Publishing.
- Sokolik, M. (2003). **Practical English language teaching.** New York: McGraw-Hill.
- Sommers, N. (1980). Revision strategies of students writers and experienced writers. **College Composition and Communication.** 31(4), 378-387.

การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทักษะปฏิบัติของซิมป์สันร่วมกับ
การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เรื่อง การประดิษฐ์ทำรำ
ประกอบเพลงค่านิยม 12 ประการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
THE DEVELOPMENT OF TEACHING TECHNIQUE BY INTEGRATING SIMPSON'S
INSTRUCTION MODEL AND COOPERATIVE LEARNING (STAD) MODEL FOR
THE INVENTION OF DANCE CONSISTS TWELVE VALUES ANNOUNCED SONG
FOR MATTHAYOMSUKSA 3 STUDENTS

จุฑารัตน์ ดวงเทียน¹
Juturat Duongtain

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง การประดิษฐ์ทำรำ ประกอบเพลงค่านิยม 12 ประการ ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติการรำของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง การประดิษฐ์ทำรำ ประกอบเพลงค่านิยม 12 ประการ ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาค้นคว้า ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนธัญรัตน์ ปีการศึกษา 2558 ระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 จำนวน 96 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทักษะปฏิบัติ ของซิมป์สัน ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ 3) แบบประเมินทักษะปฏิบัติการรำ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลอง จากการใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทักษะปฏิบัติของซิมป์สัน ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เรื่อง การประดิษฐ์ทำรำประกอบเพลงค่านิยม 12 ประการ สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) ทักษะปฏิบัติการรำของกลุ่มทดลอง จากการใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทักษะปฏิบัติของซิมป์สัน ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD เรื่อง การประดิษฐ์ทำรำประกอบเพลงค่านิยม 12 ประการ สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : ทักษะปฏิบัติของซิมป์สัน การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

¹ ตำแหน่ง ครู (คศ.1) สังกัดโรงเรียนธัญรัตน์ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี 12110 โทร.092-275-7470

E-mail : finly_kitty@hotmail.com

ABSTRACT

The research aimed to 1) compare the students' achievement for the invention of dance consisting of Twelve Values Announced Song between the experimental group and the control group, 2) compare practical skills in classical Thai dance for the invention of dance consisting of Twelve Values Announced Song between the experimental group and the control group.

The sample group in this study was 96 Mathayomsuksa 3 students at Thanyarat School in the second semester of the academic year 2015. The tools used in this research were 1) learning management plans, 2) achievement tests, and 3) evaluation forms of classical Thai dance skills.

The findings revealed that: 1) the learning achievement of the experimental group after learning by integrating Simpson's Instruction Model and Cooperative Learning (STAD) was higher than the control group at .05 level of significance, and 2) the practical skills in classical Thai dance for the invention of dance consisting of Twelve Values Announced Song of the experimental group was higher than the control group at .05 level of significance.

Keywords: Integrating Simpson's Instruction Model, Cooperative Learning (STAD) Model

บทนำ

สภาวะการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างรวดเร็วของสังคม ศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งวิทยาการประกอบกับกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้โลกไร้พรมแดน การติดต่อสื่อสารที่รวดเร็วและไร้ซึ่งข้อจำกัด ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยเป็นอย่างมาก และประเทศไทยยังได้รับวัฒนธรรมและค่านิยม ที่แปลกใหม่จากต่างประเทศเข้ามาด้วย ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย การสื่อสาร หรือการพูดจา (เรณู โกศินานนท์, 2535, น.1) แต่มีวัฒนธรรมที่ประเทศไทยยังคงรักษาไว้เป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ และเป็นสิ่งที่สามารถบ่งชี้ความเป็นมาของประวัติศาสตร์ และเอกลักษณ์ความเป็นไทยได้อย่างดีเยี่ยม นั่นคือ นาฏศิลป์ ซึ่งศิลปวัฒนธรรมทางด้านนาฏศิลป์อันอ่อนช้อยงดงามนี้เป็นสิ่งที่บรรพบุรุษไทยได้รักษาและสืบทอดมาแต่โบราณเป็นส่วนประกอบส่วนหนึ่งแห่งความเจริญของชาติ นาฏศิลป์ไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติที่แสดงถึงศิลปวัฒนธรรมไทยในรูปแบบของศิลปะการแสดงประเภทต่างๆ ได้แก่ การแสดงโขนละคร ระบำ รำ ฟ้อน การบรรเลงดนตรี วรรณกรรม เป็นต้น ฉะนั้นการเรียนการสอนในวิชานาฏศิลป์ ไม่ใช่เป้าหมายเพียงเพื่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดสุนทรียภาพเท่านั้น แต่ต้องมุ่งเน้นการจัดการประสบการณ์ในการเรียนรู้จนสามารถสร้างสรรค์ผลงานทางนาฏศิลป์ไทยได้อย่างมีคุณภาพ แต่จากสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ของนักเรียนที่ผ่านมานั้น ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ไทย มีจุดมุ่งหมายในการสอนเพียงให้ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับความรู้ และรับท่าทางการรำจากครูแต่เพียงฝ่ายเดียว โดยไม่มีการพัฒนาวิธีการสอนที่แปลกใหม่ขึ้นมาใช้สอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะสามารถปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้องและสวยงาม และมีความคิดสร้างสรรค์ท่ารำที่แปลกใหม่ ในการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ของโรงเรียนธัญรัตน์ ทางโรงเรียนมีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานของคะแนนสอบที่ผ่านเกณฑ์คือ 50 % ของคะแนนสอบ และควรมีคะแนนค่าเฉลี่ยการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) ไม่ต่ำกว่าระดับดี อีกทั้งยังกำหนดนโยบายให้ครูผู้สอนประเมินผลการเรียนของนักเรียนที่สอบไม่ผ่านเกณฑ์ ไม่ควรเกิน 3% ของนักเรียนทั้งหมด จากการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนวิชานาฏศิลป์ ปีการศึกษา 2558 ภาคเรียนที่ 1 พบว่าจากนักเรียนจำนวน 364 คน สอบไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่โรงเรียนกำหนด จำนวน 34คน คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ได้ 9.34 % และในการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ ของโรงเรียนธัญรัตน์ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นการเรียนการสอนที่มีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ซึ่งหน่วยการเรียนรู้ที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำที่สุดคือ การประดิษฐ์ท่ารำและท่าทางประกอบการแสดง ตรงกับมาตรฐาน ศ 3.1 ตัวชี้วัดที่ 4 คือมีทักษะในการแปลความและสื่อสารผ่านการแสดง ซึ่งการประดิษฐ์ท่ารำจะต้องสร้างสรรค์ท่ารำให้มีความเหมาะสมและสัมพันธ์กับบทเพลงเพื่อให้การแสดงมีความงดงามและน่าชม จากการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมา พบว่า นักเรียนไม่สนใจในการเรียนเท่าที่ควร ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติท่ารำไม่ได้ ทำให้นักเรียนขาดความสนุกสนานในการเรียนและ เมื่อครูให้นักเรียนจับกลุ่มเพื่อทำกิจกรรม จะมีผู้นำในการคิดท่ารำ 1-2 คนในแต่ละกลุ่ม ส่วนสมาชิกในกลุ่มที่เหลือรอปฏิบัติตาม ซึ่งทำให้สมาชิกในกลุ่มมีบทบาทไม่เท่าเทียมกัน ไม่เกิดปฏิสัมพันธ์ต่อกันในการเรียนรู้ นอกจากนี้ ยังพบว่า นักเรียนชายจะจับกลุ่มกับเพื่อนนักเรียนชายด้วยกัน นักเรียนหญิงก็เช่นกัน ซึ่งโดยปกติแล้วนักเรียนชายส่วนใหญ่มักไม่ชอบอะไรที่อ่อนช้อย กรีดกราย แต่จะชอบอะไรที่สนุกสนาน ส่งผลให้นักเรียนไม่สนใจในเนื้อหาเท่าที่ควร และเท่าที่สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความกระตือรือร้นและสนใจในการฝึกซ้อมท่ารำที่แตกต่างกัน

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่า การจัดการเรียนรู้ โดยการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์นั้น มีความจำเป็นที่จะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ทักษะปฏิบัติของซิมพ์ซัน ร่วมกับการเรียนรู้

แบบร่วมมือ เทคนิค STAD เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่มีการจัดกลุ่มการทำงาน อย่างมีโครงสร้างที่ชัดเจน สมาชิกทุกคนในทีมจะทำกิจกรรมร่วมกันในการเรียนรู้และจะได้รับการกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจ เพื่อเพิ่มการเรียนรู้ของสมาชิกในทีม และลงมือปฏิบัติจนเกิดความคล่องแคล่ว ตลอดจนสามารถประยุกต์ใช้ และเกิดการคิดริเริ่ม โดยผ่านการจัดการเรียนการสอน 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1) จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มและการเสนอเนื้อหา ขั้นที่ 2) ขั้นการสอนตอบภายใต้การควบคุม ขั้นที่ 3) ขั้นการให้ลงมือกระทำจนกลายเป็นกลไกที่สามารถกระทำตัวเอง ขั้นที่ 4) ขั้นการปรับปรุง ประยุกต์ใช้ และการคิดริเริ่ม ขั้นที่ 5) การทดสอบ ขั้นที่ 6) คะแนนการพัฒนาการของผู้เรียน และการรับรองผลงานกลุ่ม ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD เรื่อง การประดิษฐ์ทำรำ ประกอบเพลงค่านิยม 12 ประการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมายได้สร้างสรรค์ผลงานใหม่ๆ ให้ก้าวทันกับยุคสมัย ค่านิยม 12 ประการ เป็นค่านิยมที่นายกรัฐมนตรี พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้มอบให้กับคนไทย โดยเป็นการนำค่านิยมที่ดีที่คนไทยล้วนชื่นชมมาช้านาน รวมทั้งพระราชดำริสอนใจที่สำคัญมารวบรวมและเรียบเรียงให้จำง่าย เพื่อนำไปปฏิบัติเป็นกิจวัตร เป็นการสร้างมาตรฐานที่ดีในสังคมไทย ดังนั้นเพลงค่านิยม 12 ประการ เป็นเพลงที่นักเรียนสามารถเข้าใจในความหมายของเนื้อเพลงได้ง่าย เข้ากับยุคสมัย และยังเป็น การส่งเสริมและปลูกฝังให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของค่านิยมที่ดีอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในการเรียนรู้ เรื่อง การประดิษฐ์ทำรำ ประกอบเพลงค่านิยม 12 ประการ ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติการรำ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในการเรียนรู้ เรื่อง การประดิษฐ์ทำรำ ประกอบเพลงค่านิยม 12 ประการ ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ซึ่งจะนำเสนอตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ 3 นาฏศิลป์
2. การจัดการเรียนรู้วิชานาฏศิลป์
3. การวัดและประเมินผลในการเรียนนาฏศิลป์
4. รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน (Instructional Model Based on Simpson's Processes for psycho-Motor Skill Development)
5. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคการสอน Student Teams-Achievement Division (STAD)
6. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
7. ทักษะปฏิบัติ
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 8.1 งานวิจัยในประเทศ
- 8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงทดลอง(Experimental Research)โดยใช้รูปแบบแผนการทดลองการทดสอบหลังการทดลองแบบมีกลุ่มควบคุม (Posttest – Only Control Group Design) (Cambell and Stanley,1969) ดังภาพที่ 3.1

R	X	O_{post1}
R		O_{post2}

เมื่อ X เป็นตัวแปรสาเหตุที่จัดกระทำ(Treatment)

O_{post1} เป็นผลการทดสอบหลังทดลองของกลุ่มทดลอง

O_{post2} เป็นผลการทดสอบหลังทดลองของกลุ่มควบคุม

R เป็นการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD เรื่อง การประดิษฐ์ทำรำประกอบเพลงค่านิยม 12 ประการ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ไปใช้โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. เตรียมตัวผู้เรียน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวนทั้งหมด 320 คนแล้วแบ่งกลุ่มออกเป็นสองกลุ่ม กลุ่มละ 48 คน โดยใช้วิธีการเปรียบเทียบความสามารถที่มีความเท่าเทียมกัน (Comparable) จากนั้นสุ่มกลุ่มนักเรียนจากนักเรียนสองกลุ่มดังกล่าว เพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และเตรียมตัวผู้สอน แจ้งให้ผู้เรียนทราบถึงวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งการวัดผลประเมินผล
2. ดำเนินตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD เรื่อง การประดิษฐ์ทำรำประกอบเพลงค่านิยม 12 ประการ จำนวน 9 แผน โดยใช้เวลาทดลอง 9 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง
3. ทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้แบบทดสอบ เรื่อง การประดิษฐ์ทำรำประกอบเพลงค่านิยม 12 ประการ จำนวน 30 ข้อ
4. ทดสอบทักษะปฏิบัติ โดยใช้แบบประเมินทักษะปฏิบัติ ซึ่งประเมินโดยครูผู้สอนหลังการจัดการเรียนรู้ครบ 9 สัปดาห์
5. รวบรวมข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนธัญรัตน์ ที่กำลังศึกษาในวิชา นาฏศิลป์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จังหวัดปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 จำนวน 320 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนธัญรัตน์ จำนวน 96คน จากจำนวนประชากร 320 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แล้วแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นสองกลุ่ม กลุ่มละ 48 คน โดยใช้วิธีการเปรียบเทียบความสามารถที่มีความเท่าเทียมกัน (Comparable) จากนั้นสุ่มกลุ่มนักเรียนจากนักเรียนสองกลุ่มดังกล่าว เพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในการเรียนรู้ เรื่อง การประดิษฐ์ท่ารำ ประกอบเพลงค่านิยม 12 ประการ ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม พบว่ากลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 25.40 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) เท่ากับ 1.921 และกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 20.52 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) เท่ากับ 2.690 จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยสถิติทดสอบ t ได้ค่า $t = 10.219$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลอง จากการใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD เรื่อง การประดิษฐ์ท่ารำประกอบเพลงค่านิยม

2.ผลการเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติการรำ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในการเรียนรู้ เรื่อง การประดิษฐ์ท่ารำ ประกอบเพลงค่านิยม 12 ประการ ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม พบว่ากลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 27.71 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) เท่ากับ 1.798 และกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 20.79 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) เท่ากับ 2.697 จากการเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติการรำ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยสถิติทดสอบ t ได้ค่า $t = 14.783$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลปรากฏว่าทักษะปฏิบัติการรำ ของกลุ่มทดลอง จากการใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD เรื่อง การประดิษฐ์ท่ารำประกอบเพลงค่านิยม 12 ประการ สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD เรื่อง การประดิษฐ์ท่ารำประกอบเพลงค่านิยม 12 ประการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่ากลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิสา เมลานนท์ (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพัฒนา นวัตกรรมการสอนวิชานาฏศิลป์ เรื่อง นาฏลีลานาฏยศัพท์ โดยใช้วิธีสอนปฏิตินาฏศิลป์ตามแนวคิดการพัฒนา ทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน (Simpson) สำหรับนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์และการละคร และสาขาวิชานาฏดุริยางคศิลป์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ผลวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์และการละครและสาขาวิชานาฏดุริยางคศิลป์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ที่เรียนโดย นวัตกรรมการสอนวิชานาฏศิลป์ เรื่อง นาฏลีลานาฏยศัพท์ พบว่ามี คะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของประนอม โพธิ์กัน (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยเรื่องคำและ

หน้าที่ของคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เทคนิค STAD กับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเรื่องคำและหน้าที่ของคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เทคนิค STAD สูงกว่าการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 2) เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิค STAD สูงกว่าการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเรื่องคำและหน้าที่ของคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เทคนิค STAD หลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

2) ผลการเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติการรำ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง การประดิษฐ์ท่ารำ ประกอบเพลงค่านิยม 12 ประการ ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม พบว่ากลุ่มทดลองมีทักษะปฏิบัติการรำสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจำเนียร หาญชัยภูมิ (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเรื่อง การร้อยลูกปัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์ซัน ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะ ปฏิบัติของซิมพ์ซัน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์ซัน สูงกว่าการเรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ทักษะการปฏิบัติงาน โดยใช้รูปแบบ การเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์ซันสูงกว่าการเรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) เจตคติต่อการเรียนศิลปะ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตาม แนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์ซันสูงกว่าการเรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุตติกาญจน์ รุ่งเรือง (2552, น. 71-74) ได้วิจัย การเปรียบเทียบความรู้ ทักษะปฏิบัติและความคิดสร้างสรรค์ควิชานาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีความรู้หลังทดลองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีทักษะปฏิบัติ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือ ความเมตตากรุณาและให้คำปรึกษาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลวรรณ ศรีสงคราม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพร บุญส่ง ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ตลอดจนการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกรรมการสอบ อีกทั้งคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ ประสพการณ์ อันเป็นประโยชน์สูงสุดเพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีความสมบูรณ์ จึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาและกรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์

แก่ผู้วิจัยด้วยความปรารถนาดีเสมอมา รวมถึงผู้เขียนตำรา เอกสาร บทความต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและนำมาอ้างอิงในงานวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและขอกราบขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน คณาจารย์ และนักเรียนโรงเรียนธัญรัตน์ จังหวัดปทุมธานี ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณนิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร และเพื่อนๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจตลอดระยะเวลาในการศึกษาจนสำเร็จ

สุดท้ายนี้ หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีคุณค่าที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม และส่วนรวม ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณพร้อมทั้งขอมอบความสำเร็จครั้งนี้ให้แก่ บิดา มารดา และครอบครัวที่ได้ให้กำลังใจ ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาในครั้งนี้เป็นอย่างดีมาโดยตลอด จนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2524). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จารุณี ลิ้มปานานนท์. (2539). การใช้ชุดฝึกกิจกรรมนาฏศิลป์ด้วยตนเอง สำหรับครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (ประถมศึกษา), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- จิราภรณ์ ศรีสร้างคอม. (2551). การประดิษฐ์ทำารประกอบการเรียนรู้ ชุดฟ้อนภูไทหมอลำหมอลำกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. (การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- จำเนียร หาญชัยภูมิ. (2554). การร้อยลูกปัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี).
- ชาติรี เกิดธรรม. (2545). เทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: สถาพรบุ๊คส์.
- ชุดิภาณูจน์ รุ่งเรือง. (2552). การเปรียบเทียบความรู้ ทักษะปฏิบัติ และความคิดสร้างสรรค์ วิชานาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ. (วิทยานิพนธ์ ค.ม. พระนครศรีอยุธยา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา).
- ชัยฤทธิ์ ศิลาดเดช. (2545). คู่มือการเขียนแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.
- ละออ ปิ่นทอง. (2549). การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้วิธีสอนตามรูปแบบการสอนแบบกลุ่มร่วมมือกิจกรรม STAD กับวิธีสอนตามปกติ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี).
- วรสรอง สุทธิสุวรรณ. (2541). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกิจกรรมนาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนซ่อมเสริม 2 รูปแบบ. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (เทคโนโลยีทางการศึกษา), มหาวิทยาลัย เชียงใหม่).
- วาสนา วรรณโกฎิ. (2539). ชุดฝึกสำรวจมาตรฐานสำหรับครูประถมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (การประถมศึกษา), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).

- ศิริพร จิงรัศมีพานิช. (2554). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือผสมผสานระหว่างเทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ STAD และเทคนิค
กลุ่มเกมแข่งขัน (TGT). (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์).
- สมนึก ภัททิยธนี. (2546). การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กภาพสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
_____. (2549). การวัดผลการศึกษา. กภาพสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- สมพงษ์ สิงหะพล. (2543). รูปแบบการสอน. นครราชสีมา: สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.
- สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ. (2544). เทคนิคการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช.
- ส.วาสนา ประवालพฤษ. (2537). การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- สุกัญญา กัตถัญญ. (2542). ผลการสอนวิทยาศาสตร์ตามแนวคอนสแตคติวิสต์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ประถมศึกษา),
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- สุนันท์ ศลโกสม. (2539). การทดลองภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา.
- สุพจน์ ขุนชาญชาติ. (2551). การเปรียบเทียบผลการเรียนของโปรแกรมบทเรียนแบบทักษะปฏิบัติและการเรียน
แบบปกติ เรื่อง โน้ตดนตรีสากลเบื้องต้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. (วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
มหาสารคาม, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- สุพล วังสินธุ์. (2536). การจัดทำแผนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ. สารพัฒนาหลักสูตร. 12(114): 5; เมษายน
– พฤษภาคม.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2533). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
_____. (2541). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุลัดดา ลอยฟ้า. (2536). รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เอกสารการสอน. ขอนแก่น: คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2545). 19 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2545). การวัดทักษะปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2534). แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช
2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ 2533). กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
_____. (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรื. (2543). รายงานการเสวนาทางวิชาการ
เรื่องยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ศึกษา: บทเรียนจากประเทศ
สหรัฐอเมริกา. กรุงเทพฯ: กลุ่มงานพัฒนานโยบายวิทยาศาสตร์ศึกษา.
- สำลี รักษุทธิและคณะ. (2544). เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนและเขียนแผนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็น
สำคัญ. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.

- เสาวรี ภูบาลชื่น. (2556). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์ เรื่อง ราวมาตรฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายประถม) ตามแนวคิดของซิมพ์สัน. (การศึกษา ค้นคว้าอิสระ(กศ.ม.หลักสูตรและการสอน), มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- ไสว พักขาว. (2542). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: เอมพันธ์.
- อมรา กล้าเจริญ. (2535). วิธีสอนนาฏศิลป์. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พริ้นติ้ง เฮ้าส์.
- อรรวรรณ บรรจงศิลป์. (2545). การใช้กิจกรรมที่เน้นกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อการเพิ่มระดับแรงจูงใจภายในของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขา ประถมศึกษา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- อุษา สบถุภช์. (2536). การศึกษาพฤติกรรมการสอนนาฏศิลป์ไทยในวิทยาลัยนาฏศิลป์. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- _____. (2545). การศึกษาพฤติกรรมการสอนนาฏศิลป์ไทยในวิทยาลัยนาฏศิลป์. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (อุดมศึกษา), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- _____. (2547). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนนาฏยสรรค์ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ของผู้เรียนนาฏศิลป์ไทยในระดับอุดมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (อุดมศึกษา), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน เพื่อพัฒนาการคิดเชิงมโนทัศน์
และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

The Effect of Learning Activity Management by Using Project Work to Develop
Conceptual Thinking and Learning Achievement of Prathom Suksa 6 Students

ณัฐชดา จอมแก้ว¹
Nutchuda Chomkaew

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการคิดเชิงมโนทัศน์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ เพื่อพัฒนาการคิดเชิงมโนทัศน์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เปรียบเทียบการคิดเชิงมโนทัศน์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเพื่อศึกษาข้อคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน กลุ่มประชากรคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยหม่อมเฒ่า เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบวัดการคิดเชิงมโนทัศน์ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยโดยใช้สถิติแบบที แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาระดับการคิดเชิงมโนทัศน์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน พบว่าค่าเฉลี่ยการคิดเชิงมโนทัศน์ของนักเรียน ในภาพรวมก่อนใช้กิจกรรมการสอนแบบโครงงาน มีระดับการคิดเชิงมโนทัศน์อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในภาพรวมก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีคะแนนสูงสุดได้แก่ นักเรียนคนที่ 10 รองลงมาคือ นักเรียนคนที่ 4,6,8,11

2. ผลการพัฒนาการคิดเชิงมโนทัศน์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าค่าเฉลี่ยการคิดเชิงมโนทัศน์ของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานโดยมีร้อยละความก้าวหน้าเฉลี่ยรวม 24.17 สำหรับคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน สูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยมีร้อยละเฉลี่ยความก้าวหน้า 30.55

3. ผลการเปรียบเทียบการคิดเชิงมโนทัศน์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ค่าเฉลี่ยการคิดเชิงมโนทัศน์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อคิดเห็นของนักเรียน รายการที่มีข้อคิดเห็นสูงที่สุด ได้แก่ การจัดกิจกรรมน่าสนใจมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ และเนื้อหาที่จัดขึ้นสำหรับนักเรียนเข้าใจได้ง่ายและไม่ยากจนเกินไป และกิจกรรมทุกแผนการสอนใช้ภาษาถูกต้อง

คำสำคัญ : การเรียนรู้แบบโครงงาน การคิดเชิงมโนทัศน์

¹ ตำแหน่ง ครูชำนาญการ (คศ.2) สังกัดโรงเรียนบ้านห้วยหม่อมเฒ่า อ.แม่สรวย จ.เชียงราย email : nutchuda1976@gmail.com โทรศัพท์089 5541963

Abstract

The objectives of this research were to study the level of the conceptual thinking and learning achievement in Science, to develop conceptual thinking and learning achievement, to compare of the conceptual thinking and learning achievement and to examine the opinion towards learning activity management by using project work. The population of this study was Prathom Suksa 6 students at Huai Mor Tao school. The research instruments drawn for this study were a conceptual thinking test, a learning achievement test, a learning plan using project work, and a questionnaire. The data were analyzed by using mean and standard deviation and T-test. The data were presented in the table with the description. The results of the study were found as follows;

1. The result of the level of the conceptual thinking and learning achievement of Prathom Suksa 6 students appeared that the mean of level of Prathom Suksa 6 students' conceptual thinking before learning by using project work was at the average level. The score of the learning achievement of students before learning by using project work appeared that student number 10 had the highest score and students number 4,6,8 and 11 were ranked respectively.

2. The result of the development of the conceptual thinking and learning achievement of Prathom Suksa 6 students appeared that the mean of level of Prathom Suksa 6 students' conceptual thinking after learning by using project work was higher than before learning. The percentage of progress score was 24.17. The average score of the learning achievement of students after learning by using project work was higher than before learning and the percentage of progress score was 30.55

3. The comparison of the conceptual thinking and learning achievement of Prathom Suksa 6 students between before and after learning management by using project work was found that there were the differences between the mean of the conceptual thinking and learning achievement of Prathom Suksa 6 students between before and after learning at the statistically significant level of .01

4. The result of the students' opinion towards learning activity management by using project work appeared that the mean and standard deviation of students' opinion with the highest opinion were as follows; the activity was interesting and useful for learning, the content was understandable and was not too difficult and every learning plan used the accurate language.

Keyword : Project, Concept Thinking

บทนำ

วิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งในสังคมโลกปัจจุบัน และในอนาคตเพราะว่าวิทยาศาสตร์เกี่ยวข้องกับทุกคนทั้งในชีวิตประจำวัน และการประกอบกิจการงานอาชีพต่าง ๆ ตลอดจนเทคโนโลยี เครื่องมือเครื่องใช้ และผลผลิตต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้ใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิต และการทำงาน เหล่านี้ล้วนเป็นผลของความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์ และศาสตร์อื่น ๆ วิทยาศาสตร์ช่วยให้มนุษย์ ได้พัฒนาวิธีคิด ทั้งความคิดเป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ วิจัยค้นคว้า มีทักษะสำคัญในการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง และมีความสามารถในการไขปัญหาได้อย่างเป็นระบบ และยังสามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลที่หลากหลาย และมีประสิทธิภาพ สามารถตรวจสอบได้ วิทยาศาสตร์เป็นวัฒนธรรมของโลกสมัยใหม่ ซึ่งเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (Knowledge-based society) ทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา และเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เพื่อที่จะได้มีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้อย่างมีเหตุผลสร้างสรรค์ และมีคุณธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551)

จากความสำคัญของวิทยาศาสตร์ที่มีต่อสังคมโลกปัจจุบัน ประเทศไทยได้เล็งเห็นความสำคัญดังกล่าวจึงเกิดการปฏิรูปการศึกษาไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 โดยสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กล่าวถึงหลักสูตรการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ควรมีการเชื่อมโยงเนื้อหา แนวคิด หลัก สอดคล้องกับชีวิตจริง ตอบสนองผู้เรียนที่มีความถนัดและความสนใจ ส่งเสริม ให้พัฒนากระบวนการคิด สามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้หลายๆด้าน (คุณทธิ เพ็ชรทวีพรเดช และคณะ. 2552) สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้คือ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก และให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่เน้นการเชื่อมโยงความรู้กับกระบวนการ มีทักษะสำคัญในการค้นคว้า และสร้างองค์ความรู้ โดยใช้กระบวนการในการสืบเสาะหาความรู้ และการแก้ปัญหาที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทุกขั้นตอน มีการทำกิจกรรมด้วยการลงมือปฏิบัติจริงอย่างหลากหลาย ให้เหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 75) ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ ผู้สอนไม่ควรมุ่งเน้นเนื้อหาเพียงอย่างเดียว แต่ควรฝึกให้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิดควบคู่กันไปด้วยเนื่องจากการคิดมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชีวิตแต่ละบุคคลในการดำเนินงานของสังคม

สมองสามารถทำงานอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เป็นเรื่องของการคิด คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น สร้างสรรค์สิ่งใหม่เป็น ไบเยอร์ (Beyer .1987) กล่าวว่า การคิด คือการค้นหาคำความหมาย คือการนำประสบการณ์ใหม่มาเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม เพื่อสร้างความรู้ใหม่ (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, พเยาว์ ยินดีสุข และ ราชน มีศรี. 2553 : 56) สอดคล้องกับ Ausubel, David P.(1963) นักจิตวิทยาพุทธิปัญญานิยมถือว่าการสอนความคิดรวบยอด (Concept) เป็นงานสำคัญ เพราะความคิดรวบยอดเป็นค่านามธรรม ใช้แทนสัตว์ วัตถุ สิ่งของที่ได้จัดไว้ในจำพวกเดียวกัน โดยถือลักษณะ (Attribute) ที่สำคัญเป็นวิกฤติเป็นเกณฑ์ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2553 : 326 – 327) ซึ่งความคิดรวบยอด คือ การคิดเชิงมโนทัศน์จะช่วยในการเพิ่มความรู้อ ความเข้าใจ หลักการแนวคิดใหม่ ทำให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นในเรื่องนั้นๆ และสามารถเชื่อมโยงเหตุผลในเครือข่ายเชิงนามธรรมเข้ากับมโนทัศน์อื่นๆได้ดียิ่งขึ้น

ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถคิดทำความเข้าใจในการรับรู้สิ่งใหม่ๆ ได้ดี และอย่างรวดเร็ว สามารถคาดการณ์ต่อไปได้ว่าอะไรจะเกิดขึ้น การคิดเชิงมโนทัศน์จึงมีประโยชน์มาก ถ้าหากสามารถสร้าง มโนทัศน์ของสิ่งใดได้แล้ว ก็จะสามารถนำมโนทัศน์นั้นไปประยุกต์ใช้ในโอกาสอื่นได้อีก (สุวิทย์ มูลคำ .2547 : 9 – 16) มโนทัศน์เป็นต้นแบบที่สมองเก็บบันทึกไว้ในความทรงจำ จะทำหน้าที่เป็นตัวเปรียบเทียบกับข้อมูลใหม่ ๆ ที่ประสาทสัมผัสรับเข้ามา เพื่อทำความเข้าใจสิ่งนั้น สามารถตัดสินใจได้ว่าสิ่งนั้นคืออะไร ทำให้ต้องรู้ว่าจะทำสิ่งใดต่อไป และช่วยให้สามารถดำรงชีวิตและทำสิ่งต่างๆ ได้ มโนทัศน์สร้าง “กรอบต้นแบบ” และ “ข้อสมมุติ” ให้กับสิ่งต่างๆ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการให้เหตุผล การระลึกถึง การคาดคะเน และการรู้ว่าจะต้องทำสิ่งใดต่อไป ดังนั้น กรอบมโนทัศน์ของเราจะส่งผลกระทบต่อทุกสิ่งที่เราทำ (สุวิทย์ คำมูล, 2551 : 14 ; อ้างอิงจาก เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2546)

จากผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O – net) พบว่าผลสัมฤทธิ์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ปีการศึกษา 2552 ระดับประเทศ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 38.67 ปีการศึกษา 2553 ระดับประเทศ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 41.56 ซึ่งยังอยู่ในเกณฑ์ที่ยังต้องได้รับการพัฒนา ทั้งนี้โรงเรียนบ้านห้วยหม่อมเผ่าก็มีผลสัมฤทธิ์เช่นเดียวกับระดับประเทศโดยปีการศึกษา 2552 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 32.81 ปีการศึกษา 2553 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 41.30 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. 2552 – 2553 : 5) ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศทั้งสองปี และนอกจากนี้จากผลการรายงานประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบ 2 พ.ศ. 2549 – 2553 ได้สรุปเหตุปัจจัยที่ทำให้โรงเรียนบ้านห้วยหม่อมเผ่าไม่ได้รับการรับรองในมาตรฐานที่ 4 ว่า ผู้เรียนขาดการไตร่ตรองในข้อมูลความคิด การสรุปความคิดรวบยอด อันเนื่องมาจากรูปแบบการสอนที่เน้นการท่องจำ ไม่ได้ฝึกให้ใช้ความคิด จินตนาการ ขาดความน่าสนใจ ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายไม่อยากเรียน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา. 2550 : 23 – 24)

แนวทางในการแก้ไขปัญหาทางการเรียนวิทยาศาสตร์และพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนนั้นผู้ศึกษาพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นกลยุทธ์ที่ให้นักเรียนได้พัฒนากระบวนการคิดซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนเป็นลำดับ เรียกว่า วิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Method) ใช้การสร้างความรู้หรือสิ่งประดิษฐ์ด้วยตนเองตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้หรือสิ่งประดิษฐ์ด้วยตนเองตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้หรือสิ่งประดิษฐ์ด้วยตนเองตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ เน้นการค้นพบความรู้ด้วยวิธีค้นพบ (Discovery) ค้นพบความรู้ด้วยวิธีสืบสอบ (Inquiry Method) ความรู้ใหม่หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ หรือ วิธีการใหม่ที่ได้จากการทำโครงงานนั้น เป็นความรู้ใหม่ของผู้เรียนที่ทำโครงงานเอง และยังเป็นประสบการณ์ใหม่ สำหรับครูที่ปรึกษาและบุคคลอื่นๆอีกด้วย ดังนั้น การทำโครงงานจึงเป็นการพัฒนาการคิด (พิมพันธ์ เดชะคุปต์, เพียว ยินดีสุข และ ราชน มีศรี. 2553 : 54) นอกจากนี้โครงงานยังเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์และทักษะของนักเรียนได้ดังเช่นผลการศึกษางานวิจัยของ(วรนุช อีสริยงกุล. 2548 : 2) ที่กล่าวว่า การเรียนการสอนด้วยโครงงานวิทยาศาสตร์ เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือกระทำ ทดลองและฝึกคิดด้วยตนเอง มีความสามารถคิดวิเคราะห์หาเหตุผล รวมทั้งสามารถนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ได้อย่างเหมาะสม

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นนวัตกรรมที่มีคุณค่าเหมาะสมที่จะนำมาพัฒนาการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้เป็นอย่างดี เนื่องจากการเรียนรู้โดยใช้โครงงานวิทยาศาสตร์จะทำให้เด็กได้พัฒนาคุณลักษณะต่างๆอย่างรอบด้านทั้งความรู้ ความคิดกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และพัฒนาการคิดเชิงมโนทัศน์ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่สุด เนื่องจากผู้เรียนมีโอกาสที่จะเรียนรู้ตามศักยภาพของตนเองเช่นเดียวกับ จิราภรณ์ ศิริทวี (2542 : 34) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานนักเรียนมีโอกาสได้รับประสบการณ์ตรงใน

กระบวนการเสาะแสวงหาความรู้ทุกขั้นตอน มีโอกาสได้ฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และจะช่วยพัฒนาคุณสมบัติอื่นๆ ให้นักเรียน ทำให้นักเรียนเป็นคนช่างสังเกต มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีวินัย และซื่อสัตย์ในการทำงาน มีความละเอียดรอบคอบมีความรับผิดชอบยอมรับฟังคำติชม และความคิดเห็นของผู้อื่น มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ รู้จักแบ่งเวลาในการทำงาน และการกระทำกิจกรรมอื่นๆ และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ นอกจากนี้ยังเป็นกิจกรรมที่ทำให้ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทุกขั้นตอน ฝึกทักษะในการแก้ไขปัญหา ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง ตลอดจนส่งเสริมและพัฒนาทักษะความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และจำแนกข้อมูลเปรียบเทียบ สรุปความคิดรวบยอด การริเริ่ม การจินตนาการ ดังนั้นในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวผู้ศึกษาจึงเห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นกิจกรรมหนึ่งที่สามารถทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และสามารถแสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยโครงงานวิทยาศาสตร์จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และการคิดเชิงมนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ได้ดียิ่งขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ศึกษาว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน จะทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยหม่อมเฒ่า กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนเจดีย์หลวง-ศรีถ้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 มีการคิดเชิงมนทัศน์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ข้อคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน หน่วยที่ 1 เรื่อง การเจริญเติบโตสูงกว่าก่อนเรียน และสูงกว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติหรือไม่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการคิดเชิงมนทัศน์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน
2. เพื่อพัฒนาการคิดเชิงมนทัศน์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน
3. เพื่อเปรียบเทียบการคิดเชิงมนทัศน์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี หลักการ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย เรื่องผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเพื่อพัฒนาการคิดเชิงมนทัศน์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเสนอเป็นแนวทางในการศึกษาตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน
3. การคิดเชิงมนทัศน์
4. แผนการจัดการเรียนรู้
5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์

6. ความคิดเห็น
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเพื่อพัฒนาความคิดเชิงนิเทศน์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยใช้แผนการทดลองแบบ OneGroup Pretest – Posttest Design) แบ่งขั้นตอนการวิจัย เป็น 4 ระยะคือ

ระยะที่ 1 ศึกษาระดับการคิดเชิงนิเทศน์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน **ระยะที่ 2** ศึกษาพัฒนาการคิดเชิงนิเทศน์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน **ระยะที่ 3** เปรียบเทียบการคิดเชิงนิเทศน์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน **ระยะที่ 4** ศึกษาข้อคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยหม่อมเผ่าภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 จำนวน 12 คน

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. จัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองให้พร้อมได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่อง การเจริญเติบโต แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ แบบวัดความสามารถในการคิดเชิงนิเทศน์ และแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน
2. ทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและแบบวัดความสามารถในการคิดเชิงนิเทศน์ก่อนเรียนกับกลุ่มประชากร
3. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับประชากร โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่องการเจริญเติบโตจำนวน 6 แผนโดยใช้เวลาเรียนทั้งหมด 12 ชั่วโมง
4. วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนและทดสอบความสามารถในการคิดเชิงนิเทศน์ โดยใช้แบบทดสอบหลังเรียนกับกลุ่มประชากร
5. วัดความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน
6. นำข้อมูลที่ได้อภิเคราะห์เพื่อตรวจสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเพื่อพัฒนาการคิดเชิงนิเทศน์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาดังนี้

1. ระดับการคิดเชิงนิเทศน์ก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน พบว่าคะแนนเฉลี่ยของการคิดเชิงนิเทศน์ของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 13.41$) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 15.16

2. ผลการพัฒนาการคิดเชิงมนทัศน์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถด้านการคิดเชิงมนทัศน์ของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานสูงกว่า ก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานโดยมีร้อยละความก้าวหน้าเฉลี่ยรวม 24.17 และคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน สูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานโดยมีร้อยละเฉลี่ยความก้าวหน้า 30.55

3. ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการคิดเชิงมนทัศน์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ค่าเฉลี่ยการคิดเชิงมนทัศน์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อคิดเห็นของนักเรียน รายการที่มีข้อคิดเห็นสูงที่สุด ได้แก่ การจัดกิจกรรมน่าสนใจมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ และเนื้อหาที่จัดขึ้นสำหรับนักเรียนเข้าใจได้ง่ายและไม่ยากจนเกินไป และกิจกรรมทุกแผนการสอนมีการใช้ภาษาถูกต้อง

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาในครั้งนี้ ผลการวิจัยสรุป ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับการคิดเชิงมนทัศน์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน พบว่าค่าเฉลี่ยการคิดเชิงมนทัศน์ของนักเรียน ในภาพรวมก่อนจัดกิจกรรม มีระดับการคิดเชิงมนทัศน์อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามรายบุคคล นักเรียนที่มีคะแนนสูงสุด ได้แก่ นักเรียนคนที่ 11 รองลงมาคือ นักเรียนคนที่ 10 และนักเรียนคนที่ 6 ตามลำดับ สำหรับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในภาพรวมก่อนจัดกิจกรรมเรียนรู้เมื่อจำแนกตามรายบุคคล พบว่า นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุดได้แก่ นักศึกษาคนที่ 10 รองลงมาคือ นักเรียนคนที่ 4,6,8,11

2. ผลการพัฒนาการคิดเชิงมนทัศน์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ค่าเฉลี่ยความสามารถด้านการคิดเชิงมนทัศน์ของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานโดยมีร้อยละความก้าวหน้าเฉลี่ยรวม 24.17 สำหรับคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยมีร้อยละเฉลี่ยความก้าวหน้า 30.55

3. ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการคิดเชิงมนทัศน์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ค่าเฉลี่ยการคิดเชิงมนทัศน์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4. ผลการศึกษาคำความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อคิดเห็นของนักเรียน รายการที่มีข้อคิดเห็นสูงที่สุด ได้แก่ การจัดกิจกรรมน่าสนใจมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ และเนื้อหาที่จัดขึ้นสำหรับนักเรียนเข้าใจได้ง่ายและไม่ยากจนเกินไป และกิจกรรมทุกแผนการสอนมีการใช้ภาษาถูกต้อง

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาระดับการคิดเชิงมโนทัศน์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน พบว่าค่าเฉลี่ยการคิดเชิงมโนทัศน์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในภาพรวมก่อนจัดกิจกรรม มีระดับการคิดเชิงมโนทัศน์อยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า คุณภาพของผู้เรียนนั้นนอกจากจะเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบในตัวผู้เรียนเอง เช่น ความพร้อม สติปัญญา เจตคติ และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ แล้ว กระบวนการเรียนการสอนที่ครูจัดให้ก็นับว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรมต่างๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ เข้าใจในสิ่งที่ต้องการให้ผู้รู้นั้นนับว่าเป็นอีกก้าวหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ดังนั้นเพื่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงต่อการส่งเสริมให้ผู้สอนได้เห็นแนวทางในการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นความรู้เรื่องเทคนิคการสอนแนวใหม่จึงมีความจำเป็นที่ผู้สอนควรจะศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการสอนแบบโครงงาน เป็นการจัดการประสบการณ์ที่ผู้เรียนทำงานร่วมกันและช่วยเหลือกันในชั้นเรียน ซึ่งจะสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน และยังเพิ่มปฏิสัมพันธ์ที่ยอมรับซึ่งกันและกันสร้างความภาคภูมิใจให้ผู้เรียนทุกคน นอกจากนี้ นี้ยังเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอีกด้วย เพราะในชั้นเรียนมีความร่วมมือ ผู้เรียนจะได้ฟัง เขียน อ่าน ทวน ความ อธิบาย และปฏิสัมพันธ์ ผู้เรียนจะเรียนด้วยการลงมือกระทำ ผู้เรียนที่มีจุดบกพร่องจะได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนในกลุ่ม ความมุ่งหมายของการสอน ความมุ่งหมายของการเรียนแบบทำงาน รับผิดชอบร่วมกัน คือ การให้สมาชิกทุกคนใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการทำงานกลุ่ม โดยยังคงรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อสมาชิกกลุ่ม ในการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิมนั้น จุดมุ่งหมายอยู่ที่การทำงานให้สำเร็จเท่านั้น สอดคล้องกับ สมบูรณ์ จันทาทอง (2547) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่อง น้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการพัฒนาการคิดเชิงมโนทัศน์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ค่าเฉลี่ยการคิดเชิงมโนทัศน์ของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อภิปรายได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง ทำจริงไม่เพียงแต่เรียนรู้ทางทฤษฎีเท่านั้น ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีทักษะในกระบวนการทำงาน เริ่มตั้งแต่ร่วมคิดกันวางแผน การหาข้อมูลอุปกรณ์ต่าง ๆ การแบ่งงานและร่วมมือกันทำงาน การประสานงาน จนกระทั่งการประเมินผลงาน เป็นการฝึกให้ผู้เรียนช่วยตัวเอง มากกว่าการพึ่งพาอาศัยผู้อื่น ฝึกให้ร่วมมือประสานงานกัน ทำงานร่วมกัน เพื่อบรรลุจุดประสงค์เป็นการฝึกประชาธิปไตยและการอยู่ร่วมกันในสังคมไปด้วย มีประโยชน์อย่างยิ่งในการฝึกให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการทำงาน มีความขยันและรับผิดชอบในการทำงาน ฝึกทักษะต่าง ๆ จากการปฏิบัติจริง เช่น ทักษะการใช้เครื่องมือการหาข้อมูล การทำงานร่วมกัน การตัดสินใจ ฯลฯ ทำให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์และคุณค่าของการเรียน เพราะผลการเรียนใช้ประโยชน์ในชีวิตได้ เมื่อนักเรียนมีการฝึกปฏิบัติจริงทำให้เห็นภาพของการปฏิบัติและเข้าใจในเนื้อหาได้ จึงทำให้สามารถเขียนแผนผังความคิดออกมาเป็น concept map ได้เป็นอย่างดี การออกแบบโครงงานที่ดีจะกระตุ้นให้เกิดการค้นคว้าอย่างกระตือรือร้นและใช้ทักษะการคิดขั้นสูง (Thomas, 1998) มีงานวิจัยเกี่ยวกับสมองได้ให้ความสำคัญกับกิจกรรมการเรียนรู้ลักษณะนี้ ศักยภาพในการรับรู้สิ่งใหม่ๆ ของนักเรียนจะถูกยกระดับขึ้นเมื่อได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการแก้ปัญหาที่มีความหมาย และเมื่อนักเรียนได้รับความช่วยเหลือให้เข้าใจว่าความรู้กับทักษะเหล่านั้นสัมพันธ์กันด้วยเหตุใด เมื่อไหร่และอย่างไร (Bransford, Brown, &

Conking, 2000, p. 23) การจัดการเรียนรู้ด้วยโครงการเป็นรูปแบบวิธีสอนที่จะนำนักเรียนเข้าสู่การแก้ปัญหาที่ท้าทายและสร้างชิ้นงานได้สำเร็จด้วยตนเอง โครงการที่จะมาช่วยสร้างสภาวะการเรียนรู้ภายในชั้นเรียนจะเกิดได้ในหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้ในหลายเนื้อหาและในหลายระดับช่วงชั้น โครงการจะเกิดขึ้นบนความท้าทายจากคำถามที่ไม่สามารถตอบได้จากการท่องจำ โครงการจะสร้างบทบาทหลากหลายขึ้นในตัวนักเรียนเป็นผู้ที่แก้ปัญหา คนที่ตัดสินใจ นักค้นคว้า นักวิจัย โครงการจะตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ที่เฉพาะเจาะจงทางการศึกษา ไม่ใช่สิ่งที่แปลกแยกหรือเพิ่มเติมลงไปเป็นหลักสูตรเนื้อหาที่แท้จริง

3. ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการคิดเชิงมนโทัศน์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อภิปรายได้ว่า สำหรับนักเรียนแล้วประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรู้ด้วยโครงการ มีดังนี้ เพิ่มอัตราการเข้าเรียน เสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง และพัฒนาทัศนคติเชิงบวกต่อการเรียนรู้ (Thomas, 2000) เมื่อเปรียบเทียบกับการจัดการเรียนรู้แบบอื่นแล้วผลสัมฤทธิ์มีค่าเท่ากับหรือสูงกว่า หากผู้เรียนได้มีส่วนรับผิดชอบในการทำโครงการ (Boaler, 1997; SRI, 2000) เปิดโอกาสให้มีการพัฒนาทักษะที่ซับซ้อน เช่น ทักษะการคิดขั้นสูง การแก้ปัญหา การทำงานแบบร่วมมือและการสื่อสาร (SRI, 2000) ให้โอกาสที่เปิดกว้างต่อการเรียนรู้ในชั้นเรียน มีการปรับใช้กลวิธีเพื่อรองรับผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Railsback, 2002) การเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบนี้จะเป็นที่น่าสนใจสำหรับนักเรียนหลายๆ คนจากการที่ได้รับประสบการณ์ตรง โดยจะได้รับบทบาทและใช้พฤติกรรมของผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องดังกล่าว นักเรียนจะได้มีส่วนร่วมในสิ่งที่เกิดขึ้นในโลกจริงๆ ที่มีความสำคัญนอกชั้นเรียน ประโยชน์ที่ได้สำหรับครูที่นอกจากจะเป็นการพัฒนาคุณภาพด้านวิชาชีพแล้ว ยังช่วยให้เกิดการ ทำงานแบบร่วมมือกับเพื่อนครูด้วยกัน รวมทั้งโอกาสที่จะได้สร้างสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนด้วย (Thomas, 2000) นอกจากนี้ ยังมีครูอีกมากที่รู้สึกยินดีที่ได้ค้นพบรูปแบบวิธีสอนที่เหมาะสมกับความหลากหลายของนักเรียนด้วยการเปิดโอกาสในการเรียนรู้ในชั้นเรียน ยังพบอีกว่านักเรียนที่จะได้ประโยชน์จากวิธีเรียนด้วยโครงการมักจะเป็นนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการแบบเดิมไม่ค่อยได้ผลดีนัก (SRI, 2000)

4. ผลการศึกษาข้อคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อคิดเห็นของนักเรียน รายการที่มีข้อคิดเห็นสูงที่สุด ได้แก่ การจัดกิจกรรมน่าสนใจมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ และเนื้อหาที่จัดขึ้นสำหรับนักเรียนเข้าใจได้ง่ายและไม่ยากจนเกินไป และกิจกรรมทุกแผนการสอนมีใช้ภาษาถูกต้อง อภิปรายได้ว่า เป็นเพราะ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยโครงการวิทยาศาสตร์ ช่วยให้นักเรียนมีทักษะในการศึกษาค้นคว้า มีความคิดริเริ่มในการวางแผน รู้จักแก้ปัญหาถ้าพบอุปสรรค ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม เกิดความสนุกสนานจากการเรียนรู้ ใช้ความรู้ได้หลายด้าน และเกิดความภาคภูมิใจที่ทำงานสำเร็จ สอดคล้องกับการศึกษาของ กิตติยา กันธรส (2547) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การพัฒนาแผนพัฒนาโครงการการเรียนรู้โดยโครงการวิทยาศาสตร์ เรื่อง สารเคมี ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการและศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้แผนพัฒนาโครงการการเรียนรู้โดยโครงการ พบว่าแผนพัฒนาโครงการการเรียนรู้โดยโครงการวิทยาศาสตร์ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.75/77.21 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และนักเรียนมีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะและการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ นี้มีผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการศึกษาครั้งต่อไป ดังนี้

1. การเขียนผังมโนทัศน์ของนักเรียนครูควรแนะนำอย่างใกล้ชิดเพราะการสอนแบบนี้อาจทำให้นักเรียนเขียนผังมโนทัศน์ง่ายๆ และเพื่อเป็นการป้องกันและตรวจสอบไม่ให้นักเรียนลอกของเพื่อนควรมีการทดสอบรายบุคคล

2. ก่อนการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยโครงงานวิทยาศาสตร์ ครูผู้สอนควรศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอน โครงสร้าง รายละเอียดเกี่ยวกับบทเรียน เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการนำไปใช้

3. การจัดการเรียนรู้ด้วยโครงงานวิทยาศาสตร์ กระบวนการกลุ่มมีความสำคัญมาก การทำงานจะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือ ความสามัคคี และการรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองของสมาชิก

4. การใช้แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยโครงงานวิทยาศาสตร์ อาจนำไปใช้สอนเสริมโดยการนำไปใช้สอนนอกเวลาเรียนได้

การนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรนำแผนการจัดการกิจกรรมไปพัฒนาการเรียนรู้อื่นๆ วิชาวิทยาศาสตร์ไปใช้ในเนื้อหาสาระอื่นและในรายวิชาอื่น เช่น วิชาคณิตศาสตร์ วิชาภาษาไทย วิชาสังคมศึกษา

2. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้ใช้แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้อื่นๆ ไปใช้กับนักเรียนอย่างแพร่หลาย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แสงระวี ปัญญา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชูศรี สุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ชี้แนวทางตลอดจนช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความหวังดีเสมอมา จนทำให้การจัดทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายทุกท่าน ที่ให้ความรู้อันทรงคุณค่าแก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ นายวีรัตน์ สานุมิตร ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 นางสุนิษา ชมภูเมืองชื่น ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนบ้านผาป้อง (คุรุราษฎร์สามัคคี) และนางมัทธนาพร ธรรมยา ครูชำนาญการโรงเรียนบ้านป่าตึงงาม ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ ให้ข้อเสนอแนะ ในการพัฒนาปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยหม่อมเฒ่า และนักเรียนทุกคนในกลุ่มตัวอย่างที่ได้ให้ความช่วยเหลือ และให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ตลอดจนเพื่อนๆ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนที่มีส่วนช่วยเสริมสร้างกำลังใจในการศึกษาค้นคว้า จนทำให้การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ไปด้วยดี

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอโน้มรำลึกถึงพระคุณของบิดา-มารดา ครู-อาจารย์ที่ได้อบรมสั่งสอน ตลอดจนขอขอบคุณญาติพี่น้องทุกท่านที่สนับสนุนและให้กำลังใจจนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษาด้วยดีตลอดมา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ, 2551.
- กิตติยา กันธรส. การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเรื่อง สารเคมีที่ใช้ในชีวิตประจำวัน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547.
- กฤษณี เพ็ชรทวีพรเดช และคณะ. สื่อยอดวิธีสอนวิทยาศาสตร์ นำไปสู่การจัดการเรียนรู้ ของครูยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์ ,2552.
- จิราภรณ์ ศิริทวี. เทคนิคการจัดกิจกรรมให้นักเรียนสร้างความรู้. วิชาการ 1 (9):37-52, 2541
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, พเยาว์ ยินดีสุข และ ราชน มีศรี. การสอนคิดด้วยโครงงาน: การเรียนการสอนแบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- วรรณุช อีสริยจงกล. การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานวิทยาศาสตร์ เรื่อง การดำรงชีวิตของพืช ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 .การศึกษาค้นคว้าอิสระ (กศ.ม. หลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- สุวิทย์ มูลคำ. กลยุทธ์การสอนคิดอย่างมีวิจารณญาณ. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด, 2547.
- _____. กลยุทธ์การสอนคิดเชิงมนทัศน์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : บริษัทที่พีปรีน, 2551.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). ระบบประกาศและรายงานผลสอบโอเน็ต , 2554.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน). ม.ป.ป.(ข) เกี่ยวกับ สมศ. (ออนไลน์). สืบค้นจาก : <http://www.onesqa.or.th/th/about/onesqa.php> [3 เมษายน ,2550].
- สมบูรณ์ จันทาทอง. การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยโครงงาน เรื่อง น้ำ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547.
- Beyer, B.K. *Practical strategies for the Teaching of Thinking*. Boston : Allyn and Bacon,1987.
- Boaler, J. *Mathematics for the moment, or the millennium*. Education Week,1999
- Railsback, J. *Project-based instruction: Creating excitement for learning*. Portland, OR: Northwest Regional Educational Laboratory. <http://www.nwrel.org/request/2002aug/index.html>,2000.
- SRI International. *Silicon valley challenge 2000: Year 4 Report*. San Jose. CA: Joint Venture, Silicon Valley Network. <http://pblmm.k12.ca.us/sri/Reports.htm>,2000
- Thomas, J.W. *A review of research on project-based learning*. San Rafael, CA: Autodesk. <http://www.k12reform.org/foundation/pbl/research,2000>

การจัดการระบบสาธารณสุขชายแดนประเทศไทยด้านจังหวัดตาก Thailand Border Health Management Systems at Tak Province

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชูชีพ เบียดนอก¹

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงคุณภาพนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์และปัญหาการให้บริการด้านการสาธารณสุขของประเทศไทยในพื้นที่ที่ติดต่อกับประเทศพม่าด้านจังหวัดตาก และศึกษาแนวทางการจัดการระบบการให้บริการด้านการสาธารณสุขชายแดนประเทศไทยกับประเทศพม่าด้านจังหวัดตากอย่างเหมาะสมเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน เก็บข้อมูลด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลัก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและการสังเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า

ผู้รับบริการด้านสุขภาพมีการเคลื่อนย้ายเข้า-ออก อยู่ตลอดเวลา มีบางส่วนที่เข้ามาตั้งชุมชนถาวร ทั้งลักษณะศูนย์อพยพลี้ภัยที่จัดตั้งอย่างถูกกฎหมายระหว่างประเทศที่ค่อนข้างมีระบบการควบคุมชัดเจน และที่เข้ามาตั้งบ้านเรือนเป็นชุมชนเพื่อการประกอบอาชีพโดยอาจจะตั้งเป็นแหล่งพักพิงในอาณาเขตของสถานประกอบการ หรือรอบๆสถานประกอบการซึ่งยากแก่การจัดการ / ควบคุม ใช้ระบบการสาธารณสุขแบบคู่ขนานระหว่างประเทศเพื่อควบคุม

จากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะคือ จัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพประชากรชายแดนที่มีบุคลากรจากหน่วยงานอื่นๆเข้าร่วมดำเนินการ ออกแบบบัตรประกันสุขภาพให้หลากหลาย จัดพื้นที่ส่งเสริมสุขภาพในชุมชน แสวงหาความร่วมมือกับสถานประกอบการหรือหน่วยงานในพื้นที่เชื่อมโยงระบบข้อมูลสารสนเทศให้ทันสมัย ครอบคลุมเครือข่ายหน่วยงานบริการทางการแพทย์ทั้งหน่วยงานของรัฐ เอกชน องค์กรเอกชนจัดระเบียบการตั้งชุมชนของชุมชนต่างด้าวในประเทศไทย รวมถึงมีระบบประกันกลางสุขภาพประชากรระหว่างประเทศ โดยถือเป็นพันธะสัญญาระหว่างประเทศในอาเซียน

คำสำคัญ: การจัดการระบบสาธารณสุข , ระบบสาธารณสุขชายแดน , สาธารณสุขจังหวัดตาก

¹ อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยปทุมธานี E-mail: beadnok@hotmail.com โทรศัพท์ 081-9081852

Abstract

The qualitative research aims to study the situation and problems of health management systems in the area of border of Thailand at Tak Province and guidelines for the health management system at border of Thailand for ASERN community. The data were collected by using a structured in-depth interviews and focus group from key informants. Data were analyzed by using content analysis and synthesis.

The recipients of health services are moving out all the time, some were incoming settlements permanent community, some live in refugee international legally camp, some settlements into the community for career. The shelter is located on the territory of the establishment or around the establishment, which is difficult to manage / control the public health system. The public health system in parallel to international control.

They could be commission promotes health personnel from the border with other agencies to co-operate, designed for a wide range of health insurance, establish the area of health promotion in the community, seek cooperation with enterprises or agencies in the space, link Information system provides advanced comprehensive network of service agencies, public health organizations, including government agencies, private organizations, organizing the community workers in the community, Including the health insurance system between international population under the International covenants for the commitment between ASEAN countries.

Keywords: Health Management Systems , Border Health Management Systems , Health Management at Tak Province

บทนำ

ประเทศไทยมีพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งทางบกและทางน้ำ พรมแดนติดต่อกับประเทศพม่าซึ่งช่องทางติดต่อที่สำคัญช่องทางหนึ่งคือด่านจังหวัดตาก จากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี การคมนาคม ตลอดจนการสื่อสาร ทำให้ประชาชนเดินทางไปมาหาสู่กันได้ง่ายขึ้น ทำให้ “โลกรไร้พรมแดน” เป็นผลให้ “โรครไร้พรมแดน” เช่นกัน มีประเด็นสำคัญที่ควรพิจารณาดังนี้

1. สภาพภูมิศาสตร์ ประเทศไทยมีแนวชายแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน มีความยาวประมาณ 5,820 กิโลเมตร เป็นพรมแดนทางบก 3,205 กิโลเมตร พรมแดนชายฝั่งทะเล 2,165 กิโลเมตร โดยมีพรมแดนติดต่อกับประเทศพม่า 10 จังหวัด ซึ่งจากสภาพภูมิศาสตร์บางแนวชายแดนเป็นพื้นที่สูง การคมนาคมลำบากและเป็นพื้นที่ชายขอบ อันเป็นจุดเสี่ยงต่อความมั่นคงของประเทศ

2. ความสัมพันธ์ของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน เมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นในประเทศใดประเทศหนึ่ง โดยเฉพาะประเทศที่มีพรมแดนติดต่อกัน ย่อมมีผลกระทบต่อประเทศไทยทุกด้าน ตั้งแต่ด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ที่สำคัญคือ ความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลจึงมีนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดน การเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม และการท่องเที่ยว เพื่อแก้ปัญหาความแตกต่างของระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคมระหว่างประเทศ ส่งผลให้บริเวณแนวชายแดนมีการเคลื่อนย้ายของประชากรในแต่ละวันเป็นจำนวนมาก และยังเป็นช่องทาง เข้า-ออก ของแรงงานต่างด้าว อันส่งผลต่อสภาวะสุขภาพของประชากรไทยในพื้นที่ชายแดน

3. บริบทชายแดน บริเวณแนวชายแดนไทยประกอบด้วยผู้คนหลากหลายชาติพันธุ์ ชนกลุ่มน้อยที่ไม่มีสัญชาติไทย แรงงานต่างด้าวที่ถูกกฎหมาย แรงงานที่ผิดกฎหมาย รวมทั้งครอบครัวและผู้ติดตามแรงงานต่างด้าว ก่อปรกับสภาพภูมิศาสตร์และบริบทแต่ละแนวชายแดนมีความแตกต่างกันในด้านสังคม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และภาษา ส่งผลต่อปัญหาการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงจิตวิญญาณได้

4. ปัญหาสาธารณสุขชายแดน สภาพปัญหาสาธารณสุขแต่ละแนวชายแดนมีความแตกต่างกัน โดยสรุปพบว่า ปัญหาสาธารณสุขชายแดนที่สำคัญ มีดังนี้

4.1 ปัญหาโรคติดต่อ และโรคอุบัติใหม่ ได้แก่ โรคมาลาเรีย วัณโรค โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เอชไอวี โรคอุจจาระร่วง โรคซาร์ส ไข้หวัดนก

4.2 ปัญหาอนามัยแม่และเด็ก และการวางแผนครอบครัว พบว่า อัตราตายมารดาและทารกยังสูงกว่าเป้าหมายของประเทศ รวมทั้งค่านิยมและการเข้าไม่ถึงการรับบริการการวางแผนครอบครัว ซึ่งส่งผลต่ออัตราการเกิดของเด็กสูง

4.3 ปัญหาการเข้าถึงระบบบริการสาธารณสุข เนื่องจากโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ความครอบคลุมเฉพาะการให้บริการสุขภาพเฉพาะคนที่มีสัญชาติไทยเท่านั้น ส่งผลให้ชนกลุ่มน้อย กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ และแรงงานต่างด้าวที่ผิดกฎหมายเข้าไม่ถึงระบบบริการสาธารณสุข

4.4 ศักยภาพของสถานบริการสาธารณสุขประเทศไทยมีระบบบริการสาธารณสุขที่มีศักยภาพดีกว่า 3 ประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้ประชาชนตามแนวชายแดนจาก 3 ประเทศเพื่อนบ้านนิยมเข้ามารับการรักษาพยาบาลในสถานบริการสาธารณสุขของประเทศไทย ทำให้สถานบริการสาธารณสุขบริเวณชายแดนไทยต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายที่ไม่สามารถเรียกเก็บได้

4.4 ปัญหาแรงงานต่างด้าว เนื่องจากบริเวณแนวชายแดนเป็นช่องทางเข้า-ออก ของแรงงานต่างด้าว และเป็นเมืองเศรษฐกิจ ซึ่งแรงงานดังกล่าวมีการอพยพเคลื่อนย้ายตลอดเวลา และได้มีการกระจายของแรงงานต่างด้าวไปทั่วประเทศไทยตามความต้องการของแรงงานราคาถูก และตามจังหวัดใหญ่

4.5 การบริโภค การลักลอบนำเข้า- ส่งออก อาหาร ยา และผลิตภัณฑ์ด้านสุขภาพที่ไม่ปลอดภัย และผิดกฎหมาย

4.6 ปัญหาการจัดการข้อมูลข่าวสารสุขภาพ เนื่องจากข้อมูลสุขภาพด้านชายแดนมีการกระจายตามหน่วยงานต่างๆ

4.7 ปัญหาผู้หนีภัยสู้รบด้านพม่า ที่มีจำนวนผู้หนีภัยการสู้รบเพิ่มมากขึ้น มีการลักลอบออกนอกพื้นที่ศูนย์พักพิงชั่วคราวอยู่เสมอ และในพื้นที่ศูนย์พักพิงชั่วคราวยังเป็นแหล่งแพร่ระบาดของโรค

4.8 ปัญหาบ่อนการพนันบริเวณชายแดน คือมีนักพนันและประชาชนไทยจำนวนมากเข้าไปเล่นการพนันบริเวณชายแดน ซึ่งอาจก่อให้เกิดโรคติดต่อและเกิดการแพร่ระบาดได้

4.9 ปัญหาอื่นๆ ได้แก่ ปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหาชนกลุ่มน้อยและผู้หลบหนีเข้าเมือง ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการค้ามนุษย์ ซึ่งท้ายที่สุดแล้วย่อมส่งผลกระทบต่อปัญหาสาธารณสุข

4.10 ปัญหาการติดตามการรักษาโรคอย่างต่อเนื่อง โรคบางชนิด จำเป็นต้องรักษาหรือติดตามการรักษาเป็นระยะเวลานาน จึงจะบอกว่าหายขาด เช่น วัณโรค ที่ต้องได้รับการรักษาเป็นเวลานาน หรือมาลาเรีย ต้องมาตรวจเลือดหลายครั้ง จึงจะทราบว่าหายขาดแน่ ถ้าผู้ป่วยไม่สามารถมารับการรักษาตัวหรือติดตามการรักษา จะทำให้รักษาไม่หายขาด หรือเกิดเชื้อดื้อยาตามมาได้ เนื่องจากผู้ป่วยได้รับยาไม่ครบ

4.11 การไม่มีการจัดสรรงบประมาณจากกระทรวงสาธารณสุข เพื่อดำเนินงานสาธารณสุขชายแดนเป็นการเฉพาะสำหรับจังหวัดชายแดน

5. สุขภาพของประชากรชายแดนส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจ สังคมและความมั่นคงของประเทศ หากประชากรบริเวณชายแดนมีปัญหาด้านสุขภาพ ทำให้ความสามารถในการประกอบอาชีพลดลง ขาดรายได้ ส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง หรือโรคที่รักษาไม่หายขาด จะเป็นภาระต่อสังคม ส่งผลกระทบต่อด้าน สังคม และความมั่นคงของประเทศ ฉะนั้น การป้องกันความสูญเสียดังกล่าว ย่อมเป็นการดีกว่าเมื่อเกิดการสูญเสียแล้วหาวิธีการเยียวยา

6. การดำเนินงานสาธารณสุขในพื้นที่เป็นการดำเนินงานที่ตอบสนองนโยบายหลักของกระทรวงสาธารณสุข จึงไม่สามารถแก้ปัญหาสาธารณสุขได้ตรงกับสภาพปัญหาที่แท้จริง ขณะเดียวกันกระทรวงสาธารณสุข ยังไม่มีนโยบายระดับชาติในเรื่องการดำเนินงานสาธารณสุขชายแดน เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานสาธารณสุขในจังหวัดชายแดน ตลอดจนขาดการสนับสนุนงบประมาณที่เหมาะสม เพื่อดำเนินการแก้ปัญหาและพัฒนาสาธารณสุขชายแดน

7. โอกาสเกิดโรคไร้พรมแดน จากกระแสโลกาภิวัตน์และการพัฒนาประเทศ ทำให้การติดต่อสื่อสาร มีความสะดวก รวดเร็ว มีการเปิดเศรษฐกิจเส้นทางคมนาคมระหว่างประเทศ การเข้า-ออกระหว่างประเทศ โดยได้รับการยกเว้นบัตรผ่านแดน อาจก่อให้เกิดโรคไร้พรมแดนเพิ่มมากขึ้น เช่น โรคเอดส์ โรคซาร์ส ไข้หวัดนก หากกระทรวงสาธารณสุขไม่มีการเตรียมความพร้อมในการป้องกันและแก้ปัญหาดังกล่าว ทำให้การแพร่ระบาดของโรครุนแรงและเพิ่มจำนวนมากขึ้น อันจะส่งผลให้เกิดความสูญเสียทางด้านเศรษฐกิจ

8. ปัญหาสาธารณสุขชายแดนมีความซับซ้อนและละเอียดอ่อนเชื่อมโยงกับปัจจัยหลายด้าน มีความเกี่ยวพัน / เชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่นๆ เนื่องจากบริเวณชายแดนมีความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ความเชื่อ วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี การดำเนินงานโดยกระทรวงสาธารณสุขเพียงลำพังย่อมไม่ประสบความสำเร็จ ปัญหาสาธารณสุขชายแดนบางปัญหาเป็นผลพวงมาจากวัฒนธรรม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี อาชญากรรม และการพัฒนาต่างๆ ดังนั้น การดำเนินงานเพื่อแก้ปัญหา และพัฒนางานสาธารณสุขชายแดน จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐอื่น องค์กรระหว่างประเทศ องค์กรเอกชน และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ประชากรบริเวณชายแดนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

9. การดำเนินงานสาธารณสุขชายแดนภายในเขตชายแดนของประเทศไทย ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการแก้ปัญหาสาธารณสุขชายแดนได้ จำเป็นต้องอาศัยการประสานงานระหว่างจังหวัดชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ดำเนินกิจกรรมร่วมกัน จากความแตกต่างด้านการเมือง การปกครอง และนโยบายของแต่ละประเทศเพื่อนบ้าน จึงจำเป็นต้องอาศัยกลไกการประสานความร่วมมือระดับประเทศเพื่อเป็นการผลักดันให้เกิดการประสานความร่วมมือระดับจังหวัดชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน เป็นไปด้วยความราบรื่น

ปัจจุบันกระทรวงสาธารณสุขได้จัดทำแผนแม่บทการแก้ปัญหาและพัฒนางานสาธารณสุขชายแดน ฉบับที่ 2 พ.ศ.2555-2559 ขึ้นเพื่อใช้เป็นกรอบการทำงานของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลที่ต้องการพัฒนาสุขภาพประชาชนที่อยู่ตามพื้นที่ชายแดนใน 30 จังหวัดให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยแผนแม่บทดังกล่าว ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ การพัฒนาระบบบริการสุขภาพ การเข้าถึงบริการสุขภาพขั้นพื้นฐาน ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และการบริหารจัดการ

จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาตามแนวชายแดน ขณะนี้มีเรื่องที่จะต้องเร่งดำเนินการอย่างน้อย 5 เรื่อง ได้แก่ 1.โรคติดต่อสำคัญ 7 โรค ได้แก่ มาลาเรีย วัณโรค โรคเอดส์ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โรคอุจจาระร่วง โรคที่ป้องกันด้วยวัคซีน และโรคที่เกิดขึ้นในอดีตแต่หวนกลับมาเป็นปัญหาใหม่ รวมทั้งพบปัญหาเชื้อดื้อยา เพราะกินยาไม่ต่อเนื่อง ทำให้ต้นทุนการรักษาสูงขึ้นเพราะต้องใช้ยาแพงขึ้น 2.ปัญหาอนามัยแม่และเด็ก พบอัตราการตายของหญิงคลอดบุตรและเด็กแรกเกิดตามแนวชายแดนสูงกว่าพื้นที่ปกติ ค่านิยมของคนต่างด้าวมักชอบมีลูกมาก ทำให้อัตราการเกิดของเด็กที่ไม่มีสัญชาติในไทยสูงกว่าอัตราเกิดของเด็กไทย 3.ข้อจำกัดระบบการส่งต่อผู้ป่วยเพื่อรักษาต่อระหว่างประเทศ และพื้นที่พักพิงชั่วคราว ซึ่งไทยมีศูนย์พักพิง 9 แห่งใน 4 จังหวัด คือ ตาก แม่ฮ่องสอน ราชบุรี กาญจนบุรี และ 4.การลักลอบนำเข้าและส่งออกผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัยและผิดกฎหมาย ซึ่งพบอยู่เนืองๆ 5.ปัจจัยอื่นๆที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ เช่น การสู้รบตามแนวชายแดน การเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าว

ผู้วิจัยและคณะในฐานะนักวิชาการมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการณ์และปัญหาการให้บริการด้านการสาธารณสุขของประเทศไทยในพื้นที่ที่ติดต่อกับประเทศพม่าด้านจังหวัดตาก เพื่อนำข้อค้นพบนั้นมาศึกษาแนวทางในการจัดการระบบการให้บริการด้านการสาธารณสุขชายแดนประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างเหมาะสม เพื่อรองรับประชาคมอาเซียนในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสถานการณ์และปัญหาการให้บริการด้านการสาธารณสุขของประเทศไทยในพื้นที่ที่ติดต่อกับประเทศพม่าด้านจังหวัดตาก

2. ศึกษาแนวทางการจัดการระบบการให้บริการด้านการสาธารณสุขชายแดนประเทศไทยกับประเทศพม่าด้านจังหวัดตากอย่างเหมาะสมเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ศึกษาใช้พื้นที่ชายแดนติดกับประเทศพม่าด้านจังหวัดตาก
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาการให้บริการด้านสาธารณสุขทั้งงานด้านการรักษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคและด้านการฟื้นฟูสุขภาพ เฉพาะในสถานบริการของรัฐได้แก่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรงพยาบาลชุมชน และโรงพยาบาลศูนย์ในพื้นที่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ด้านวิชาการ
ได้องค์ความรู้ในการจัดการระบบการบริการด้านสาธารณสุขชายแดนประเทศไทย และประเทศเพื่อนบ้านอันนำไปสู่การรองรับประชาคมอาเซียน
2. ด้านเศรษฐกิจและการพาณิชย์
หากมีการจัดระบบการบริการด้านสาธารณสุขชายแดนประเทศไทยได้จะส่งผลให้เศรษฐกิจและการค้าขายระหว่างประเทศดี มีคุณภาพและสามารถส่งเสริมการพาณิชย์ด้านอาหารเพื่อสุขภาพ ผลิตภัณฑ์สุขภาพรวมถึงการบริการด้านการแพทย์และการสาธารณสุขที่มีคุณภาพและสามารถนำรายได้เข้าประเทศด้วย
3. ด้านสังคมและชุมชน
มีความเป็นอยู่ที่ปลอดภัยจากโรคและสถานการณ์ต่างๆที่ไม่พึงประสงค์ระหว่างประเทศเพื่อนบ้านอันจะนำไปสู่ประชาคมอาเซียน
4. ด้านนโยบาย
กระทรวงที่เกี่ยวข้องนำข้อค้นพบไปพัฒนาเป็นนโยบายระหว่างประเทศ

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการตอบวัตถุประสงค์ข้อ 1 ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการใช้การสังเกตการให้บริการร่วมกับการศึกษาข้อมูลในพื้นที่ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) ได้แก่ ผู้บริหารในกระทรวงสาธารณสุข ผู้บริหารโรงพยาบาลในพื้นที่ทั้งระดับจังหวัด อำเภอและตำบลที่เป็นที่ตั้งของสถานพยาบาลของรัฐ บุคลากรที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ และผู้รับบริการชาวต่างชาติ ร่วมกับการใช้วิธีการ Focus group ในบางประเด็นที่เหมาะสม ในการตอบวัตถุประสงค์ข้อ 2 ใช้การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเสนอแนวทางในการจัดการระบบสาธารณสุขที่เหมาะสมเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ตรวจสอบแนวทางในการจัดการระบบสาธารณสุขโดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิจากกระทรวงสาธารณสุข

ผลการวิจัย

1. สภาพภูมิศาสตร์

สภาพภูมิศาสตร์ชายแดนประเทศไทยกับประเทศพม่าที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการและรับบริการ และเป็นเส้นทางเคลื่อนตัวของประชากรที่กระทบกับระบบสาธารณสุขมีความแตกต่างทางสภาพภูมิศาสตร์ 3 ลักษณะคือ ลักษณะที่เป็นที่ราบเนินเขามีเส้นทางคมนาคมทางบกตัดผ่านเป็นเมืองหน้าด่าน จังหวัดตาก (อำเภอแม่สอด) ลักษณะป่าเขาที่มีช่องเขาเป็นช่องทางติดต่อกันตามธรรมชาติ (บริเวณอื่นๆนอกจากที่กล่าวมาแล้ว) และลักษณะศูนย์อพยพของผู้ลี้ภัยตามแนวชายแดนซึ่งเป็นที่ตั้งชุมชนของผู้อพยพหลายสัญชาติของชนกลุ่มน้อย

2. สถานการณ์ด้านสาธารณสุขชายแดน

ช่องทางหลากหลายช่องทางทั้งที่มีด่าน และช่องทางธรรมชาติ รวมถึงสถานการณ์การอพยพหนีภัยสงครามของชนกลุ่มน้อยจากประเทศพม่า ทำให้มีการเคลื่อนย้ายประชากรเหตุจากความต้องการทางเศรษฐกิจของประชากรพม่าและชนกลุ่มน้อย และหนีภัยสงคราม / การเมืองของชนกลุ่มน้อย การเคลื่อนย้ายประชากรพม่าและชนกลุ่มน้อยเข้าสู่ประเทศไทยมีทั้งที่ถูกกฎหมายและไม่ถูกกฎหมาย โดยที่ไม่ถูกกฎหมายมีมากกว่า แต่สิ่งหนึ่งที่เป็นค่านิยม / ความเชื่อของประชากรพม่าย้ายถิ่นคือ การใส่ใจสุขภาพตนเอง ให้ความสำคัญกับการนัดหมายเพื่อเข้าตรวจรับการรักษาถึงแม้จะมีปัญหาด้านการสื่อสารในการเข้ารับบริการ

เส้นทางคมนาคมที่ยากลำบากในเขตแดนพม่า ทำให้การเดินทางเข้ารับบริการทางการแพทย์จากสถานบริการที่ตั้งอยู่ห่างไกลเข้าไปจากชายแดนหลายกิโลเมตรในแต่ละพื้นที่ สภาพที่ตั้งของสถานบริการเช่นนี้ทำให้ประชากรพม่ามีความต้องการการบริการทางการแพทย์จากสถานบริการในประเทศไทยสูงขึ้น

นอกจากประชากรที่มีการเคลื่อนย้ายเข้า-ออก อยู่ตลอดเวลาแล้ว ยังมีประชากรที่เข้ามาตั้งชุมชนถาวร ทั้งลักษณะศูนย์อพยพลี้ภัยที่จัดตั้งอย่างถูกกฎหมายระหว่างประเทศที่ค่อนข้างมีระบบการควบคุมชัดเจน และที่เข้ามาตั้งบ้านเรือนเป็นชุมชนเพื่อการประกอบอาชีพโดยอาจจะตั้งเป็นแหล่งพักพิงในอาณาเขตของสถานประกอบการ หรือรอบๆสถานประกอบการซึ่งยากแก่การจัดการ / ควบคุมเนื่องจากเป็นชุมชนเถื่อน ชุมชนทั้งสองลักษณะเป็นแหล่งชุมชนของปัญหาสาธารณสุขอยู่เสมอ

3. ปัญหาสาธารณสุขชายแดน

โรคติดต่อที่เกิดขึ้นบริเวณชายแดนไทย-พม่า ประกอบด้วยโรคมาลาเรีย ไข้เลือดออก วัณโรค เอชไอวี และ อูจจาระร่วง ซึ่งติดต่อเนื่องจากระบบการตรวจสอบบุคคลไม่เป็นไปตามระบบ และปัญหาหญิงโสเภณี นอกจากนี้ยังมีโรคอุบัติซ้ำอื่นๆเช่น คอตีบ ไอกรน ซึ่งสามารถป้องกันได้ ดังนั้นจึงเป็นภาระของหน่วยงานบริการทางสาธารณสุขของไทยที่ต้องให้บริการวัคซีนแก่ประชากรพม่าด้วย ทั้งที่อาศัยอยู่ในฝั่งไทยและฝั่งพม่า แต่ปัญหาการเข้าถึงตัวบุคคลที่หลบหนีเข้าเมือง ทำให้การป้องกันโรคติดต่อเหล่านี้เป็นไปได้ไม่ทั่วถึง การสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานระหว่างประเทศหรือองค์กรเอกชน เป็นการดำเนินงานตามงบประมาณที่ได้รับ ซึ่งเมื่อหมดโครงการหรือหมดงบประมาณ การสนับสนุนดังกล่าวก็หยุดไป ปล่อยให้หน่วยงานทางการแพทย์ของไทยรับผิดชอบต่อ ซึ่งเป็นภาระอย่างยิ่ง

วัฒนธรรมการมีลูกมากเพื่อเป็นแรงงานในครอบครัวของชนกลุ่มน้อย ทำให้เกิดปัญหาอนามัยแม่และเด็ก โดยเฉพาะการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร การได้รับการดูแลไม่ได้มาตรฐาน โดยระบบการแพทย์พื้นบ้าน ทำให้เกิดปัญหาต่อเนื่องหลังคลอดทั้งแม่และเด็ก

เพื่อให้การเข้าถึงระบบบริการสุขภาพของประชากรชายแดน มีนโยบายการขยายบัตรประกันสุขภาพให้แก่แรงงานต่างด้าวซึ่งต้องมีข้อมูลที่ครบถ้วน แต่เนื่องจากมีประชากรหลบหนีเข้าเมืองมากกว่าที่เข้าเมืองโดยถูกต้อง ทำให้เกิดปัญหาการเข้าถึงบริการสุขภาพของประชากรเหล่านี้

ศักยภาพของสถานบริการทางการสาธารณสุขของประเทศพม่ายังแตกต่างจากประเทศไทย ถึงแม้ว่าพม่า จะได้รับการพัฒนาทางการสาธารณสุขให้เจริญก้าวหน้าสูงกว่าประเทศไทย ในยุคที่เป็นอาณานิคมของประเทศ อังกฤษ แต่ปัจจุบันความก้าวหน้านั้นไม่ทัดเทียมกับประเทศไทย ทั้งคุณภาพของบุคลากร คุณภาพของระบบการ ให้บริการที่ไม่ต่อเนื่อง และโอกาสการเข้าถึงบริการทางการสาธารณสุข ความต้องการทางการสาธารณสุขของ ประชากรพม่าในพื้นที่บริเวณชายแดนจึงมุ่งเป้าหมายที่ประเทศไทยมากกว่าประเทศของตนเอง เพื่อป้องกันปัญหา ทางการสาธารณสุขแก่ประชากรไทย จึงจำเป็นต้องให้บริการทางการสาธารณสุขแก่ประชากรพม่าด้วยเช่น การ ให้อาหารป้องกันโรค ฯลฯ

การแก้ปัญหาเศรษฐกิจเฉพาะพื้นที่ โดยการกำหนดระบบระเบียบปฏิบัติที่แตกต่างกันทำให้เป็นโอกาส ของการหลบเลี่ยงและฉวยโอกาสของผู้ประกอบการ ความรุนแรงของปัญหาจึงเคลื่อนย้ายตามการเคลื่อนย้ายของ ประชากรที่เป็นแรงงานต่างประเทศ หลักการการจัดสรรงบประมาณตามรายหัวประชากรไทยจึงไม่ได้เป็นหลักการ ที่ถูกต้องตามสถานการณ์จริง ที่จะต้องให้บริการแก่ประชากรต่างประเทศที่ย้ายถิ่นเข้ามาเป็นแรงงานในพื้นที่ ทั้งที่ ย้ายถิ่นถาวรและย้ายถิ่นชั่วคราว

ช่องทางการผ่านเข้าออกที่สะดวก และหลากหลายตามแนวชายแดนประเทศพม่า เป็นช่องทางของการ ลักลอบผลิตภัณฑที่สัมพันธ์กับสุขภาพของผู้อุปโภค-บริโภค การตรวจสอบไม่สามารถดำเนินการได้อย่างครบถ้วน ทุกพื้นที่ ปัญหาเหล่านี้แม้ไม่รุนแรงแต่ก็ยังไม่สามารถแก้ไขได้อย่าง

การดำเนินงานการสาธารณสุขในพื้นที่บริเวณชายแดนไทย-พม่า เพื่อตอบสนองนโยบายหลักของประเทศ และกระทรวงสาธารณสุข จะต้องมีความแตกต่างจากพื้นที่อื่นๆที่มีบริบทไม่เป็นพื้นที่ชายแดนการออกแบระบบ การดำเนินงานจะมีความเฉพาะในแต่ละพื้นที่

4. การประสานงานกับหน่วยงานภายในประเทศและต่างประเทศ

ในพื้นที่ชายแดนที่มีปัญหาทางการสาธารณสุขที่หลากหลายปัญหา ในขณะเดียวกันก็มีหน่วยงานต่างๆที่ เกี่ยวข้องกับปัญหาเหล่านั้นเข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่ บางครั้งก็เป็นการร่วมมือกันในการผลักดันการดำเนินงานให้ เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น แต่ก็ยังมีบางครั้งที่การดำเนินงานสร้างความขัดแย้งและทำให้ระบบการดำเนินงานผิดเพี้ยนไป เนื่องจากการประสานความร่วมมือยังไม่มีทิศทางที่สอดคล้องกันชัดเจน

มีความพยายามในการประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการดำเนินการทางการสาธารณสุข แต่จุดเริ่มต้นเหล่านั้นยังไม่ถูกผลักดันให้มีการดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมเนื่องจากขาดระบบการติดตามอย่าง ชัดเจนต่อเนื่อง ขาดการเชื่อมโยงกับภารกิจที่เกี่ยวข้อง ระบบระเบียบของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน ทำให้ ขาดความคล่องตัวในการดำเนินงาน อย่างไรก็ตาม หน่วยงานทางการสาธารณสุขก็ใช้ความพยายามในการ ดำเนินงานโดยอาศัยศักยภาพและความสัมพันธ์ส่วนตัวในการประสานความร่วมมือเพื่อให้ภารกิจที่รับผิดชอบ เป็นไปด้วยความราบรื่น แต่ก็ยังไม่ใช้การแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการส่งเสริมสุขภาพประชากรชายแดน

- 1) จัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพประชากรชายแดนที่มีบุคลากรจากหน่วยงานอื่นๆเข้าร่วมดำเนินการ เพื่อความปลอดภัยของบุคลากรทางการสาธารณสุข และเพื่อให้มีโอกาสเข้าถึงประชากรได้ทุกกลุ่มเช่น ตำรวจ ทหาร อาสาสมัคร
- 2) ออกแบบบัตรประกันสุขภาพให้หลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการการส่งเสริมสุขภาพแก่กลุ่มคนแต่ละเพศ วัย อาชีพ หรือลักษณะการทำงาน
- 3) จัดพื้นที่ส่งเสริมสุขภาพในชุมชน โดยคำนึงถึงโอกาสในการส่งเสริมสุขภาพประชากรต่างด้าวด้วย ทั้งนี้ต้องทำความเข้าใจว่า สุขภาพของแต่ละคนมีผลกระทบต่อชุมชนและสังคมทั้งหมด
- 4) แสวงหาความร่วมมือกับสถานประกอบการหรือหน่วยงานในพื้นที่ ที่เป็นแหล่งชุมนุมของประชากรต่างด้าวเพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการป้องกัน/ ควบคุมโรคประชากรชายแดน

- 1) เชื่อมโยงระบบข้อมูลสารสนเทศให้ทันสมัย และครอบคลุมเครือข่ายหน่วยงานบริการทางการแพทย์สาธารณสุขทั้งหน่วยงานของรัฐ เอกชน องค์กรเอกชน เพื่อมีข้อมูลในการวิเคราะห์การป้องกันโรคได้ทันสถานการณ์
- 2) กระจายอำนาจการดำเนินงานป้องกัน/ ควบคุมโรค ให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ และสนับสนุนทางวิชาการให้แก่หน่วยงานนั้นเช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ
- 3) พัฒนา และส่งเสริมบทบาทอาสาสมัครทางการสาธารณสุข ทั้งของไทยและของประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะบทบาทในการป้องกันและควบคุมโรค
- 4) ให้ความรู้ด้านสุขนิสัยแก่หน่วยงานในพื้นที่ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ สถานประกอบการ และองค์กรอื่นๆในชุมชน
- 5) จัดระเบียบการตั้งชุมชนของชุมชนต่างด้าวในประเทศไทยและที่พิกังในสถานประกอบการ โดยเน้นความเป็นระเบียบ สะอาด และปลอดภัย
- 6) ใช้กระบวนการทางชุมชน เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการป้องกันโรคระบาดในชุมชน เพื่อแบ่งเบาภาระบุคลากรทางการสาธารณสุข

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการรักษาโรคประชากรชายแดน

- 1) กำหนดมาตรการให้ผู้รับผลประโยชน์จากประชากรย้ายถิ่น/ ต่างด้าว เป็นผู้ร่วมรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการรักษา
- 2) จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการทางการแพทย์สาธารณสุขส่วนหน้า หรือพัฒนาหน่วยงานที่มีอยู่เช่นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ให้มีศักยภาพสูงขึ้นในการรักษาผู้ป่วย ทั้งนี้เพื่อสกัดการเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลหลักเพื่อป้องกันโรคและสิทธิพื้นฐานในการรับบริการของประชากรไทย
- 3) ออกแบบระบบส่งต่อผู้ป่วยกลับประเทศให้เป็นระบบที่ชัดเจน ทั้งระบบข้อมูลในการรักษา และข้อมูลตัวบุคคล โดยข้อตกลงระหว่างประเทศ
- 4) กำหนดเกณฑ์สัดส่วนบุคลากรทางการสาธารณสุข และงบประมาณกับประชากร โดยคำนึงถึงประชากรจริงในพื้นที่

- 5) ส่งต่อข้อมูลการเข้ารับการรักษากับหน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบในพื้นที่ เช่น นายจ้าง ผู้ใหญ่บ้าน
- 6) กวดขันเรื่องการลงทะเบียนแรงงานต่างด้าวให้สม่ำเสมอ ต่อเนื่อง
- 7) นายจ้าง หรือผู้ให้แหล่งพักพิง ต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการรักษาพยาบาลประชากรต่างด้าวอย่างครบถ้วน

- 8) พัฒนาหรือหาแนวทางสนับสนุนการสื่อสาร ระหว่างบุคลากรทางการสาธารณสุขกับผู้ป่วยต่างด้าว
- 9) ส่งเสริมการแพทย์ทางเลือก เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการรักษาผู้ป่วยในพื้นที่ชายแดน

4. ข้อเสนอแนะเพื่อการฟื้นฟูสุขภาพประชากรชายแดน

- 1) จัดระบบติดตามผู้ป่วยที่ต้องได้รับการรักษาต่อเนื่อง หรือฟื้นฟูสุขภาพ เพื่อส่งต่อให้ผู้ดูแลรับผิดชอบ ทั้งที่อยู่ในประเทศ และเข้ามารักษาชั่วคราวในประเทศแล้วเดินทางกลับ
- 2) ประสานความร่วมมือกับสถานบริการนอกประเทศ ในการฟื้นฟูสุขภาพประชากรที่เดินทางกลับประเทศหลังได้รับการรักษาโรค
 - 1) มีระบบประกันกลางสุขภาพประชากรระหว่างประเทศ โดยถือเป็นพันธะสัญญาระหว่างประเทศในอาเซียน โดยใช้ข้อมูลการใช้บริการสุขภาพของประชากรอาเซียนในประเทศต่าง ซึ่งสัดส่วนแต่ละประเทศจะแตกต่างกัน
 - 2) จัดสร้างโปรแกรมบันทึกสุขภาพร่วมของประชากรอาเซียน เพื่อเป็นการเฝ้าระวังด้านสุขภาพเมื่อมีการเคลื่อนย้ายถิ่นประชากร
 - 3) ขยายการประสานเครือข่ายการปฏิบัติงานด้านการสาธารณสุขระหว่างประเทศให้ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือกว่าการทำ MOU ในระดับทวิภาคี
 - 4) พัฒนาระบบการระบุตัวบุคคลให้ทันสมัย พร้อมทั้งสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ให้แก่หน่วยงานบริการทางการแพทย์บริเวณแนวชายแดน
 - 5) กำหนดหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่เฉพาะและรับผิดชอบภารกิจทางการแพทย์สาธารณสุขชายแดน ในพื้นที่ชายแดน
 - 6) วิเคราะห์และปรับเปลี่ยนโครงสร้าง-บทบาทหน้าที่หน่วยงานระดับประเทศ ให้ตอบสนองความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้น
 - 7) หน่วยงานที่ได้รับประโยชน์ในประเทศไทยเช่น สภาอุตสาหกรรม สภาหอการค้า ฯลฯ ควรมีบทบาทในการสนับสนุนงานสาธารณสุขที่ให้บริการแก่แรงงานต่างด้าว
 - 8) ออกแบบหรือกำหนดกฎระเบียบ ในการเคลื่อนย้ายประชากรแรงงานให้เหมาะสม
 - 9) สนับสนุนการจัดตั้งสถานบริการทางการแพทย์สาธารณสุขในพื้นที่ชายแดน หรือการลงทุนในต่างประเทศ บริเวณแนวชายแดน โดยพัฒนาศักยภาพหน่วยงานภาครัฐ หรือส่งเสริม/ สนับสนุนภาคเอกชนในการจัดตั้งเช่น ปรับปรุงมาตรฐานการทางภาษา ฯลฯ เพื่อเป็นการลดภาระหน่วยงานหลักที่มีอยู่เดิม และช่วยให้โอกาสในการเข้าถึงบริการแก่ประชากรต่างชาติในแนวชายแดน

บรรณานุกรม

- กรมองค์การระหว่างประเทศ กองการสังคม. (2548). **ความร่วมมือระหว่างประเทศเรื่องโรคเอดส์ (HIV/AIDS)**. [ออนไลน์]. วันที่ค้นข้อมูล 25 ตุลาคม 2555. เข้าถึงได้จาก : <http://www.mfa.go.th/main/th/issues/9897-HIVAIDS.html>
- กระทรวงการต่างประเทศ. กรมอาเซียน. (2548). **ความร่วมมืออาเซียนด้านการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด**. [ออนไลน์]. วันที่ค้นข้อมูล 27 กุมภาพันธ์ 2555. เข้าถึงได้จาก : <http://www.mfa.go.th/internet/document.647.doc>
- ทศพนธ์ นรทัศน์. (2555). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) กับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน**. [ออนไลน์]. วันที่ค้นข้อมูล 27 กุมภาพันธ์ 2555. เข้าถึงได้จาก : <http://thaingo.org/web/?s=%E0%B8%97%E0%B8%A8%E0%B8%9E%E0%B8%99115>
- ประภัสสร เทพชาตรี. (2552). **ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน**. [ออนไลน์]. วันที่ค้นข้อมูล 27 กุมภาพันธ์ 2555. เข้าถึงได้จาก : http://thepchatree.blogspot.com/2009/02/blog-post_25.html
- สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. (2554). **(ร่าง)กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาสุขภาพเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน**. [ออนไลน์]. วันที่ค้นข้อมูล 27 กุมภาพันธ์ 2555. เข้าถึงได้จาก : <http://www.anamai.moph.go.th/.../ASEANBlueprint/>
- ตั้ม บุญรอด, วิชชาดา สิมลา, ปุณณพัฒน์ ไชยเมล์ และคณะ (2554) **คุณภาพชีวิตการทำงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้** การประชุมวิชาการ ครั้งที่ 8 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน คณะวิทยาการสุขภาพและการกีฬา มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง
- เบญญา ยอดดำเนิน-แอ๊ดติงก์ สุรีย์พร พันพิ่ง อารี พรหมไม้ และคณะ (2552) **การใช้ยุทธวิธีทางสังคมเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมสุขภาพในชุมชนตามแนวชายแดน ไทย-พม่า ในพื้นที่สูงอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ประเทศไทย** นครปฐม สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล
- รวีสร่า จิโรจน์วัฒน์ ,กุลยา เขียวโสธร , อุดมศักดิ์ อิมสว่าง และคณะ (2551) **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการดำเนินงานของคณะกรรมการชายแดนระดับอำเภอในการป้องกันควบคุมโรคติดต่อตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชาจังหวัดจันทบุรีและตราด**. ชลบุรี :สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่3; กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
- สายพิณ วรบุตร (2554) **บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อบริเวณชายแดนไทย-พม่า ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่** เชียงใหม่ สารนิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
- เสถียร ฉันทะ (2555) **โครงการ “สุขภาวะชนชายแดนและการปรับตัวระบบสุขภาพภาครัฐ: กรณีศึกษาคนชายแดน (ไร้รัฐ/ไร้สัญชาติ) และคนข้ามแดนบริเวณพรมแดนทางภาคเหนือไทย-ลาว (จังหวัดเชียงราย-แขวงบ่อแก้ว)”**. เชียงใหม่ : คณะสังคมศาสตร์; มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กร
ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมือง จังหวัดตาก
The Relationship between Quality of Working Life
and Organizational Commitment of Teachers
in Basic Education Schools Muang District Tak Province

อรอุมา ฉวีทอง¹ ดร.ฐิติมน ฉัตรจรลรัตน์²
Aonauma Chaweetong Dr.Titimon Chadjarant

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมือง จังหวัดตาก (2) ศึกษาระดับความผูกพันต่อองค์กรของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมือง จังหวัดตาก และ (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมือง จังหวัดตาก

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดตาก จำนวน 214 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.938 และมีค่าความตรงเชิงเนื้อหา(IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้ (1) ระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมือง จังหวัดตาก โดยรวมอยู่ในระดับมาก (2) ระดับความผูกพันต่อองค์กรของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมือง จังหวัดตาก โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ (3) ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมือง จังหวัดตาก มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญในระดับปานกลาง

คำสำคัญ คุณภาพชีวิตในการทำงาน ความผูกพันต่อองค์กร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

¹ นักศึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษา วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น โทร. 0841789054 E-mail:chainarong_mafia@hotmail.com

² อาจารย์ที่ปรึกษา

Abstract

The purposes of this research were (1) to study the level of quality of working life of teachers in basic education schools Muang District Tak Province; (2) to study the level of organizational commitment of teachers in basic education schools Muang District Tak Province; and 3) to explore the relationship between the quality of working life and organizational commitment of teachers in basic education schools Muang District Tak Province.

The sample consisted of 214 teachers in basic education schools Muang District Tak Province. The employed research instrument was a rating scale, with reliability coefficient of 0.938 Statistics and item Objective Congruence (IOC) between 0.60-1.00 employed for data analysis were the frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's product-moment correlation coefficient.

The research findings were as follows: (1) the overall quality of working life of teachers in basic education schools Muang District Tak Province was at the high level; (2) the overall organizational commitment of teachers in basic education schools Muang District Tak Province was at the high level; and (3) The relationship between the quality of working life and organizational commitment of teachers in basic education schools Muang District Tak Province was positive, significant, and at the medium level.

Keywords: Quality of working life, Organizational commitment, Basic Education school

บทนำ

ทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อทุกองค์การ เนื่องจากเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยผลักดันให้องค์การดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ในการจัดการศึกษา ครูเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องเอาใจใส่และช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้มีการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ มีประสิทธิภาพ มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน มีความผูกพันต่อองค์การ เพราะครู จะปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ ทุ่มเททั้งกำลังกาย กำลังความคิด อุทิศเวลา เป็นกลยุทธ์ที่สำคัญที่สุดในการแก้ปัญหาเรื่องการขาดแคลนบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ มีความชำนาญในแต่ละสาขาที่โรงเรียนต้องการ โรงเรียนจึงต้องหาแนวทางให้ครูมีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน ยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์การ และปฏิบัติตามบทบาทของตนด้วยความเต็มใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ มีความผูกพันต่อองค์การ(Organizational Commitment) (Muchinsky, 1996)

“คน” เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการบริหาร เพราะเป็นคนที่ใช้ปัจจัยในการบริหารอื่นๆไม่ว่าจะเป็นเงิน วัสดุ สิ่งของและวิธีการปฏิบัติงาน ดังนั้นหากองค์การหรือหน่วยงานใดสามารถหาคนดี มีความรู้ ความสามารถเข้าปฏิบัติงานและสามารถดึงดูดผู้มีความรู้ ความสามารถให้อยู่ปฏิบัติงานในองค์การหรือหน่วยงานนั้นให้นานที่สุด การบริหารงานในองค์การนั้นจะต้องเจริญก้าวหน้าสามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทมากที่สุดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดการศึกษาจะประสบผลสำเร็จหรือไม่เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยในตัวครูหลายอย่างและปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ ความผูกพันต่อองค์การของครู กล่าวคือ ความผูกพันต่อโรงเรียน ความผูกพันต่ออาชีพ ความผูกพันต่อการสอน และความผูกพันต่อเพื่อนร่วมงาน ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้เกิดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานในโรงเรียนเพื่อการบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ แต่ในปัจจุบันพบว่า การปฏิบัติงานของครู ยังไม่สามารถทำให้บรรลุเป้าหมายที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ได้ทั้งหมด ซึ่งอาจเนื่องมาจากครูยังไม่เกิดความรู้สึกที่แน่นแฟ้นต่อองค์การหรือกล่าวได้ว่าครูยังขาดความผูกพันต่อองค์การอย่างจริงจัง ดังนั้นการแก้ปัญหาที่แท้จริงจึงอยู่ที่ว่าทำอย่างไรครูจะอุทิศตนทั้งด้านร่างกาย จิตใจอย่างเต็มที่เสมือนว่าตนเองเป็นเจ้าขององค์การมีส่วนได้ส่วนเสียกับองค์การอย่างแท้จริงหรือมีความผูกพันต่อองค์การนั่นเอง ความผูกพันต่อองค์การมีความสำคัญต่อพฤติกรรมการทำงานของครู เพราะหากครูมีความผูกพันต่อองค์การสูงก็ย่อมจะมีพฤติกรรมที่ส่งผลให้องค์การประสบความสำเร็จในเป้าหมายที่กำหนดไว้ (กรกฎ พลพานิช, 2540)

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของจังหวัดตากในอดีตที่ผ่านมา ครูในสถานศึกษามีความผูกพันต่อองค์การเป็นอย่างมาก และมีสิ่งที่สำคัญก็คือ คุณภาพชีวิตในการทำงาน ซึ่งหมายถึง ลักษณะสภาพชีวิตที่ดีมีความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจของบุคคลในขณะที่ทำงาน และมีสัมพันธภาพที่สอดคล้องกันระหว่างงานกับชีวิต ส่งผลให้บุคคลมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน บุคคลที่มีคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดี มีการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข มองเห็นว่างานมีความสำคัญ มีความกระตือรือร้นยินดีที่จะทำงาน และเกิดความภูมิใจ รู้สึกผูกพันต่อองค์การ (อิสราภรณ์ รัตน์คช, 2551: 24) ต่อมาสถานการณ์ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอก ในด้านเศรษฐกิจ สังคมการเมืองและเทคโนโลยี มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ครูมีภาระงานเพิ่มมากขึ้น และมีการปฏิบัติหน้าที่ตำแหน่งต่าง ๆ มากขึ้น ครูมีความสนิทสนมคุ้นเคยลดลง รวมทั้งคุณภาพชีวิตในการทำงานและความผูกพันต่อองค์การลดลง ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในการทำงานและความผูกพันต่อองค์การ ซึ่งเป็นปัญหาเกี่ยวข้องกับครูในสถานศึกษาของจังหวัดตาก เนื่องมาจากข้อมูลความเคลื่อนไหวของครูในสถานศึกษาของจังหวัด

ตาก ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา (ปีงบประมาณ พ.ศ.2555-2557) พบว่า ครูในสถานศึกษาของจังหวัดตาก ขอโอน(ย้าย) ในปีงบประมาณ 2555-2557 คือ 25 คน 28 คน และ 35 คน ตามลำดับ รวมจำนวน 88 คน เหตุผลส่วนใหญ่คือ ขอลี้ภัยภูมิลำเนา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก, 2557) โดยจะเห็นได้ว่าจำนวนครูที่ขอโอนย้ายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ลักษณะการโอนย้ายดังกล่าว หากยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องย่อมส่งผลต่อการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาในจังหวัดตากในอนาคต

จากกล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมือง จังหวัดตาก เพราะข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะช่วยให้องค์กรสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารงาน การวางแผนการดำเนินงาน การสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรมีความรักและผูกพันต่อองค์กร ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จขององค์กรตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่วางไว้ รวมทั้งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาเสริมสร้างความผูกพันต่อองค์กรและเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมือง จังหวัดตาก อันเป็นแนวทางสำคัญประการหนึ่งต่อการพัฒนาโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีโดยตรงต่อตัวนักเรียน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมือง จังหวัดตาก
2. เพื่อศึกษาระดับความผูกพันต่อองค์กรของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมือง จังหวัดตาก
3. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมือง จังหวัดตาก

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในการทำงาน

บลูสโตน (1977, 44 อ้างถึงใน สมพงษ์ เกษมสิน, 2526: 12) ได้กล่าวถึง ความหมายของคุณภาพชีวิตการทำงานไว้ว่าเป็นการสร้างบรรยากาศที่ทำให้ผู้ใช้แรงงานได้รับความพึงพอใจในการทำงานสูงขึ้น โดยผ่านการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจแก้ไขปัญหาขององค์กร ซึ่งจะมีผลกระทบต่อชีวิตการทำงานของพวกเขา นั่นคือ ได้หมายความรวมถึงการปรับปรุง การบริหารเกี่ยวกับทรัพยากรมนุษย์ โดยทำให้มีประชาธิปไตยในสถานที่ทำงานเพิ่มมากขึ้น เพื่อก่อให้เกิดการปรับปรุงประสิทธิภาพขององค์กร ทั้งนี้เพื่อเป็นการเปิดโอกาสใหม่ๆ ให้สมาชิกในองค์กรในทุกระดับได้นำเอาสติปัญญา ความเชี่ยวชาญ ทักษะและความสามารถอื่นๆ มาใช้ในการทำงาน ในองค์กร ย่อมทำให้สมาชิกหรือกำลังแรงงานได้รับความพึงพอใจสูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติและพฤติกรรมภายในกลุ่มและองค์กรขึ้น

เมอร์ตัน (1977, 55 อ้างถึงใน ธงชัย สันติวงษ์, 2526: 28) ได้ให้นิยามของคุณภาพชีวิตการทำงานว่าเป็นคำที่มีความหมายกว้างครอบคลุมทุกๆ เรื่องที่เกี่ยวกับจริยธรรมของการทำงานและสภาพการทำงาน ความพอใจและไม่พอใจของคนงาน การจัดการเพื่อประสิทธิภาพของผลผลิต และการได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางว่ามีส่วนต่อความมั่นคงและเสถียรภาพของสังคม

มอนตี้ และ นอร์ (1996, 45 อ้างถึงใน นฤตล มีเพียร, 2541: 15) ได้ให้ความหมายคุณภาพชีวิตการทำงาน คือขอบเขตทั้งหมดของปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานที่ได้รับ การสนองตอบความต้องการของเขาจากการทำงานนั่นเอง ออสเลย์ และ บอล (อ้างถึงใน เชี่ยวชาญ อาศุพัฒนางกุล, 2530: 120) ได้วิเคราะห์คุณภาพชีวิตการทำงานให้เห็นว่าหมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่เกิดขึ้นในทุกระดับขององค์การ โดยวิธีการที่ทำให้ ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์และความเจริญเติบโต (Human dignity and growth) ของพนักงานในองค์การมีมากขึ้น ทำงานด้วยกันด้วยความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการเปลี่ยนแปลงงานและทำให้เป้าหมายของพนักงานสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์การ

หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์การ

มิทเชลล์ และลาร์สัน (Mitchell and Larson, 1987: 44) ให้ความหมายว่า ความผูกพันต่อองค์การ คือ เจตคติที่คนๆ หนึ่งมีต่อองค์การที่จะมีส่วนร่วมในองค์การต่อไป คิดว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ จึงแสดงพฤติกรรมการเป็นเจ้าขององค์การ ดังนั้นความผูกพันจึงสามารถทำนายพฤติกรรมในอนาคตที่บุคคลจะปฏิบัติต่อองค์การ รวมทั้งสามารถทำนายการเปลี่ยนงานของลูกจ้างได้

บุชเนนท์ (Buchanan, 1974: 533) อธิบายความผูกพันต่อองค์การ หมายถึง ความเป็นพวกเดียวกัน (partisan) เป็นความผูกพันที่มีต่อเป้าหมายและค่านิยมขององค์การ และการปฏิบัติงานตามบทบาทของตนเอง เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายและค่านิยมขององค์การ ซึ่งประกอบไปด้วยสามส่วน คือ 1) ความแนบแน่นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับองค์การ (Identification) เป็นการแสดงออกซึ่งเป้าหมายและค่านิยมของผู้ปฏิบัติงานในองค์การ 2) ความเกี่ยวข้องกับองค์การ (Involvement) โดยการปฏิบัติงานตามบทบาทของตนเองอย่างเต็มที่ 3) ความจงรักภักดี ความซื่อสัตย์ (Loyalty) รวมทั้งผูกพันต่อองค์การ

พอร์เตอร์และคณะ (Porter and Others, 1975: 603 – 609) กล่าวว่า ความผูกพันต่อองค์การเป็น ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกต่อองค์การ ซึ่งบ่งชี้ออกมาในรูปแบบดังนี้ 1) สมาชิกมีทัศนคติที่กลมกลืนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และค่านิยมขององค์การ 2) สมาชิกมีความเต็มใจที่จะปฏิบัติงานเพื่อองค์การอย่างเต็มที่ 3) สมาชิกมีความปรารถนาที่จะปฏิบัติงานในองค์การนั้นต่อไป

สตีเยอร์ส (Steers, 1977: 576) ได้อธิบายว่า ความผูกพันต่อองค์การ หมายถึง การแสดงออกถึงความสัมพันธ์อันแนบแน่นของบุคคลที่มีเกี่ยวพันและยึดถึงองค์การ ซึ่งประกอบด้วยลักษณะสำคัญอย่างน้อย 3 ประการ คือ 1) มีความเชื่อมั่นอย่างแรงกล้าที่จะยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์การ 2) มีความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามอย่างมาก เพื่อประโยชน์ขององค์การ และ 3) มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะดำรงไว้ซึ่งความเป็นสมาชิกขององค์การ

มาร์ชและแมนนารี (Marsh and Mannari, 1979: 57) มีความเห็นว่า ความผูกพันเป็นระดับความมากน้อยของความเป็นเจ้าของหรือความจงรักภักดีที่บุคคลมีต่อหน่วยงานที่ตนทำอยู่เป็นการยอมรับเป้าหมายหลักขององค์การ

ไอเซนเบอร์เกอร์ และคณะ (Eisenberger and Others, 1990: 51 – 59) ให้ความหมายว่า ความผูกพันต่อองค์การเป็นเจตคติซึ่งแสดงถึงร่วมเป็นหนึ่งเดียวกับองค์การ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างการที่บุคคลรับรู้ถึงการเกื้อกูลสนับสนุนขององค์การกับผลที่ตามมา คือ ความอดุสหาหะของสมาชิกและความเต็มใจที่จะทุ่มเททำงานที่องค์การ

จากความหมายของความผูกพันต่อองค์กรที่ได้นำเสนอตามลำดับ สรุปได้ว่า ความผูกพันต่อองค์กร หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในองค์กร มีส่วนร่วมภายในองค์กร มีความเต็มใจในการปฏิบัติงานในองค์กร มีความจงรักภักดีต่อองค์กร รวมทั้งมีความปรารถนาที่จะคงความเป็นสมาชิกขององค์กรตลอดไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมือง จังหวัดตาก จำนวน 464 คน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมือง จังหวัดตาก จำนวน 214 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 และใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้ในการศึกษา จำแนกออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามเลือกตอบ ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด และอายุราชการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงาน มีลักษณะเป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (5 Rating Scales) แบ่งเป็น 8 ด้าน ได้แก่ 1) การได้รับค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม 2) สภาพการทำงานที่คำนึงถึงความปลอดภัย 3) ความมั่นคงและความก้าวหน้าในการทำงาน 4) โอกาสในการพัฒนาความสามารถของบุคคล 5) การบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน 6) ประชาธิปไตยในองค์กร 7) ความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว และ 8) การคำนึงถึงความต้องการของสังคม รวมจำนวน 44 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กร มีลักษณะเป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (5 Rating Scales) แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความแนบแน่นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับองค์กร 2) ความเกี่ยวข้องกับองค์กร และ 3) ความจงรักภักดี ความซื่อสัตย์ รวมจำนวน 18 ข้อ

การสร้างเครื่องมือและการทดสอบเครื่องมือ

1 การทดสอบความตรง (Validity) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นมาไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรง (Validity) ในด้าน เนื้อหา ภาษา ข้อความ ความหมาย และโครงสร้างรวมทั้งการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับสิ่งที่ต้องการศึกษา (Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 (รายงานผู้ทรงคุณวุฒิปรากฏในภาคผนวก ก.)

2. การทดสอบความเที่ยง (Reliability) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมือง จังหวัดตากที่ไม่ได้นำมาใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนหนองบัวเหนือ และครูโรงเรียนทรัพย์สมบูรณ์พิทยาคม อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบอัลฟา (Alpha-reliability Coefficient) ทั้งฉบับ ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.938

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากครู
2. ส่งหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมแนบแบบสอบถาม ส่งทางไปรษณีย์ ซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำซองติดแสตมป์จำหน่ายของถึงผู้วิจัยเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งกลับคืนภายในเวลาที่กำหนด
3. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ในเดือนเมษายน พ.ศ. 2559 ได้รับแบบสอบถามคืน 214 จำนวนฉบับ จากทั้งหมด 214 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมชุดค่าสถิติสำเร็จรูปด้วยคอมพิวเตอร์ แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ จำนวน (Frequency) และ ร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมืองจังหวัดตาก ค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ระดับความผูกพันต่อองค์กรของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมืองจังหวัดตาก ค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมือง จังหวัดตาก ค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 59.30) ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี (ร้อยละ 36.90) มีระดับการศึกษาปริญญาโท (ร้อยละ 60.70) และมีอายุราชการอยู่ระหว่าง 11 – 20 ปี (ร้อยละ 39.70)

การวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมือง จังหวัดตาก หากพิจารณาเป็นรายด้านสามารถสรุปผลได้ดังนี้

ในด้านการได้รับค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เงินเดือนที่ได้รับเพียงพอกับค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน รองลงมาคือ ปริมาณงานกับเงินเดือนที่ท่านได้รับมีความเหมาะสม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การได้รับความเป็นธรรมในการเลื่อนขั้นเงินเดือนแต่ละปี

ในด้านสภาพการทำงานที่คำนึงถึงความปลอดภัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดอาคารสถานที่สะอาด ถูกสุขลักษณะ) รองลงมาคือ อาคารสถานที่มีความมั่นคงแข็งแรงและสถานศึกษาจัดให้มีการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของบุคลากร ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ เครื่องมือ เครื่องใช้ หรืออุปกรณ์สำนักงานเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

ในด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในการทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านมีความภูมิใจในตำแหน่งหน้าที่ที่ทำอยู่ รองลงมาคือ สถานศึกษาของท่านส่งเสริมความก้าวหน้าและความมั่นคงในอาชีพ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บังคับบัญชาของท่านช่วยผลักดันให้ท่านได้เลื่อนตำแหน่งหน้าที่การงานที่สูงขึ้น

ในด้านโอกาสในการพัฒนาความสามารถของบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาให้โอกาสและส่งเสริมท่านเพื่อพัฒนาหน้าที่การงานให้มีประสิทธิภาพ รองลงมาคือ ท่านได้รับมอบหมายงานที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของท่าน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สถานศึกษาส่งเสริมท่านให้เข้ารับการอบรม ประชุม สัมมนา เพื่อพัฒนาวิชาชีพครู

ในด้านการบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เมื่อมีปัญหา ท่านจะได้รับความช่วยเหลือ เอื้ออาทรจากเพื่อนร่วมงานในสถานศึกษาเสมอ รองลงมาคือ ท่านได้รับเลือกให้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเสมอ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สถานศึกษาของท่านมีบรรยากาศของความเป็นมิตรในการปฏิบัติงาน

ในด้านประชาธิปไตยในองค์กร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บังคับบัญชาของท่านให้ความสำคัญและความเสมอภาคในการทำงานรองลงมาคือ สถานศึกษาของท่านกำหนดกฎระเบียบที่ดีมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับการปฏิบัติ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บังคับบัญชาและครู ต่างเคารพสิทธิ หน้าที่ซึ่งกันและกัน

ในด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ งานที่ท่านรับผิดชอบอยู่มีความเหมาะสมทั้งเรื่องปริมาณงานและเรื่องเวลา รองลงมาคือ ท่านสามารถจัดสรรเวลาในการทำงาน เวลาสำหรับครอบครัว และเวลาในการพักผ่อน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านสามารถปฏิบัติงานให้เสร็จทันตามเวลาที่กำหนด

ในด้านการคำนึงถึงความต้องการของสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านมีโอกาสเผยแพร่ผลงานของโรงเรียนให้ชุมชนรับทราบ รองลงมาคือ ท่านสร้างสัมพันธภาพและความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ปกครองกับการปฏิบัติงานของท่าน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือสังคม ชุมชน โดยรอบสถานศึกษา

การวิเคราะห์ระดับความผูกพันต่อองค์กรของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมือง จังหวัดตาก
ระดับความผูกพันต่อองค์กรของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมือง จังหวัดตาก ในภาพรวมและจำแนกรายด้าน

ในด้านความแนบแน่นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับองค์กร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านมักพูดกับเพื่อนๆ เสมอว่าสถานศึกษาแห่งนี้เป็นที่ทำงานที่ดี ท่านไม่คิดที่จะโอนหรือย้ายไปที่อื่นรองลงมาคือ เมื่อสถานศึกษาของท่านมีปัญหา ท่านจะรีบแก้ไขปัญหาเสมือนเป็นปัญหาของท่าน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านเป็นส่วนหนึ่งในครอบครัว สถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของท่าน ซึ่งมีความผูกพันทางจิตใจ

ในด้านความเกี่ยวข้องกับองค์กร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านยินดีทำงานล่วงเวลาในแต่ละวันหรือวันหยุดอย่าง เต็มใจและเต็มความสามารถเพื่อประโยชน์ต่อสถานศึกษา รองลงมาคือ ท่านปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มใจ และเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อ

ประโยชน์ของสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านได้ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด และเต็มใจปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ถึงแม้ไม่มีใครเฝ้าดูอยู่ก็ตาม

ในด้านความจงรักภักดี ความซื่อสัตย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านได้ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาแห่งนี้ด้วยความรัก ความจริงใจ และจะอยู่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาตลอดอายุราชการ รองลงมาคือ ท่านผูกพันกับสถานศึกษาแห่งนี้ และยินดีเมื่อรู้ว่างานที่ทำสร้างชื่อเสียงให้กับสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านพร้อมจะทำงานทุกอย่าง เพื่อให้สถานศึกษาแห่งนี้มีการพัฒนาและสร้างความมั่นคงให้เป็นที่ยอมรับของสังคมและชุมชนตลอดไป

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมือง จังหวัดตาก ” ผลการวิเคราะห์มีดังนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมือง จังหวัดตาก มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = .70 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมือง จังหวัดตาก เป็นรายด้าน พบว่าแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ระหว่าง .32 - .63

อภิปรายผล

คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมือง จังหวัดตาก จากผลการวิจัยพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมือง จังหวัดตาก โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การได้รับค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม รองลงมาคือ ความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การคำนึงถึงความต้องการของสังคม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น การได้รับเงินเดือนและค่าตอบแทน สิทธิประโยชน์และสวัสดิการต่างๆ อาชีพครูเป็นอาชีพที่มั่นคง มีความก้าวหน้า งานที่ทำมีคุณค่า กฎระเบียบเหมาะสม ผู้บริหารตระหนักในการพัฒนาศักยภาพของครู ปริมาณงานของครูมีความเหมาะสม ความสมดุลระหว่างงาน ครอบครัว และสังคม เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวอลตัน (1973) ที่กล่าวว่า คุณภาพชีวิตในการทำงานเป็นลักษณะการทำงานที่ตอบสนองความต้องการและความปรารถนาของบุคคลโดยพิจารณาคุณลักษณะแนวทางความเป็นบุคคล สภาพตัวบุคคลหรือสังคมสังคมขององค์กรที่ทำให้งานประสบผลสำเร็จ และแนวคิดของบลูสตัน (1977) ที่ได้ระบุว่า การสร้างบรรยากาศที่ทำให้ผู้ใช้แรงงานได้รับความพึงพอใจในการทำงานสูงขึ้น โดยผ่านการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาขององค์กร ซึ่งจะมีผลกระทบต่อชีวิตการทำงานของพวกเขา นั่นคือ ได้หมายความรวมถึงการปรับปรุง การบริหารเกี่ยวกับทรัพยากรมนุษย์ โดยทำให้มีประชาธิปไตยในสถานที่ทำงานเพิ่มมากขึ้น เพื่อก่อให้เกิดการปรับปรุงประสิทธิภาพขององค์กร ทั้งนี้เพื่อเป็นการเปิดโอกาสใหม่ๆให้สมาชิกในองค์กรในทุกระดับได้นำเอาสติปัญญา ความเชี่ยวชาญ ทักษะและความสามารถอื่นๆ มาใช้ในการทำงาน ในองค์กรย่อมทำให้สมาชิกหรือกำลังแรงงานได้รับความพึงพอใจสูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงทางทัศนคติและพฤติกรรมภายในกลุ่มและองค์กรขึ้น ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ความสำคัญของคุณภาพชีวิตในการทำงานก็คือ ประโยชน์ที่องค์กรจะได้รับอย่างมากมาย (Hackman และ Suttle) เพราะจะทำให้พนักงานมีความรู้สึกที่ดีต่อองค์กร เกิดวัฒนธรรมองค์กร

(Culture Organization) เกิดขวัญกำลังใจ(Morale) และเกิดผลดีในทางจิตวิทยาสภาพแวดล้อมในการทำงาน ภายในองค์กร (Desslers) นอกจากนี้ยังส่งเสริมในเรื่องของสุขภาพกายและสุขภาพจิตช่วยให้เจริญก้าวหน้า มีการพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพขององค์กร และช่วยลดปัญหาการขาดงาน การลาออก และส่งเสริมให้ได้ผลผลิตและการบริการที่ดีทั้งคุณภาพและปริมาณ

นอกจากนี้ ผลการวิจัยในครั้งนี้ ยังสอดคล้องกับการศึกษาของจุฑามาส ศรีจันทง (2549) ซึ่งได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน รายได้ ความสามารถเชิงวิชาชีพ การรับรู้รูปแบบการบริหาร เจตคติต่อวิชาชีพ ขวัญและกำลังใจในการทำงานและสภาพแวดล้อมของชุมชน ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ การได้รับการอบรม ภาระหนี้สิน และการอยู่ร่วมกับครอบครัว

ความผูกพันต่อองค์กรของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมือง จังหวัดตาก ซึ่งจากการวิจัยพบว่า ระดับความผูกพันต่อองค์กรของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดตาก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความจงรักภักดี ความซื่อสัตย์ รองลงมา คือ ความแนบแน่นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับองค์กร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ความเกี่ยวข้องกับองค์กร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูมีความรัก ความผูกพันต่อโรงเรียนและลูกศิษย์ มีจิตวิญญาณของความเป็นครู รวมทั้งวิชาชีพครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติ เป็นที่ยอมรับนับถือของคนในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของมิทเชลล์ และลาร์สัน (Mitchell and Larson, 1987) ที่ระบุว่า ความผูกพันต่อองค์กร คือ เจตคติที่คนๆ หนึ่งมีต่อองค์กรที่จะมีส่วนร่วมในองค์กรต่อไป มีความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร จึงแสดงพฤติกรรมการเป็นเจ้าของขององค์กร ดังนั้นความผูกพันจึงสามารถทำนายพฤติกรรมในอนาคตที่บุคคลจะปฏิบัติต่อองค์กร รวมทั้งสามารถทำนายการเปลี่ยนงานของลูกจ้างได้ แนวคิดของบูชานันท์ (Buchanan) อธิบายความผูกพันต่อองค์กร หมายถึง ความเป็นพวกเดียวกัน (partisan) เป็นความผูกพันที่มีต่อเป้าหมายและค่านิยมขององค์กร และการปฏิบัติงานตามบทบาทของตนเองเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายและค่านิยมขององค์กร ซึ่งประกอบไปด้วยสามส่วนคือ 1) ความแนบแน่นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับองค์กร (Identification) เป็นการแสดงออกซึ่งเป้าหมายและค่านิยมของผู้ปฏิบัติงานในองค์กร 2) ความเกี่ยวข้องกับองค์กร (Involvement) โดยการทำงานตามบทบาทของตนอย่างเต็มที่ 3) ความจงรักภักดี ความซื่อสัตย์ (Loyalty) รวมทั้งผูกพันต่อองค์กร แนวคิดของพอร์ตเตอร์ และคณะ (Porter and Others, 1975) ที่กล่าวว่า ความผูกพันต่อองค์กรเป็นลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกต่อองค์กร ซึ่งบ่งชี้ออกมาในรูปแบบดังนี้ 1) สมาชิกมีทรศนะที่กลมกลืน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และค่านิยมขององค์กร 2) สมาชิกมีความเต็มใจที่จะปฏิบัติงานเพื่อองค์กรอย่างเต็มที่ 3) สมาชิกมีความปรารถนาที่จะปฏิบัติงานในองค์กรนั้นต่อไป แนวคิดของสเตอร์ส (Steers, 1977) ได้อธิบายว่า ความผูกพันต่อองค์กร หมายถึง การแสดงออกถึงความสัมพันธ์อันแนบแน่นของบุคคลที่มีเกี่ยวพันและยึดถึงองค์กร ซึ่งประกอบด้วยลักษณะสำคัญอย่างน้อย 3 ประการ คือ 1) มีความเชื่อมั่นอย่างแรงกล้าที่จะยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์กร 2) มีความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามอย่างมาก เพื่อประโยชน์ขององค์กร และ 3) มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะดำรงไว้ซึ่งความเป็นสมาชิกขององค์กร แนวคิดของมาร์ชและแมนนารี (Marsh and Mannari, 1979) มีความเห็นว่า ความผูกพันเป็นระดับความมากน้อยของความเป็นเจ้าของหรือความจงรักภักดีที่บุคคลมีต่อ

หน่วยงานที่ตนทำอยู่เป็นการยอมรับเป้าหมายหลักขององค์การ รวมถึงแนวคิดของไอเซนเบอร์เกอร์ และคณะ (Eisenberger and Others, 1990) ที่กล่าวว่า ความผูกพันขององค์การเป็นเจตคติซึ่งแสดงถึงร่วมเป็นหนึ่งเดียวกับองค์การ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานที่บุคคลรับรู้ถึงการเกื้อหนุนสนับสนุนขององค์การกับผลที่ตามมา คือ ความอุทิศของสมาชิกและความเต็มใจที่จะทุ่มเททำงานที่องค์การ นอกจากนี้ ผลการวิจัยในครั้งนี้ ยังสอดคล้องกับการศึกษาของเมทีนี จิตรอ่อนน้อม (2542) ที่ศึกษาความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การของพยาบาลประจำการโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ซึ่งพบว่า ระดับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การของพยาบาลประจำการอยู่ในระดับสูง และปัจจัยส่วนบุคคลมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อองค์ประกอบของความผูกพัน

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์การของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมือง จังหวัดตาก จากผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์การของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมือง จังหวัดตาก มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = .70 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของบุชานันท์ (Buchanan, 1974) ที่กล่าวว่าความผูกพันต่อองค์การมีความสำคัญ คือสามารถใช้ทำนายอัตราการเข้า - ออกจากงานของสมาชิกองค์การได้ดีกว่า ความพึงพอใจในงาน เนื่องจากความผูกพันต่อองค์การเป็นทัศนคติของสมาชิกองค์การโดยส่วนรวม ขณะที่ความพึงพอใจในงาน สะท้อนถึงทัศนคติของบุคคลต่องานหรือเฉพาะแง่ใดแง่หนึ่งของงานที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของพนักงานเท่านั้น และความผูกพันต่อองค์การค่อนข้างมีความมั่นคงมากกว่าความพึงพอใจในงาน แม้ว่าเหตุการณ์ประจำวันในสถานที่ทำงานอาจจะมีผลกระทบต่อความพึงพอใจในงานของพนักงาน แต่เหตุการณ์นั้นอาจไม่กระทบต่อความผูกพันของบุคลากรที่มีต่อองค์การโดยรวมก็ได้ จึงอาจกล่าวได้ว่า ความพึงพอใจในงานมีเสถียรภาพน้อยกว่าความผูกพันต่อองค์การ ความผูกพันต่อองค์การ เป็นแรงผลักดันให้พนักงานในองค์การมีการปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากเกิดความรู้สึกว่ามีส่วนร่วมเป็นเจ้าขององค์การและเป็นตัวเชื่อมประสานระหว่างความต้องการของบุคคลให้สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์การ ซึ่งบุคคลที่มีความรู้สึกผูกพันดังกล่าว มักมีความผูกพันอย่างมากต่องาน เพราะเห็นว่างาน คือหนทางที่ตนสามารถทำประโยชน์ให้แก่องค์การและบรรลุเป้าหมายได้สำเร็จ บุคคลที่มีความผูกพันต่อองค์การสูงจะเต็มใจที่จะใช้ความพยายามอย่างมากในการทำงานให้องค์การ ซึ่งในหลายกรณี ความพยายามดังกล่าวจะมีผลทำให้การปฏิบัติงานอยู่ในระดับดีเหนือคนอื่น ความผูกพันต่อองค์การช่วยขจัดการควบคุมจากภายนอก ซึ่งเป็นผลมาจากกรณีที่สมาชิกในองค์การมีความรักและความผูกพันต่อองค์การของตนมากนั่นเองและยังเป็นตัวบ่งชี้ที่ดีถึงความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์การ

ข้อเสนอแนะ

1 ด้านคุณภาพชีวิตในการทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรธำรงรักษาปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมือง จังหวัดตาก โดยเฉพาะด้านการได้รับค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม โดยผู้บริหารควรให้ความช่วยเหลือในการขึ้นเงินเดือนครูให้ได้รับเพียงพอกับค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน กำหนดปริมาณงานกับเงินเดือนที่ครูได้รับให้มีความเหมาะสม และคำนึงถึงสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่ครูควรได้รับ

2 ด้านความผูกพันต่อองค์การ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเสริมสร้างให้ครูมีความผูกพันต่อองค์การ โดยเฉพาะด้านความจงรักภักดีและความซื่อสัตย์ โดยทำให้ครูรู้สึกว่าตนมีผูกพันกับสถานศึกษา ยินดีเมื่อรู้ว่างานที่

ครูทำ สามารถสร้างชื่อเสียงให้กับสถานศึกษาและตนเอง เอื้ออำนวยให้ครูได้ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาด้วยความรัก ความจริงใจ มีความสุขกับงาน และจะอยู่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาตลอดอายุราชการ แสดงให้ครูเห็นว่าการทำงานกับสถานศึกษาเป็นการตัดสินใจที่ถูกต้องและได้ทำงานอย่างมีคุณค่าต่อประเทศชาติ

3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ร่วมมือร่วมใจกัน เป็นการประสานความคิด กำหนดแนวทางในการทำงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยสร้างความรู้สึกร่วมกัน ครูเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าที่มีส่วนร่วมในความสำเร็จขององค์กรในด้านต่างๆ รวมถึงการมอบหมายงานที่มีความสำคัญและน่าสนใจเพื่อทำให้ครูรู้สึกถึงคุณค่าหรือศักยภาพของตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเป็นกันเองกับผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงาน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ครูเกิดความผูกพันต่อองค์กรและรู้สึกว่าคุณค่าตนมีความสำคัญต่อองค์กร

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาในเชิงคุณภาพ หรือใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เพิ่มเติมและในการศึกษาครั้งต่อไปควรเพิ่มการศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานและความผูกพันต่อองค์กรของครู เช่น ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ทักษะการตัดสินใจของครู ซึ่งอาจนำไปปรับใช้ให้เหมาะสม

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องนี้ ได้รับความกรุณาจาก อาจารย์ ดร.ศศิธรดา แพงไทย อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขให้คำแนะนำ จนวิจัยเล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณคณาจารย์ในสาขาวิชา การบริหารการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ ทุกท่าน ที่กรุณาช่วยพิจารณาและให้คำแนะนำเกี่ยวกับเนื้อหาและรูปแบบของแบบสอบถาม รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการเขียนรายงานผลการวิจัย ตลอดจนผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่เสียสละเวลาในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างมากต่อการศึกษาวินิจฉัยครั้งนี้

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ หวังว่างานวิจัยเล่มนี้ คงจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปเป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรกฎ พลพานิช. (2540). **ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบังคับบัญชาและพนักงานวิชาชีพการตลาด บริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- จุฑามาส ศรีจำนง. (2549). **การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษาศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, เลย.
- ธงชัย สันติวงษ์ และ ชัยยศ สันติวงษ์. (2526). **พฤติกรรมบุคคลในองค์กร**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- นฤดล มีเพียร. (2541). **คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินบริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน)**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เมทินี จิตรอ่อนน้อม. (2542). **ภาวะผู้นำของหัวหน้าหอผู้ป่วยและความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การของพยาบาล
ประจำการ โรงพยาบาลมหาราชเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการพยาบาล บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2526). **การบริหารบุคคลแผนใหม่**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก. (2557). **รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2555-2557**. ดาก:
กลุ่มนโยบายและแผน.
- อิสราภรณ์ รัตนคช. (2551). **ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและคุณภาพชีวิตการทำงานกับความผูกพัน
ต่อองค์การของบุคลากรสายสนับสนุนที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี**.
รายงานวิจัย กองทุนวิจัยวิทยาเขตปัตตานี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, ปัตตานี.
- Backley J., et at. (2004). **The effects of school facility quality on teacher retention in urban
school districts**. Retrieved on August 5, 2014, from
<http://www.edfacilities.org/pubs/teacherretention.html>.
- Benson, J. (1997). **The bureaucratic nature of schools and teacher job satisfaction**.
The Journal of Educational Administration, 21 (2): 137-148.
- Buchanan, Bruce. (1974). **Building Organizational Commitment: The Socialization of
Managers in Work**. Administrative Science Quarterly.
- Eisenberger, R. and others. (1990). **Perceived Organization Support and Employee Diligence,
Commitment, and Innovation**. Journal of Applied Psychology, 75, 11.
- Hrebiniak, L.G., & Alutto, J.A. (1972). **Personal and role related factors in the development of
organizational commitment**. Administrative Science Quarterly, 17 (1): 555-573.
- Moorman, R. (1991). **Relationship between organization justice and citizenship behaviora**.
Daffiness perceptions influence employee citizenship Journal of Applied. *Psychology*, 29
(30) : 845.
- Muchinsky, P. M. (1996). **Psychology applied to work**. (5th ed.), New York: Books Cole Publishing
Company.
- Porter, L. W. Lawer, Edward E. and Hackman, Richard M. (1975). **Behavior in Organization**.
New York: McGraw-Hill.
- Porter, L. W., Steers, R. M., & Mowday, R. M. (1974). **Organizational commitment, job
satisfaction, and turnover among psychiatric technicians**. Journal of Applied
Psychology, 59, 603-609.
- Steers, R. M. (1977). **Antecedents and Outcomes of Organization Commitment**.
Administrative Science.
- Steers, R.M. (1997). **Antecedents and outcomes of organizational commitment**.
Administrative Science Quarterly, 22 (1): 46-56.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในสายอาชีพ กรณีศึกษาจังหวัดตาก
Factors Affecting for Decision Making in Vocational Further Study ;
A case Study of Tak Province.

เฉลิมวุฒิ โชคชัยวัฒนากุล¹

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในสายอาชีพ กรณีศึกษาจังหวัดตาก” มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในสายอาชีพของนักศึกษาในจังหวัดตาก และเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกศึกษาต่อสายในสายอาชีพของนักศึกษาในจังหวัดตาก กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ปีการศึกษา 2558 ของสถานศึกษาในจังหวัดตาก 5 แห่ง จำนวน 367 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ และวิเคราะห์ ความแปรปรวนด้วยสถิติ t-test และ F-test (One- way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาส่วนมากมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในสายอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยทุกด้านมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา ด้านหลักสูตรการศึกษา ด้านภาพลักษณ์และความพร้อมของสถานศึกษา ด้านการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา ด้านการสนับสนุนของผู้ปกครอง และด้านพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน ตามลำดับ
2. ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในสายอาชีพของนักศึกษาในจังหวัดตาก ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา สถาบันที่ศึกษา ระดับผลการเรียนเฉลี่ยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น รายได้ของผู้ปกครอง ลักษณะการพักอาศัย และงบประมาณการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ปัจจัยที่ส่งผล, การเลือกศึกษาต่อในสายอาชีพ

¹ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ตาก โทรศัพท์ : 0891941785

Abstract

The objectives of the study are to investigate the factors which effected to students' decision on their vocational further study and to analyze the factors which influenced students' decision for choosing their further study. The sample of this study was the 367 of Vocational Certificate students in academic year 2015 of 5 colleges in Tak. The research instrument was 5 ranges of Likert Scale questionnaires and the statistic which was applied was percentage and analyzed the variance by T-test and F-test (One-way ANOVA).

The results of the study were revealed as follows:

1. Most students' perception towards the factors affecting on Further Study in Vocational decision was overall in good level. The factors which were the educating expenses, the colleges' curriculum, the brand image and the readiness of colleges, the colleges' public relations, the parental support, and the learners' behavior as ordered were mean in good levels.

2. The result of hypothesis tested found that the factors affecting on Further Study in Vocational decision were sex, age, level of studying, colleges, average scores of secondary level, parents' income, living styles, and educational budget were in statistic differentiation at level .05

Keywords : Factors Affecting, Vocational Further Study

บทนำ

“การศึกษา” มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคนเพื่อให้คนมีคุณภาพและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ โดยยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพและสมรรถนะสูงนั้น การอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี ถือว่าเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งที่มีความสำคัญในการจัดเตรียมคนที่มีฝีมือด้านทักษะและกำลังแรงงาน ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552 : 1) เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานในประเทศและรับรองความต้องการแรงงานฝีมือในภูมิภาคอาเซียนในอนาคต

ในปัจจุบันนี้การอาชีวศึกษาได้มีการขยายออกไปอย่างกว้างขวางทั้งด้านจำนวนสถานศึกษาและประเภทวิชาดังจะเห็นได้จากการจัดตั้งวิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยการอาชีวะระดับอำเภอ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้คนในชนบทได้มีโอกาสเข้าศึกษาด้านอาชีพมากขึ้น (ศิริลักษณ์ เรื่องสารี, 2553 : 2) โดยทั้งภาครัฐและเอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในด้านอาชีวศึกษา เพื่อผลิตบุคลากรออกมาสอดคล้องความต้องการของภาคอุตสาหกรรม แต่ในภาพรวมก็ยังมีกำลังการผลิตคนได้ไม่เพียงพอกับความต้องการด้านแรงงาน

จังหวัดตากเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีการส่งเสริมการลงทุนจากรัฐบาลในหลายด้านตั้งแต่อดีต และเป็นหนึ่งในจังหวัดที่เป็นยุทธศาสตร์ของการพัฒนาด้านเศรษฐกิจของประเทศในปัจจุบัน โดยได้มีการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตากขึ้น ตามประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่ 1/2558 เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2558 โดยพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี (สำนักงานจังหวัดตาก, 2558) ทำให้มีโรงงานอุตสาหกรรม เข้ามาตั้งดำเนินการผลิตมีแรงงานเข้ามาทำงานทั้งคนไทยและต่างประเทศเป็นจำนวนมาก จึงทำให้เกิดการกระตุ้นความสนใจในการประกอบอาชีพในโรงงานกันมากขึ้นของนักเรียนในพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดใกล้เคียง และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้นในอนาคต ส่งผลให้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านกำลังคน แรงงาน และการจัดการศึกษาในด้านอาชีวศึกษาในจังหวัดตากมีความสำคัญมาก ซึ่งปัจจุบันในพื้นที่จังหวัดตากมีทั้งสถาบันด้านอาชีวศึกษาของรัฐบาลและเอกชนร่วมกันจัดการศึกษา ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำนวน 5 แห่ง ประกอบด้วย วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีตาก วิทยาลัยเทคนิคตาก วิทยาลัยการอาชีวะบ้านตาก วิทยาลัยการอาชีวะแม่สอด และโรงเรียนไฮเทค-เทคโนโลยีตาก รวมจำนวนนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2558 ทั้งสิ้น 4,084 คน (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและกำลังคนอาชีวศึกษา, 2558) และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นทุกปี ดังตารางสถิติจำนวนนักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ของสถานศึกษาในจังหวัดตาก ย้อนหลัง 3 ปี (ดูรายละเอียดในตารางท้ายบทความ)

ด้วยปัจจัยดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาเรื่อง **“ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในสายอาชีวกรณศึกษาจังหวัดตาก”** เพื่อนำมาประมวลภาพรวมว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาในสายอาชีวะ ทั้งนี้จะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการนำผลการศึกษาไปปรับปรุงแก้ไขระบบการแนะแนวศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ให้สอดคล้องกับความต้องการและการบริหารงานวิชาการ โดยเฉพาะแผนการรับนักศึกษาของสถานศึกษาตามนโยบายปรับปรุงคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทั้งนี้เพื่อสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและความต้องการด้านแรงงานตามการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษที่จัดตั้งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในสายอาชีพของนักศึกษาในจังหวัดตาก
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกศึกษาต่อสายในสายอาชีพของนักศึกษาในจังหวัดตาก

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในสายอาชีพ กรณีศึกษาจังหวัดตาก” ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวความคิด ทฤษฎี จากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการอาชีวศึกษา สามารถสรุปได้ว่า การอาชีวศึกษา หมายถึง การศึกษาที่มุ่งเน้นการศึกษาทางวิชาชีพ ให้นักเรียน นักศึกษาออกไปประกอบอาชีพ เป็นการเตรียมผู้เรียนเข้าสู่การเลือกอาชีพในสาขาต่าง ๆ โดยเฉพาะ หรือเป็นการฝึกฝีมือให้มีระดับสูงขึ้น รวมทั้งการศึกษาด้านการค้า อุตสาหกรรม เกษตรกรรม ธุรกิจ และคหกรรม โดยเป็นการศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในสถาบันอาชีวศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

จากแนวคิดการจัดการอาชีวศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า การอาชีวศึกษาเป็นการศึกษาเพื่อสร้างและพัฒนาอาชีพตามความต้องการของบุคคลและสังคม โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะให้เกิดความรู้ความชำนาญ และสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ทั้งในองค์กรและอาชีพอิสระ เพื่อให้มีความก้าวหน้าในอาชีพ ช่วยพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของประเทศได้

2. แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ สามารถสรุปได้ว่าแรงจูงใจ คือ แรงกระตุ้นหรือแรงผลักดัน ที่เป็นพลังที่ซ่อนอยู่ภายใน ที่เราให้คนอื่นหรือได้แสดงความสามารถ ความพยายาม ให้เกิดการกระทำหรือทุ่มเทในงานที่ทำ เพื่อให้บรรลุความปรารถนาเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

แนวคิดแรงจูงใจมีอิทธิพลมากกับการศึกษาของคน เพราะเป็นแรงจูงใจทางด้านสังคม ซึ่งสังคมได้กำหนดและให้คุณค่ากับการศึกษา เพื่อให้คนมีเกียรติยศ ความสำเร็จ หรือหน้าที่การงานที่ดี และในการศึกษายังต้องมีความมุ่งมั่น เพียรพยายามในการศึกษาทั้งการเรียนรู้เชิงทฤษฎีและการปฏิบัติจึงต้องอาศัยแรงจูงใจ ประเภทแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เพื่อให้ประสบความสำเร็จให้ได้ นอกจากนี้เรายังสามารถใช้ประโยชน์จากแรงจูงใจเพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นพยายามในด้านการศึกษาทั้งแรงจูงใจภายในและภายนอกได้อีกด้วย

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอาชีพ สามารถสรุปได้ว่า การเลือกอาชีพ หมายถึงการที่บุคคลแสดงถึงความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพโดยบุคคลนั้น ๆ ได้พิจารณาทางเลือกแล้วมีความเหมาะสมกับตนเองมากที่สุด โดยคำนึงถึงองค์ประกอบส่วนบุคคล เช่น ความถนัด ความสามารถ ความสนใจ และองค์ประกอบภายนอก เช่น สังคม รายได้ การศึกษาของผู้ปกครอง ความคาดหวังที่ผู้ปกครองมีต่อเด็ก ค่านิยมของครอบครัว ในด้านของความต้องการของตลาดแรงงานในอาชีพนั้น ๆ

ทฤษฎีการพัฒนาด้านอาชีพ สรุปได้ว่า บุคคลที่มีช่วงวัยตั้งแต่ 15-25 ปี ถือว่าเป็นระยะสำคัญของการเลือกและพัฒนาอาชีพ เป็นช่วงวัยที่แสดงความรู้สึกรู้จักคิดด้านการตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคตคือการศึกษาต่อ โดยจะเริ่มรู้ถึงค่านิยมและสังเกตว่าอะไรเป็นสิ่งที่เขาต้องการ รู้จักพิจารณาเลือกอาชีพที่สนใจจากข้อเท็จจริงจากอาชีพต่าง ๆ เพื่อที่จะศึกษาและนำไปประกอบอาชีพในอนาคตที่เขาต้องการ

4. แนวคิดการสร้างมาตรประมาณค่า Likert (Likert-type or Summated Rating Scales) จะใช้วิธีการกำหนดค่าในการประมาณให้กับทุก ๆ ข้อที่เท่า ๆ กัน คือ 5 มาตร) โดยกำหนดค่าการประเมินจะมีตั้งแต่ เห็นด้วย

อย่างยิ่ง – ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยการแปลความหมายจากคะแนนที่ได้จากมาตรวัดแบบ Likert ส่วนมากใช้การคิดคะแนนเฉลี่ย (mean) ของกลุ่มที่ศึกษา โดยพิจารณาว่าคะแนนเฉลี่ยตกอยู่ในส่วนใดของสเกล โดยดูจากคะแนนค่ากลางเป็นหลัก

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การวิจัยนี้ได้ทำการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อาทิ

สุจินดา คำพูน (2547) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ: กรณีศึกษาวิทยาลัยสารพัดช่างนครพนม พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยสารพัดช่างนครพนมมีแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพโดยรวมอยู่ในระดับสูง โดยมีแรงจูงใจในด้านการประกอบอาชีพสูงที่สุด รองลงมาคือด้านเหตุผลส่วนตัว นักศึกษาต้องการมีความรู้ ความสามารถเพิ่มขึ้น ด้านลักษณะของสถาบันวิทยาลัยสารพัดช่างนครพนม มีที่ตั้งสะดวกต่อการเดินทางมาเรียน และด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง นักศึกษาตัดสินใจเองในการศึกษาต่อ

ปริญานุช สายธนู (2551) ได้ศึกษาเรื่อง มูลเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า นักเรียนมีมูลเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านภาพลักษณ์สถาบัน ด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านหลักสูตร ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง และด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าจะมีมูลเหตุจูงใจโดยรวมสูงกว่าผู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า ผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกรรมจะมีมูลเหตุจูงใจสูงกว่าอาชีพอื่น รายได้ของผู้ปกครองต่ำกว่าจะมีมูลเหตุจูงใจสูงกว่า

ศิริลักษณ์ เรืองสารี (2553) ได้ศึกษาเรื่อง มูลเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ในสถานศึกษาโรงเรียนสายมิตรเทคโนโลยี พบว่า นักเรียนมีมูลเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อสายอาชีพทุกด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านภาพลักษณ์สถาบัน ด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านหลักสูตร ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง และด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา

สำนักวิจัยและพัฒนาการอาชีวศึกษา (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายวิชาชีพ พบว่ามีปัจจัย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา ด้านชื่อเสียงของสถานศึกษา ด้านการสนับสนุนของผู้ปกครอง ด้านพฤติกรรมการณ์เรียนของผู้เรียนและด้านการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายวิชาชีพ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทั้ง 5 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาค่าเฉลี่ยน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา ด้านชื่อเสียงของสถานศึกษา ด้านการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา ด้านการสนับสนุนของผู้ปกครอง และด้านพฤติกรรมการณ์เรียนของผู้เรียน

และยังพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อสายวิชาชีพของนักเรียนนักศึกษามัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา มีทั้งหมด 4 ปัจจัยด้วยกันคือ ด้านการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา ด้านการสนับสนุนของผู้ปกครอง ด้านการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา และด้านพฤติกรรมการณ์เรียนของผู้เรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลักในการศึกษา โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันด้านอาชีวศึกษาของรัฐบาลและเอกชนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ของจังหวัดตาก จำนวน 5 แห่ง ประกอบด้วย วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีตาก วิทยาลัยเทคนิคตาก วิทยาลัยการอาชีพบ้านตาก วิทยาลัยการอาชีพแม่สอด และโรงเรียนไฮเทค-เทคโนโลยีตาก รวมจำนวนนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2558 ทั้งสิ้น 4,084 คน (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและกำลังคนอาชีวศึกษา, 2558) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1967: 886-887 อ้างถึงใน รัฐพล ภูมรินทร์พงศ์, 2550 : 44) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 367 คน แล้วจึงทำการเฉลี่ยจำนวนตัวอย่างตามสัดส่วนประชากรจริงในแต่ละสถาบัน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถามเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการศึกษาจากเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในสายอาชีพ กรณีศึกษาจังหวัดตาก มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคลและครอบครัว และปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในสายอาชีพ 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านหลักสูตรการศึกษา ด้านภาพลักษณ์และความพร้อมของสถานศึกษา ด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา ด้านการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา ด้านพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน และด้านการสนับสนุนของผู้ปกครอง มีลักษณะแบบประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของ ลิเคิร์ท (Likert-type or Summated Rating Scales)

3. การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถามและกำหนดของขอบเขตของเนื้อหาที่จะสร้างจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) โดยเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญทำการทดสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และนำมาแก้ไขปรับปรุง และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำแบบสอบถามไปทดสอบกับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกันกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 28 ราย ซึ่งในการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติ Conbrach alpha (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2538: 93-96) เพื่อทำการทดสอบค่าของสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.944

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ความถี่ (Frequency Distribution) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 2) สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนด้วยสถิติ t-test กรณีที่ตัวแปร มี 2 กลุ่ม และ F-test (One-way ANOVA) ในกรณีที่ตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธี LSD (Least Significant Difference)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในสายอาชีพ กรณีศึกษาจังหวัดตาก” สามารถนำมาสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลและครอบครัว พบว่า กลุ่มตัวอย่างของนักศึกษาส่วนมากเป็นเพศหญิง ร้อยละ 50.4 และเพศชาย ร้อยละ 49.6 มีอายุ 18 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 50.7 กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ปี 3 ร้อยละ 50.7 กำลังศึกษาอยู่ในสาขาด้านบริหารธุรกิจและพาณิชยกรรม ร้อยละ 45.2 ศึกษาอยู่ในสถาบันคือวิทยาลัยเทคนิคตาก และวิทยาลัยการอาชีพแม่สอด จำนวนเท่ากันคือร้อยละ 37.9 โดยมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดตาก ร้อยละ 93.5 มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ผ่านมาระหว่าง 2.50 - 2.99 ร้อยละ 45.5 ส่วนมากมีผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้าง/แรงงาน ร้อยละ 34.1 มีรายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง ระหว่าง 10,000 - 19,999 บาท ร้อยละ 43.3 ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 หรือต่ำกว่า ร้อยละ 43.1 มีลักษณะการพักอาศัยโดยอาศัยอยู่กับผู้ปกครอง ร้อยละ 79.8 ได้รับงบประมาณสนับสนุนการศึกษาจากผู้ปกครอง ร้อยละ 70.8 และมีเป้าหมายหลักในการศึกษาต่อสายอาชีพคือ นำความรู้ไปสมัครเข้าทำงาน ร้อยละ 46.9

2. ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในสายอาชีพ พบว่า นักศึกษาส่วนมากมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในสายอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 ($\bar{x} = 4.04$, $SD = 0.44$) โดยทุกด้านมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

ปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 ($\bar{x} = 4.12$, $SD = 0.62$) ปัจจัยด้านหลักสูตรการศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 ($\bar{x} = 4.11$, $SD = 0.51$) ปัจจัยด้านสภาพลักษณะและความพร้อมของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 ($\bar{x} = 4.01$, $SD = 0.53$) ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ($\bar{x} = 4.00$, $SD = 0.56$) ปัจจัยด้านการสนับสนุนของผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 ($\bar{x} = 3.99$, $SD = 0.60$) และปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 ($\bar{x} = 3.98$, $SD = 0.66$) ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในสายอาชีพ กรณีศึกษาจังหวัดตาก พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในสายอาชีพของนักศึกษาในจังหวัดตาก ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา สถาบันที่ศึกษา ระดับผลการเรียนเฉลี่ยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น รายได้ของผู้ปกครอง ลักษณะการพักอาศัย และงบประมาณการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปและอภิปรายผล

1. ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลและครอบครัว พบว่า กลุ่มตัวอย่างของนักศึกษาส่วนมากเป็นเพศหญิง มีอายุ 18 ปี ขึ้นไป มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ผ่านมาระหว่าง 2.50 - 2.99 ส่วนมากผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้าง/แรงงาน มีรายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง ระหว่าง 10,000 - 19,999 บาท มีลักษณะการพักอาศัยโดยอาศัยอยู่กับผู้ปกครอง และได้รับงบประมาณสนับสนุนการศึกษาจากผู้ปกครอง ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สำนักวิจัยและพัฒนาการอาชีวศึกษา (2557) ซึ่งพบว่าส่วนมากของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง มีระดับผลการเรียนเฉลี่ย 2.50 - 2.99 ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้าง ผู้ปกครองมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000 - 19,999 บาท นักเรียนส่วนมากอาศัยอยู่กับบิดามารดา และบิดามารดาเป็นผู้สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษา และสอดคล้องกับ อารมณื เพชรชื่น (2546) ที่พบว่า นักศึกษาส่วนมากเป็นเพศหญิง อายุ

เฉลี่ยอยู่ระหว่าง 18-19 ปี มีผลการเรียนเฉลี่ยส่วนมากอยู่ในระดับพอใช้ได้หรือปานกลาง และบิดามารดาส่วนมากประกอบอาชีพเป็นลูกจ้าง เช่นกัน

คุณลักษณะที่พบจากผลการศึกษาในด้าน ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 หรือต่ำกว่า จำนวนมากที่สุดนั้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมพงษ์ จิตจรัสอำพัน (2540) และลดารัตน์ วัฒนสาครศิริ (2545) ซึ่งพบว่า ส่วนมากผู้ปกครองมีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา เช่นเดียวกัน

ด้านกำลังศึกษาอยู่ในสาขาด้านบริหารธุรกิจและพาณิชยกรรม และด้านเป้าหมายหลักในการศึกษาต่อสายอาชีพคือ นำความรู้ไปสมัครเข้าทำงาน มากที่สุดนั้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ละเอียด ศรีหาเหง่า (2549) ที่พบว่า สาขาที่นักเรียนส่วนมากเลือกเรียน คือ สาขาการบัญชีและการตลาด และมีเป้าหมายเพื่อนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพ

ส่วนคุณลักษณะที่พบจากผลการศึกษาอื่น ๆ คือ ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ปี 3 อาจเป็นเพราะโอกาสในการเก็บข้อมูลครั้งนี้พบมากที่สุด ส่วนจำนวนนักศึกษาที่พบมากที่สุดในสถาบันคือ วิทยาลัยเทคนิคตากและวิทยาลัยการอาชีพแม่สอด เท่ากันนั้น เป็นเพราะการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดจำนวนการสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนไว้ ซึ่งทั้ง 2 สถาบันมีอัตรานักศึกษาจำนวนมากใกล้เคียงกัน ส่วนด้านภูมิลำเนาที่พบอยู่ในจังหวัดตากมากที่สุด อาจเป็นเพราะสถาบันที่ศึกษาเป็นสถาบันในเขตจังหวัดตาก ทำให้การเดินทางมาเรียนเหมาะสมและสะดวกต่อคนในพื้นที่จังหวัดตากมากที่สุด

2. ด้านความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในสายอาชีพ พบว่า นักศึกษาส่วนมากมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในสายอาชีพโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยทุกด้านมีค่าเฉลี่ยในระดับมากทั้งสิ้น ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดจากมากไปหาน้อยคือ ปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา ปัจจัยด้านหลักสูตรการศึกษา ปัจจัยด้านภาพลักษณ์และความพร้อมของสถานศึกษา ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา ปัจจัยด้านการสนับสนุนของผู้ปกครอง และปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สำนักวิจัยและพัฒนาการอาชีวศึกษา (2557) ที่พบว่า ปัจจัยทั้ง 5 ด้าน ที่ศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน เรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา (หลักสูตรการศึกษา) ด้านชื่อเสียงของสถานศึกษา (ภาพลักษณ์และความพร้อมของสถานศึกษา) ด้านการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา ด้านการสนับสนุนของผู้ปกครอง และด้านพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน

ส่วนปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา จากการศึกษาครั้งนี้พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดนั้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ดลฤดี สุวรรณศิริ (2539) ที่พบว่า ค่าใช้จ่ายในการศึกษา เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุด และ ศิริลักษณ์ เรืองสารี (2553) พบว่าด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา เป็นหนึ่งในปัจจัยที่มีความสำคัญเช่นกัน

ผลการศึกษาในปัจจัยแต่ละด้านพบรายละเอียดที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ด้านหลักสูตรการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ เมื่อจบการศึกษาสามารถนำไปสมัครงานและศึกษาต่อได้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และสอดคล้องกับต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งจะเห็นได้ว่าข้อที่มีคะแนนสูงสุดนั้นเป็นไปในทิศทางเดียวกับการศึกษาครั้งนี้ด้านเป้าหมายในการศึกษาสายอาชีพ (ปัจจัยข้อที่ 13) ซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่มีความต้องการนำความรู้ไปสมัครเข้าทำงานมากที่สุด และสอดคล้องกับ ละเอียด ศรีหาเหง่า (2549) ที่พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นว่าเมื่อจบการศึกษาด้านอาชีวศึกษาแล้วสามารถนำความรู้ที่ได้ส่วนใหญ่ไปประกอบอาชีพหรือเป็นผู้ประกอบการได้

และ อักษรศิลป์ แก้วมawangค์ (2541) พบว่า เหตุผลในการเลือกเรียนสายอาชีพเพราะนักศึกษาเห็นว่าเมื่อสำเร็จในวิชาชีพแล้วจะเป็นกำลังแรงงานที่ประเทศต้องการ

จะเห็นได้ว่าด้านหลักสูตรการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่นักศึกษามีความคิดเห็นต่อด้านนี้อย่างมาก เนื่องจากการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษานั้น มีวัตถุประสงค์หลักคือ ผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2551) สถาบันต่าง ๆ จึงให้ความสำคัญกับหลักสูตรที่เปิดเพื่อรองรับนักศึกษาตามความสนใจที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน นอกจากนี้แล้ว ในปัจจุบันความต้องการของตลาดแรงงานด้านวิชาชีพในจังหวัดตากมีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากมีโครงการส่งเสริมการลงทุนโดยจัดตั้งเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก (สำนักงานจังหวัดตาก, 2558) ทำให้ความสนใจของนักศึกษาและการเปิดหลักสูตรรองรับที่หลากหลายของสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดตากมีมากขึ้นตามไปด้วย

2.2 ด้านภาพลักษณ์และความพร้อมของสถานศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ความพร้อมและความทันสมัยของวัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ทำให้นักศึกษาต้องการมาเรียน ที่ตั้งของสถานศึกษามีการเดินทางสะดวกทำให้ต้องการมาเรียน และคณาจารย์ในสถาบันมีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สำนักวิจัยและพัฒนาการอาชีวศึกษา (2557) ที่พบว่า ทั้ง 3 ด้าน นักศึกษามีความคิดเห็นในระดับมากเช่นเดียวกัน คือด้านที่ตั้งของสถานศึกษามีการคมนาคมสะดวก สถานศึกษามีความพร้อมในด้านวัสดุ อุปกรณ์ และชื่อเสียงของครูอาจารย์ของสถาบัน และดลฤดี สุวรรณศิริ (2539) พบว่า ความพร้อมของอุปกรณ์การศึกษา และชื่อเสียงของอาจารย์ผู้สอนเป็นด้านที่มีความสำคัญต่อการเลือกศึกษาต่อในสถาบันอาชีวศึกษา เช่นเดียวกัน นอกจากนี้ สุจินดา คำพูน (2547) ยังพบว่าการที่สถานศึกษามีที่ตั้งสะดวกต่อการเดินทางมาเรียน และภาพพจน์ของสถานศึกษาเป็นเหตุผลสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาตัดสินใจเลือกเรียนด้วย

เมื่อแนวโน้มของความต้องการในการเลือกศึกษาต่อในสายอาชีพมีมากขึ้น (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและกำลังคนอาชีวศึกษา, 2558) จึงทำให้สถาบันต่าง ๆ ด้านอาชีวศึกษาทั่วประเทศและในจังหวัดตากต้องมีการปรับตัว เตรียมความพร้อม และสร้างปัจจัยดึงดูดความสนใจต่อการเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันตนเองมากขึ้น ทั้งการปรับปรุงวัสดุอุปกรณ์ในการเรียน บุคลากรทางการศึกษา และอาคารหรือภูมิทัศน์ เป็นต้น เพื่อเป็นแรงจูงใจสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกเรียนต่อในสถาบันนั้น ๆ ซึ่งการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของสถาบันการศึกษานั้นจัดเป็นการเสริมแรงจูงใจภายนอก (ศิริลักษณ์ เรืองสารี, 2553: 28-29) ซึ่งใช้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม หรือบุคคลอื่น เข้ามาช่วยเสริมแรงจูงใจเพื่อกระตุ้นให้นักศึกษามีการตัดสินใจเข้าศึกษาหรือมีความเห็นที่ดีต่อการศึกษาได้ นอกจากนี้การที่จังหวัดตากมีสถานศึกษาด้านอาชีวศึกษากระจายอยู่ในพื้นที่สำคัญต่าง ๆ จึงมีส่วนสนับสนุนให้การเดินทางมาศึกษาของนักศึกษาที่อยู่ในแต่ละพื้นที่สะดวกมากขึ้น จึงมีส่วนช่วยให้เกิดความคิดเห็นในระดับมากได้

2.3 ด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ในระหว่างการเรียนรู้วิชาชีพนักศึกษาสามารถมีรายได้ระหว่างเรียน สถานศึกษามีกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา และมีทุนการศึกษาจากโครงการหรือมูลนิธิต่าง ๆ ให้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ปริญญา สุขธนู (2551) ได้พบว่า ด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษาเป็นเหตุผลสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ใน

สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และ สำนักวิจัยและพัฒนาการอาชีวศึกษา (2557) ที่พบว่า ทั้ง 3 ด้าน นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในระดับมากเช่นเดียวกัน

2.4 ด้านการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ สถานศึกษาเดิม/ครูแนะแนว แนะนำให้เข้าเรียนต่อสายอาชีพ การประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาทำให้ต้องการเรียนสายอาชีพและ ได้รับการชักชวนจากเพื่อนให้เรียนต่อสายอาชีพ สอดคล้องกับ ดลฤดี สุวรรณศิริ (2539) และ อนุวัฒน์ ชูทรัพย์ (Anawut Choosup. 2003) (อ้างถึงใน ศิริลักษณ์ เรื่องสารี, 2553: 41) ที่พบว่านักศึกษาเห็นว่าการประชาสัมพันธ์ของสถาบันมีผลต่อการเลือกเข้าศึกษาต่อด้านอาชีวศึกษา และจากการศึกษาของ สำนักวิจัยและพัฒนาการอาชีวศึกษา (2557) และ ละเอียด ศรีหาเหง่า (2549) ที่พบว่า ในปัจจัยย่อยด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาคือ ครูแนะแนว และเพื่อน มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อในสายอาชีพเช่นกัน

2.5 ด้านพฤติกรรมการณ์เรียนของผู้เรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ นักศึกษาไม่ชอบเรียนวิชาสามัญจึงมาเรียนสายอาชีพ นักศึกษาที่ชอบปฏิบัติและฝึกทักษะมากกว่าการเรียนทฤษฎีจึงมาเรียนสายอาชีพ และนักศึกษารู้สึกว่าตนเองมีผลการเรียนระดับปานกลางลงมาจึงมาเรียนสายอาชีพ สอดคล้องกับ สำนักวิจัยและพัฒนาการอาชีวศึกษา (2557) ที่พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นต่อปัจจัยย่อยทั้ง 3 ด้าน นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในระดับมากเช่นเดียวกัน

2.6 ด้านการสนับสนุนของผู้ปกครอง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ผู้ปกครองสนับสนุนให้นักศึกษาเรียนต่อในสายอาชีพ ผู้ปกครองมีความสามารถจ่ายค่าเล่าเรียนในการเรียนวิชาชีพได้จนจบ และนักศึกษาได้สืบทอดอาชีพต่อจากผู้ปกครองจากการเรียนวิชาชีพ สอดคล้องกับ สำนักวิจัยและพัฒนาการอาชีวศึกษา (2557) สมพงษ์ จิตจรัสอำพัน (2540) และ ดลฤดี สุวรรณศิริ (2539) ที่พบว่า นักศึกษาเห็นว่าการสนับสนุนของผู้ปกครองทั้งการแนะนำให้ศึกษาต่อสายอาชีพ และการสนับสนุนค่าเล่าเรียน ถือเป็นเหตุผลที่สำคัญ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาในครั้งนี้ด้านปัจจัยแหล่งที่มาของงบประมาณในการศึกษา (ปัจจัยข้อที่ 12) ที่พบว่า มีผู้ปกครองเป็นผู้สนับสนุนมากที่สุด

3. อภิปรายผลการศึกษาคความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในสายอาชีพ กรณีศึกษาจังหวัดตาก พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อในสายอาชีพของนักศึกษาในจังหวัดตาก ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา สถาบันที่ศึกษา ระดับผลการเรียนเฉลี่ยในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น รายได้ของผู้ปกครอง ลักษณะการพักอาศัย และงบประมาณการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

3.1 นักศึกษาที่มีเพศแตกต่างกันมีมูลเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อสายอาชีพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่านักศึกษาเพศหญิงมีความคิดเห็นในการเข้าศึกษาต่อสายอาชีพมากกว่าเพศชายเล็กน้อย สอดคล้องกับ วชิรวิทย์ ยางไชย (2554) ที่พบว่าเพศหญิงจะมีความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์อาชีวศึกษามากกว่าเพศชาย อาจเนื่องมาจากเพศหญิงมีลักษณะเป็นคนช่างวิเคราะห์ พิจารณารายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชีวศึกษามากกว่าเพศชาย อีกทั้งผลการศึกษาที่พบมีผู้ศึกษาในสายบริหารธุรกิจและพาณิชยกรรมจำนวนมากที่สุด และเพศหญิงส่วนใหญ่ให้ความสนใจหลักสูตรอาชีวศึกษาด้านบริหารธุรกิจและพาณิชยกรรมมากกว่าผู้ชาย ทำให้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกศึกษาต่อในสายอาชีพโดยรวมดีกว่าเพศชาย สอดคล้องกับ

แนวคิดของ William D. Brooks (1971 อ้างถึงใน วชิรวิทย์ ยางไชย, 2554) กล่าวว่าลักษณะทางจิตวิทยาาระหว่างเพศหญิงและเพศชาย ก่อให้เกิดความแตกต่างกัน ในเรื่องความคิดเห็น ค่านิยม ทศนคติ ทั้งนี้เพราะสังคมและวัฒนธรรมได้กำหนดบทบาทและกิจกรรมของคนไว้แตกต่างกัน และยังคงคล้องกับผลการวิจัยของ สุชาติ วิวัฒน์ชานนท์ (2542) ที่พบว่าเพศที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสายอาชีพเช่นเดียวกัน

3.2 นักศึกษาที่มีอายุแตกต่างกันมีมูลเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อสายอาชีพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่านักศึกษาที่มีอายุน้อยกว่าจะมีแนวโน้มความคิดเห็นต่อการศึกษาศายอาชีพมากกว่านักศึกษาที่มีอายุน้อยกว่า อาจเนื่องมาจากนักศึกษาที่มีอายุน้อยกว่ามีวุฒิภาวะมากกว่า จึงสามารถคิดและตัดสินใจโดยประเมินความต้องการที่แท้จริงในการศึกษาและประกอบอาชีพได้มากกว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่า ซึ่งผลการศึกษาที่พบคือ กลุ่มอายุ 18 ปีขึ้นไปจะมีความคิดเห็นที่สูงมากที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของ กิ้นซ์เบิร์ก (Ginzberg, 1974) (อ้างถึงใน ศิริลักษณ์ เรื่องสารี, 2553) ที่กล่าวว่าช่วงอายุตั้งแต่ 17 ปีขึ้นไป จัดเป็นระยะการเลือกที่สมจริง (Realistic Period) ระยะเวลาเป็นระยะเวลาแสวงหาข้อเท็จจริงจากอาชีพต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการเลือกอาชีพ โดยคำนึงถึงข้อจำกัดและข้อเท็จจริงต่าง ๆ ส่วนช่วงอายุที่ต่ำกว่า 17 ปี นั้น เป็นระยะทดลองทำงาน (Tentative Period) โดยอาจจะยังไม่สามารถเลือกจากความต้องการและความสามารถของตนเองที่แท้จริง จึงอาจทำให้ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นต่อการเลือกศึกษาได้อย่างครอบคลุมได้

3.3 นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีแตกต่างกันมีมูลเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อสายอาชีพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่านักศึกษาในระดับชั้นสูงกว่าจะมีความคิดเห็นต่อการเลือกศึกษาต่อในสายอาชีพมากกว่านักศึกษาในระดับชั้นที่ต่ำกว่า อาจเป็นเพราะนักศึกษาที่อยู่ในชั้นปีที่สูงกว่านั้นได้รับการศึกษาด้านอาชีพในระยะเวลาที่มากกว่าและสามารถทราบความต้องการของตนเองในการเลือกสายอาชีพได้มากกว่า อีกทั้งเหลือระยะเวลาในการศึกษาจนสำเร็จน้อยกว่า จึงพร้อมที่จะออกไปทำงานและประกอบอาชีพมากกว่าผู้ที่ยังศึกษาในชั้นปีต่ำกว่า จึงทำให้มีแนวโน้มของระดับความคิดเห็นมากกว่า สอดคล้องกับ วชิรวิทย์ ยางไชย (2554) ที่พบว่านักศึกษาที่อยู่ในระดับชั้นแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของอาชีพศึกษาแตกต่างกัน

3.4 นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสถาบันแตกต่างกันมีมูลเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อสายอาชีพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นักศึกษาในสถาบันทั้ง 5 แห่งมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ มี 2 สถาบัน ที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีตาก และวิทยาลัยการอาชีวะบ้านตาก นอกจากรับอยู่ในระดับมาก คือ วิทยาลัยการอาชีวะแม่สอด โรงเรียนไฮเทค-เทคโนโลยีตาก และวิทยาลัยเทคนิคตาก ตามลำดับ อาจเป็นเพราะนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในแต่ละสถาบันมีความพึงพอใจต่อการศึกษาในสายอาชีพที่ตนเองเลือก แต่อย่างไรก็ตามในสถาบันการศึกษาแต่ละแห่งก็จะมีรายละเอียดของหลักสูตร สภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ และจำนวนนักศึกษา ที่แตกต่างกันออกไปจึงทำให้นักศึกษาในแต่ละสถาบันอาจมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันได้ สอดคล้องกับ ลดาร์ตัน วัฒนสาครศิริ (2545) ที่พบว่า คุณลักษณะของสถาบันที่แตกต่างส่งผลให้นักศึกษามีมูลเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อแตกต่างกัน และ ปริญญา สุขธนู (2551) พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสถาบันที่แตกต่างกันจะมีมูลเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เช่นเดียวกัน

3.5 นักศึกษาที่มีระดับผลการเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นแตกต่างกันมีมูลเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อสายอาชีพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่านักศึกษามีระดับผลการเรียนใน

ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสูงกว่าจะมีความคิดเห็นต่อการเลือกศึกษาต่อในสายอาชีพมากกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักศึกษาที่มีระดับผลการเรียนสูงกว่าในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นนั้น มีโอกาสในการตัดสินใจต่อการเรียน มากกว่าโดยสามารถเลือกเรียนต่อในสายสามัญหรือสายอาชีพได้มากกว่าผู้ที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยน้อยกว่า ซึ่ง ได้ตัดสินใจเลือกมาเรียนต่อสายอาชีพแล้วแสดงให้เห็นว่ามีการตัดสินใจและมีความต้องการในการเลือกประกอบ อาชีพด้านนั้น ๆ อย่างแท้จริง จึงทำให้มีความคิดเห็นที่มากกว่า สอดคล้องกับ วชิรวิทย์ ยางไชย (2554) ที่พบว่า นักศึกษาที่มีระดับผลการเรียนแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของอาชีวศึกษาแตกต่างกัน โดย นักศึกษาที่มีระดับผลการเรียนสูงกว่าจะมีความคิดเห็นมากกว่า และ ปริยานุช สายธนู (2551) ที่ศึกษามูลเหตุจูงใจ ในการเข้าศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ในสถานศึกษาสังกัด อาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าจะมีมูลเหตุ จูงใจโดยรวมสูงกว่าผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า เช่นเดียวกัน

3.6 นักศึกษาที่มีรายได้ของผู้ปกครองแตกต่างกันมีมูลเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อสายอาชีพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นักศึกษาที่มีผู้ปกครองมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูงกว่าจะมีความคิดเห็นต่อการเลือกศึกษาต่อในสายอาชีพมากกว่า อาจเนื่องมาจาก ในปัจจุบันการศึกษาต่อในระดับต่าง ๆ นั้น มีค่าใช้จ่ายด้านการเรียนที่สูงขึ้น แม้ว่าสถานศึกษาบางแห่งจะมีทุนการศึกษาแบบต่าง ๆ หรือ กองทุนกู้ยืมเพื่อ การศึกษา (กยศ.) เพื่อสนับสนุนด้านค่าใช้จ่ายก็ตาม แต่นักศึกษาที่มาเรียนก็ต้องมีกำลังในด้านการสนับสนุน ค่าใช้จ่ายและค่าเล่าเรียนบางส่วน ซึ่งหากผู้ปกครองมีระดับรายได้ที่ค่อนข้างสูงก็จะมีส่วนช่วยสนับสนุนด้าน การศึกษาได้มากขึ้นกว่ารายได้น้อย จึงทำให้นักศึกษาที่มีผู้ปกครองมีรายได้ต่อเดือนสูงกว่ามีความคิดเห็นต่อการ เลือกศึกษาต่อในสายอาชีพมากกว่า สอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริลักษณ์ เรืองสารี (2553) นักเรียนที่มีรายได้ของ ผู้ปกครองต่างกันมีมูลเหตุจูงใจเข้าศึกษาต่อสายอาชีพแตกต่างกันใน 2 ด้าน คือ ด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา และด้าน บุคคลที่เกี่ยวข้อง และ วชิรวิทย์ ยางไชย (2554) พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาที่มีรายได้ของผู้ปกครองต่างกันมีความ คิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของอาชีวศึกษาต่างกัน

3.7 นักศึกษาที่มีลักษณะการพักอาศัยแตกต่างกันมีมูลเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อสายอาชีพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นักศึกษาที่มีลักษณะการพักอาศัยอยู่หอพักของสถาบันจะมีความคิดเห็นต่อการเลือกศึกษาต่อในสายอาชีพมากกว่านักศึกษาที่อาศัยอยู่กับผู้ปกครอง อาจเนื่องมาจาก นักศึกษาที่อาศัยอยู่หอพักของสถาบันนั้น อาจมีความพึงพอใจต่อสถาบันมากกว่า เพราะเห็นว่าสถาบันมีการจัด อาคารสถานที่รองรับให้กับนักศึกษา และโดยส่วนใหญ่หอพักของทางสถาบันจะมีราคาค่าใช้จ่ายที่น้อยกว่าหอพัก ภายนอก และไม่ต้องเสียค่าเดินทาง จึงสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายได้มากกว่านักศึกษาที่มีลักษณะการพักอาศัยอยู่ กับผู้ปกครองภายนอก ซึ่งถือเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่ง สอดคล้องกับ กาญจนา เกียรติมณีนรัตน์ (2548) ได้กล่าวถึง แนวคิดการเสริมแรง โดยใช้แรงจูงใจภายนอกมาเป็นสิ่งกระตุ้น โดยใช้สภาพแวดล้อมต่าง ๆ เป็นเครื่องล่อใจให้คน มีทัศนคติ ความคิดเห็น หรือพฤติกรรมเป็นไปในทิศทางที่ต้องการ และ ศิริลักษณ์ เรืองสารี (2553) กล่าวว่า การ ใช้แรงจูงใจภายนอกสามารถใช้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม หรือบุคคลอื่น เข้ามาช่วยเสริมแรงจูงใจ ได้ ดังนั้นในการใช้แรงจูงใจกับการเรียนนั้น อาจจะต้องใช้แรงจูงใจภายนอกเสียก่อนแล้วจึงสร้างแรงจูงใจภายในที่ หลัง ดังนั้นการจัดที่พักอาศัยให้นักศึกษาจึงเป็นการใช้แรงจูงใจภายนอกเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจภายในนั่นเอง

3.8 นักศึกษาที่มีแหล่งงบประมาณในการศึกษาแตกต่างกันมีมูลเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อสาย อาชีพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า แนวโน้มของผู้ที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ

จากแหล่งทุนต่าง ๆ และกองทุนกู้ยืมจะมีความคิดเห็นมากกว่างบประมาณจากผู้ปกครอง และหารายได้ด้วยตนเอง อาจเป็นเพราะว่า การศึกษาต่อหรือการดำรงชีพในปัจจุบันมีค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น ทำให้นักศึกษาตระหนักถึงค่าใช้จ่ายต่าง ๆ มากขึ้น การมีทุนการศึกษาให้กับนักศึกษาในลักษณะต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งจูงใจและสามารถลดค่าใช้จ่ายได้มาก จึงทำให้นักศึกษากลุ่มที่ได้รับทุนจากสถาบันมีความคิดเห็นมากกว่ากลุ่มอื่น นอกจากนี้การเข้าร่วมโครงการกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ก็มีส่วนสนับสนุนการลดภาระด้านค่าใช้จ่ายขณะศึกษาได้มากกว่านักศึกษาที่ใช้งบประมาณของผู้ปกครอง และหารายได้ด้วยตนเอง โดยปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเงินและรายได้นี้จัดเป็นปัจจัยค้ำจุน ซึ่งเป็นแรงจูงใจที่กระตุ้นความคิดเห็นในระดับที่มากกว่าได้ สอดคล้องกับแนวความคิดของ เพรเดอริก เฮอร์ชเบิร์ก (Herzberg, 1959) (อ้างถึงใน ทองหล่อ นาคหอม, 2535) กล่าวถึง ปัจจัยค้ำจุนหรือปัจจัยบำรุงรักษาจิตใจว่าเป็นองค์ประกอบเสริม เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พอใจ หากได้รับการเอาใจใส่ดูแลอย่างพอเพียงความไม่พอใจจะหายไป และ ถวิล เกื้อกูลวงศ์ (2530: 94) กล่าวว่า แรงจูงใจด้านเงิน เป็นแรงจูงใจที่สลับซับซ้อนและสัมพันธ์กับความต้องการทุกประเภททุกระดับ คุณลักษณะที่เด่นและสำคัญที่สุดของเงินก็คือเป็นตัวแทนในการแลกเปลี่ยนความต้องการใด ๆ ที่ บุคคลต้องการ ดังนั้นการให้ทุนต่าง ๆ จึงเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการศึกษาและมีผลต่อความคิดเห็นของนักศึกษาเช่นกัน

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.สิรินี ว่องวิไลรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นอย่างสูงที่ให้คำปรึกษางานวิจัยมาโดยตลอด รวมถึงคณาจารย์ทุกท่านที่คอยแนะนำในการดำเนินการ ขอขอบพระคุณหน่วยงาน อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ของสถาบันการศึกษาในจังหวัดตากทั้ง 5 แห่ง ที่ให้การอนุเคราะห์ในการอนุญาตและช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลในงานวิจัยนี้

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา เกียรติมนิรัตน์. (2548). การสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบการเกี่ยวกับความร่วมมือในการฝึกงานด้าน คหกรรมศาสตร์ให้นักศึกษาคหกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. รายงานการวิจัย. เสนอต่อสาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ถวิล เกื้อกูลวงศ์. (2530). การบริหารการศึกษาสมัยใหม่ : ทฤษฎีวิจัยและปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รัฐพล ภูมิรินทร์พงศ์. (2550). ทศนคติคนไทยภาคเหนือต่อคนพม่าที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วชิรวิทย์ ยางไชย. (2554). การวิเคราะห์ภาพลักษณ์ของอาชีพศึกษาตามทัศนะของนักเรียน: การวิจัยแบบผสมวิธี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริลักษณ์ เรื่องสารี. (2553). มูลเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ในสถานศึกษา โรงเรียนสายมิตรเทคโนโลยี. แผนกช่างอุตสาหกรรม สาขาวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง โรงเรียนสายมิตรเทคโนโลยี.

- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและกำลังคนอาชีวศึกษา. [ออนไลน์]. (2558). สถิติจำนวนนักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ของสถานศึกษาในจังหวัดตาก ย้อนหลัง 3 ปี. เข้าถึงได้จาก : <http://techno.vec.go.th/>
- สมพงษ์ จิตจรัสอำพัน. (2540). การศึกษาปัจจัยต่อความสนใจเลือกเรียนต่อสายสามัญศึกษาและสายอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ปรินูฎานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. [ออนไลน์]. (2551). พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551. เข้าถึงได้จาก : <http://www.vec.go.th/>
- สำนักงานจังหวัดตาก. [ออนไลน์]. (2558). ประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ที่ 1/2558. เข้าถึงได้จาก http://123.242.165.136/?module=file&pages=list_file&cate_file_id=22
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). การศึกษาแนวทางการผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีตามความต้องการของประเทศ : กรณีศึกษาประเภทอุตสาหกรรม. กรุงเทพมหานคร : พรินูฎานกราฟฟิค.
- สุจินดา คำฟูช. (2547). แร่งจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ : กรณีศึกษาวิทยาลัยสารพัดช่างนครพนม. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Ginzberg, Eli. (1974). *Counseling for Career Development*. Boston : Hong Ton Mifflin Prentice-Hall.

พฤติกรรม และทัศนคติของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรกต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครภายหลังการเกิดวิกฤตการณ์ทางการเมือง พ.ศ. 2556-2557
Behaviors and attitudes of first time foreign tourists towards decision-traveling in Bangkok, Thailand after political crisis 2013 to 2014.

ศลิษา ธีรานนท์¹
Salisa Teelanont

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มุ่งเน้นศึกษาถึงอุปสงค์ทางการท่องเที่ยวภายหลังการเกิดวิกฤตการณ์ทางการเมืองปีพ.ศ. 2557 ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปและทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครภายหลังวิกฤตการณ์ทางการเมือง พ.ศ. 2557 และ 2) ศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครภายหลังวิกฤตการณ์ทางการเมือง พ.ศ. 2557 จากผลการวิจัยพบว่านักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครเป็นครั้งแรกเป็นนักท่องเที่ยวเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดเป็น 52.6% ส่วนมากมีสถานภาพโสด (74.5%) โดยส่วนมากเป็นนักท่องเที่ยวที่มาจากภูมิภาคเอเชียและเอเชียตะวันออกเฉียงมากที่สุด (31.3%) ช่วงอายุของนักท่องเที่ยวอยู่ระหว่าง 26-35 ปีมากที่สุด (37.5%) และอายุต่ำกว่า 25 ปีในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน (34.4%) รายได้โดยเฉลี่ยต่ำกว่า 15,000 USD คิดเป็น 60.9% ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับอุดมศึกษา (71.4%) และมีอาชีพเป็นพนักงานเอกชนมากที่สุดคิดเป็น 49.5% นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรกนั้นมีการใช้จ่ายเงินระหว่างการท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครน้อยกว่า 1,000 USD (60.4%) รูปแบบที่พักนิยมพักในโรงแรมคิดเป็น 61.5% มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจมากที่สุดคิดเป็น 54.77% โดยนิยมเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเอง 85.4% ใช้เวลาในการเดินทางท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครระหว่าง 1-7 วันคิดเป็น 45.3% มีช่องทางการรับรู้ข้อมูลจากเว็บไซต์การท่องเที่ยวมากที่สุดคิดเป็น 19.5%

โดยส่วนมากมีการรับรู้ถึงเหตุการณ์วิกฤตการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานคร 54.7% และตัดสินใจที่จะเดินทางกลับมาท่องเที่ยวซ้ำในกรุงเทพมหานครอีกครั้ง 86.5% และจากการศึกษาทัศนคติของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรกภายหลังการเกิดวิกฤตการณ์ทางการเมือง พบว่าทัศนคติด้านความคุ้มค่าเงิน ($Sig = .000$, $Exp(B) = .067$) และด้านความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินค่าเงิน ($Sig = .010$, $Exp(B) = .232$) ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวซ้ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านความพึงพอใจโดยรวม ค่าเงิน ($Sig = .025$, $Exp(B) = 4.55$) ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวซ้ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: 1. นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรก 2. ทัศนคตินักท่องเที่ยว 3. วิกฤตการณ์ทางการเมือง

¹ นักศึกษาปริญญาโท คณะการจัดการการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

Abstract

This research is focusing on tourism demand after the political crisis in Bangkok, Thailand as a case study of 2014 to 2015. The objective of this research is 1) to study first time foreign tourist's behavior towards Traveling in Bangkok, Thailand after political crisis and 2) to study first time foreign tourist's attitude towards Traveling in Bangkok, Thailand after political crisis and factors affecting the decision to repeated traveling.

In the aspect of the political crisis, it is found that most of the tourists were aware of the political crisis but it did not affect their decision to travel to the Bangkok. Most of the tourists who are traveling in Bangkok, Thailand in first time. In addition, The attitude factor of tourist's safety and worth of money, It's affecting to Tourist's decision to repeated traveling at a 0.01 statistically significant level. And the attitude factor of tourist's satisfaction affecting to Tourist's decision to repeated traveling at a 0.05 statistically significant level.

Keywords: 1. First time foreign tourist 2. Attitude 3. Political Crisis

บทนำ

จากสถานการณ์การท่องเที่ยวของประเทศไทยที่ผ่านมาแล้วได้ว่าการท่องเที่ยวคืออุตสาหกรรมบริการที่ใหญ่และมีความสำคัญในการสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศมหาศาล และก่อให้เกิดการจ้างงาน กระจายรายได้ แต่ระยะเวลา นับ 10 ที่ผ่านมาประเทศไทยประสบกับวิกฤติการณ์ต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศอย่างยิ่ง นอกเหนือจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ โรคระบาดแล้วประการหนึ่งคือวิกฤติการณ์ทางการเมืองไทยที่นับตั้งแต่พ.ศ. 2549 เป็นต้นมาและเกิดขึ้นอยู่เป็นระยะๆ นับเป็นภาคเศรษฐกิจที่มีความเสี่ยง และความผันผวนสูงเช่นกัน (มิ่งสรรพ ขาวสะอาด และอัครพงศ์ อันทอง, 2557) โดยเฉพาะในพื้นที่กรุงเทพมหานครที่นับเป็นแหล่งสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศไทย กล่าวได้ว่ามีการกระจายรายรับจากการท่องเที่ยวของประเทศเป็นไปในทิศทางบวกหรือลบหรือกระจุกตัวอยู่ในจังหวัดดังกล่าวมากที่สุดนั่นเอง (อ่างแล้ว, 2557) ซึ่งวิกฤติการณ์ทางการเมืองไทยในพื้นที่กรุงเทพมหานครที่ผ่านมากระทั่งปลายพ.ศ. 2556 ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2557 เกิดวิกฤติการณ์ทางการเมืองขึ้นอีกครั้ง อันส่งผลต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทยให้เลวร้ายลงอีกจากการเผยแพร่ข่าวไปทั่วโลก และการออก Travel Warning ของประเทศต่างๆ ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ด้านลบของประเทศไทยอย่างยิ่ง กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558) ซึ่งแม้ว่าปัจจุบันจะมีการจัดตั้งรัฐบาลจากการรัฐประหารแล้ว แต่สถานการณ์ของประเทศไทยยังคงเป็นที่จับตามองในระดับนานาชาติในด้านความมั่นคงและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่อไปในอนาคต

นับว่าวิกฤติการณ์ทางการเมืองเป็นภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อทัศนคติของนักท่องเที่ยว และพฤติกรรมการตัดสินใจเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการทราบถึงพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่กรุงเทพมหานครภายหลังการเกิดวิกฤติการณ์ทางการเมืองไทย พ.ศ. 2557 ตลอดจนการรับรู้ถึงสถานการณ์ ปัจจัยทางด้านทัศนคติ หรือความรู้สึกที่ต้องการกลับมาเที่ยวซ้ำในกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานครต่อหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนเพื่อเป็นประโยชน์ในการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดที่เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไป พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้าท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครเป็นครั้งแรกภายหลังวิกฤติการณ์ทางการเมือง พ.ศ. 2556-2557
2. เพื่อศึกษาทัศนคติที่ส่งผลการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวซ้ำในกรุงเทพมหานครภายหลังวิกฤติการณ์ทางการเมือง พ.ศ. 2556-2557 ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรก

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยว

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยว หรือผลผลิตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนั้นสามารถแบ่งออกเป็น 2 ปัจจัยหลัก คือ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก (กองวิชาการและฝึกอบรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.)

1) ปัจจัยภายใน

(1) ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resource) อันจะเป็นทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างขึ้น และงานประเพณีที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ

(2) ด้านความปลอดภัย (Security) ในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวนั้นจะคำนึงถึงมาตรการการรักษาความปลอดภัยและทั่วถึงของทุกแหล่งท่องเที่ยว

(3) โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ประกอบด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกหลัก เช่น ถนน สะพาน สนามบิน สถานีรถไฟ สถานีรถประจำทาง ท่าเรือ ไฟฟ้า ระบบการสื่อสารที่ทันสมัย โดยปกติแล้วรัฐบาลจะเป็นผู้ลงทุนในการจัดสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน หรือหากเป็นการลงทุนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ประชาชนในท้องถิ่นก็เป็นผู้ได้รับผลประโยชน์อย่างถาวร

(4) สิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities) เป็นสถานที่หรือบริการที่ส่วนใหญ่เอกชนจะเป็นผู้จัดหาไว้บริการแก่นักท่องเที่ยวในรูปแบบของการประกอบการทางธุรกิจ แต่ก็มีอยู่ในรูปแบบของรัฐในบางส่วนด้วย ดังนี้ พิพิธภัณฑ์ตรวจคนเข้าเมือง, ร้านอาหาร, ที่พัก, บริการนำเที่ยว,

(5) สินค้าของที่ระลึก (Souvenirs) ต้องมีการควบคุมดูแลคุณภาพ กำหนดราคา รวมทั้งการส่งเสริมให้ใช้วัสดุท้องถิ่น มีเอกลักษณ์และบรรจุภัณฑ์ที่สวยงาม

(6) การโฆษณาเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ (Advertising and Public Relation) เป็นปัจจัยสำคัญต่อการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เพื่อให้เป็นที่รู้จักและมีความน่าสนใจดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยว

(7) ภาพลักษณ์ (Image) จะเป็นตัวกำหนดถึงกลุ่มนักท่องเที่ยว ส่งผลต่อสินค้าและบริการที่ตอบสนองต่อกลุ่มนักท่องเที่ยวด้วย

2) ปัจจัยภายนอก

(1) สภาพเศรษฐกิจและการเมืองของโลก มีส่วนสำคัญในการกำหนดการเดินทางของนักท่องเที่ยว สภาพเศรษฐกิจที่ตกต่ำทำให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวที่อ่อนตัวลงโดยเฉพาะการเดินทางท่องเที่ยวในระยะไกล เช่นเดียวกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองในบางประเทศ อันก่อให้เกิดความรู้สึกไม่มั่นคง เป็นผลให้การเดินทางท่องเที่ยวที่มีการชะลอตัวลง ในทางตรงข้ามกับหากมีภาวะเศรษฐกิจที่ฟื้นตัว มีความมั่นคงทางการเมือง ก็จะสามารถกระตุ้นการเดินทางท่องเที่ยวได้ดี

(2) ความนิยมในการท่องเที่ยว จากการที่การท่องเที่ยวได้ปรับรูปแบบของการให้บริการที่มีความประหยัดมากขึ้น ราคาถูกลง ประกอบกับรายได้ของครอบครัวสูงขึ้น ขนาดของครอบครัวเล็กลง มีระยะเวลาว่างมากขึ้นนั้น สามารถชักจูงให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยว ใช้จ่ายเงินที่เหลือกับการเดินทางท่องเที่ยวได้จากความนิยมการใช้เวลาว่างด้วยการเดินทางท่องเที่ยว

(3) การขยายเส้นทางการคมนาคม จะส่งผลกับการเดินทางท่องเที่ยวที่สะดวกและรวดเร็ว ปลอดภัย และประหยัดมากขึ้น

(4) การเปลี่ยนแปลงทางนโยบายทางการเมือง อันเป็นผลให้เกิดการแข่งขันในด้านของการส่งเสริมการตลาดและการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่จะเป็นแรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้นจากการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวดังกล่าว

สอดคล้องกับกรมการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ระบุถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวออกเป็น 9 ปัจจัยดังต่อไปนี้

- (1) ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors) สภาพทางเศรษฐกิจของท้องถิ่นและประเทศนั้นๆ
- (2) ปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์ (Demographic Factors) กล่าวคือรูปแบบของลักษณะทางประชากรศาสตร์ของประเทศนั้นๆโดยรวมจะส่งผลกระทบต่อรูปแบบของความต้องการในการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว;
- (3) ปัจจัยทางด้านภูมิศาสตร์ (Geographic Factors) โดยลักษณะภูมิประเทศของผู้ซื้อนั้นส่งผลกระทบต่อความต้องการในการเดินทางท่องเที่ยวยังแหล่งสถานที่ท่องเที่ยวที่แตกต่างจากลักษณะภูมิประเทศของตน
- (4) ปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรม (Socio-cultural Factors) ส่งผลการหล่อหลอมความคิด รสนิยมทัศนคติ ในการเลือกตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยว
- (5) ปัจจัยทางการเมือง (Political Factors) การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและกฎระเบียบต่างๆ ส่งผลการตัดสินใจเดินทางเข้ามาเที่ยว เพราะนักท่องเที่ยวจะรู้สึกหวั่นเกรงในเรื่องความปลอดภัยอันส่งผลให้อุปสงค์การท่องเที่ยวนั้นย่อมนลดลงด้วย
- (6) ปัจจัยทางสื่อสารมวลชน (Mass media communication Factors) ข้อมูลข่าวสารจากสื่อสารมวลชนนั้นสามารถสร้างเชื่อถือ ความไม่มั่นใจ หรือไม่มั่นใจในการตัดสินใจเดินทางเข้ามาเที่ยว เพราะการตัดสินใจจากการรับข้อมูลข่าวสารผ่านการสืบค้นข้อมูลมากขึ้น ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ทางลบจากข่าวสารทางลบได้เช่นกัน
- (7) ปัจจัยทางการเปรียบเทียบราคา (Comparative prices) การเปรียบเทียบราคาระหว่างช่วงปีในการเดินทางมาท่องเที่ยว หรือการเปรียบเทียบกับประเทศที่เป็นคู่แข่ง
- (8) ปัจจัยทางการเคลื่อนย้ายส่วนบุคคล (personal mobility Factors) ความนิยมการเดินทางท่องเที่ยวโดยพาหนะส่วนบุคคลมากขึ้น โดยนักท่องเที่ยวมีความนิยมในการเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ใกล้เคียงโดยการเดินทางส่วนบุคคลมากขึ้น
- (9) ปัจจัยทางเทคโนโลยีการสื่อสารและการคมนาคมขนส่ง (Technology of communication and transportation) การมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยย่อมแสดงถึงระดับมาตรฐานในการให้บริการและสิ่งอำนวยความสะดวกมากขึ้น

2. ทัศนคติและพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

ทัศนคตินั้นเป็นความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันเกิดขึ้นจากผลของการรับรู้หรือความเข้าใจ Schiffman & Kanuk (2000)อ้างถึงใน กิตติคุณ บุญเกตุ (2556, น. 20) โดยการประเมินสิ่งใดสิ่งหนึ่งมีทั้งด้านดีและด้านลบ ซึ่งบ่งชี้ว่าสิ่งนั้นดีหรือไม่ดี ชอบหรือไม่ชอบ ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรูสึกนึกคิดอันเกิดจากประสบการณ์โดยตรงในอดีต หรือประสบการณ์ที่ได้รับจากสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือสิ่งที่ได้จากการรับรู้จากสิ่งที่ได้รับหรือเข้าใจจากภาพลักษณ์ที่ได้รับ อันเป็นประสบการณ์ตรงที่ได้รับ นอกจากนี้แล้ว พิทยา สงวนสุข (2551, น. 7) ยังกล่าวว่า ทัศนคติและพฤติกรรมนั้นมีความสัมพันธ์ มีผลซึ่งกันและกัน กล่าวคือ ทัศนคติมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล ในขณะที่เดียวกันนั้นการแสดงพฤติกรรมของบุคคลก็มีผลต่อทัศนคติของบุคคลด้วย

ส่วนมากจากการศึกษาทัศนคตินั้นก็เพื่อจะทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อสินค้าและบริการอันจะเป็นการส่งผลกระทบต่อการสร้างให้เกิดพฤติกรรมที่ผู้ขายต้องการ เพราะจากที่กล่าวมานั้นจะพบว่าทัศนคตินั้นเป็นผลรวมของหลายองค์ประกอบซึ่งส่งผลการดำเนินชีวิตของบุคคลและก่อให้เกิดพฤติกรรมขึ้นด้วย

จากการศึกษาทฤษฎีพฤติกรรมนักท่องเที่ยวตามทฤษฎีของ Mathieson และ Wall (1982) อ้างถึงใน เลิศพร ภาวะสกุล (2556: 169) ได้นำเสนอกระบวนการที่จะนำไปสู่การตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว หรือการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวโดยอธิบายถึง 5 ขั้นตอนหลักดังต่อไปนี้

ในขั้นแรกคือการที่บุคคลมีความต้องการที่จะท่องเที่ยว (felt need and desire for travel) ก่อนที่จะศึกษาหาข้อมูลจากสื่อต่างๆ เพื่อนำมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว (Information search) หลังจากนั้นคือการตัดสินใจที่จะท่องเที่ยว (Travel decisions)ว่าจะเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวใด ด้วยพาหนะแบบใด พักที่ไหน และมีกิจกรรมการท่องเที่ยวใดบ้าง อันได้จากการประเมิน เปรียบเทียบจากการสืบค้นข้อมูล จากนั้นจึงเข้าสู่ขั้นตอนการเตรียมตัวเดินทางท่องเที่ยว (Travel arrangements) หลังจากเดินทางท่องเที่ยวแล้วนักท่องเที่ยวจึงได้รับประสบการณ์จากการท่องเที่ยวจึงเข้าสู่ขั้นตอนที่ 5 คือการประเมินผลความพึงพอใจจากการเดินทางท่องเที่ยว (Travel satisfaction evaluation) ซึ่งจะเกิดขึ้นตั้งแต่ระหว่างท่องเที่ยวจนกระทั่งท่องเที่ยวจบลง และประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวที่ได้รับจะส่งผลการตัดสินใจในอนาคต โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังต่อไปนี้

- 1) องค์ประกอบด้านคุณสมบัติต่างๆของนักท่องเที่ยว (Travel Profile) ได้แก่ คุณลักษณะทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และทางด้านพฤติกรรม
- 2) องค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับการเดินทาง (Travel awareness) ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับภูมิศาสตร์ และการเข้าถึงประเทศต่างๆ สิ่งอำนวยความสะดวก ภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว
- 3) องค์ประกอบด้านลักษณะการเดินทาง (Trip features) ได้แก่ระยะทาง ระยะเวลา ค่าใช้จ่าย จำนวนสมาชิกในกลุ่มเดินทางและความเสี่ยงที่มีในแหล่งสถานที่ท่องเที่ยว
- 4) องค์ประกอบด้านทรัพยากรและคุณลักษณะของแหล่งสถานที่ท่องเที่ยว (Destination resources and characteristics) ได้แก่ ประเภทของแหล่งสถานที่ท่องเที่ยว ปริมาณและคุณภาพการบริการ สิ่งแวดล้อม คุณลักษณะของประชากรในพื้นที่ และลักษณะทางการเมืองในประเทศที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว

จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมจึงพบว่าการท่องเที่ยวนั้นเป็นอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบจากปัจจัยด้านการเมืองเป็นสำคัญประการหนึ่งและจากการเกิดวิกฤติการณ์ทางการเมือง พ.ศ. 2556-2557 ที่ผ่านมานั้น ส่งผลต่อตัวเลขทางเศรษฐกิจของการท่องเที่ยวไทย พบว่าในปีพ.ศ. 2557 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวทั้งหมด 24.7 ล้านคน ลดลงร้อยละ 6.6 มีการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวได้จำนวน 1.13 ล้านล้านบาท ลดลงร้อยละ 5.8 จากปีที่ผ่านมา (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2557) ซึ่งเป็นผลจากการลดลงของจำนวนนักท่องเที่ยวเป็นหลักอีกทั้งยังคงส่งผลกระทบต่อภาคการท่องเที่ยวในระยะถัดไปคือ ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวที่เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลการตัดสินใจเดินทางกลับมาท่องเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานของ Kaplanidou (2007, p. 170) พบว่า ภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวส่งผลต่อความตั้งใจมาท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hadyn Ingram et al.(2013) จากการศึกษาวิจัยเรื่อง The impact of political instability on tourism: case of Thailand โดยงานวิจัยดังกล่าวนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความไม่แน่นอนทางการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ การรับรู้ และพฤติกรรมผู้บริโภคของนักท่องเที่ยว โดยกล่าวถึงสถานการณ์ความไม่แน่นอนทางการเมืองไทยตั้งแต่ปี 2010-2011 ที่ผ่านมา เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่ไม่เคยมาท่องเที่ยวที่ประเทศไทยมาก่อน และกลุ่มที่เคยมา

ท่องเที่ยวที่เมืองไทยแล้ว จำนวน 100 คน พบว่าผู้ที่ไม่เคยมาท่องเที่ยวที่ประเทศไทยนั้นมีความรู้สึกไม่แน่นอนทางการเมืองส่งผลต่อความเชื่อมั่นในการเดินทางร้อยละ 45

ซึ่งในขณะเดียวกันความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวและทัศนคติในเชิงบวกนั้นเป็นจุดกำเนิดของการตัดสินใจซื้อซ้ำ (เลิศพร ภาระสกุล, 2556, น. 134) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภกร ภัทรธนกกุล (2551) งานวิจัยเรื่อง ปัจจัยในการตัดสินใจเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ทัศนคติ และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต่อการท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครอันเป็นผลมาจากเหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมือง: กรณีศึกษา พ.ศ. 2549 - 2550 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติด้านความประทับใจ ความรู้สึกปลอดภัย ความรู้สึกคุ้มค่า การบอกต่อ และการกลับมาเที่ยวซ้ำ พบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร มีความคุ้มค่าเงิน และรู้สึกปลอดภัยในระดับ “มาก” อีกทั้งจากงานวิจัยของ พงศธร จันทรวีโรจน์ และณัฏช์ กุลิสร์ (2554) ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมและทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยหลังเหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมือง ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อประเทศไทยสามารถพยากรณ์พฤติกรรมการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในประเทศไทยอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และพฤติกรรมการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับแนวโน้มการกลับมาเที่ยวซ้ำอย่างมีนัยยะสำคัญที่ระดับ 0.01 และจากการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจกลับมาเที่ยวประเทศไทยซ้ำของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ของวรวิภา วัฒนศิริเสรีกุล (2552) พบว่านักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวซ้ำมีสัดส่วนของเพศชาย มาจากภูมิภาคเอเชีย ทำงานประจำ เป็นนักท่องเที่ยวอิสระ จากการวิเคราะห์ลักษณะและพฤติกรรมของกลุ่มนักท่องเที่ยวซ้ำกับกลุ่มที่มาเที่ยวครั้งแรก พบว่ามีความแตกต่างกันด้าน อายุ รายได้ ระยะเวลาที่พัก และค่าเฉลี่ยใช้จ่ายใช้ สำหรับโอกาสในการกลับมาเที่ยวซ้ำ พบว่า หากนักท่องเที่ยวมีทัศนคติที่ดีและความพึงใจที่ได้รับจากการท่องเที่ยว ได้แก่ ความคุ้มค่ากับเงินที่จ่ายไป ความคุ้มค่ากับเวลาที่ใช่ไป ความยินดีจ่ายเพื่อกลับมาเที่ยวอีกครั้ง

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยว และปัจจัยด้านทัศนคติที่นักท่องเที่ยวมีต่อการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานคร ภายหลังจากเกิดวิกฤติการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นระหว่างปีพ.ศ. 2556-2557 เพื่อพยากรณ์แนวโน้มในการเดินทางกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายหลังภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยต่อไปในอนาคต

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่องพฤติกรรม และทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรกต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครภายหลังจากเกิดวิกฤติการณ์ทางการเมือง พ.ศ. 2556-2557 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยกลุ่มตัวอย่างคือนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครภายหลังจากเกิดวิกฤติการณ์ทางการเมือง พ.ศ. 2557 นับตั้งแต่วันที่ 27 พฤษภาคม 2557 เป็นต้นมา โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรกคิดเป็น 192 ตัวอย่าง (จากกลุ่มตัวอย่างในงานวิทยานิพนธ์เรื่องพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครหลังวิกฤติการณ์ทางการเมือง พ.ศ. 2556-2557) จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบทดสอบความแปรปรวน และนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิง

อ้างอิง (Inference Statistics) Binary Logistic Regression เพื่อหาค่าพยากรณ์ของทัศนคติที่ส่งผลต่อการตัดสินใจกลับมาท่องเที่ยวซ้ำในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย

1. ลักษณะทั่วไปของนักท่องเที่ยวต่างชาติ

นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครเป็นครั้งแรกเป็นนักท่องเที่ยวเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดเป็น 52.6% ส่วนมากมีสถานภาพโสด (74.5%) โดยส่วนมากเป็นนักท่องเที่ยวที่มาจากภูมิภาคเอเชียและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ออกมากที่สุด (31.3%) รองลงมาคือนักท่องเที่ยวที่อยู่ในภูมิภาคยุโรป (28.1%) ช่วงอายุของนักท่องเที่ยวอยู่ระหว่าง 26-35 ปีมากที่สุด (37.5%) และอายุต่ำกว่า 25 ปีในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน (34.4%) รายได้โดยเฉลี่ยต่ำกว่า 15,000 USD คิดเป็น 60.9% ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับอุดมศึกษา (71.4%) และมีอาชีพเป็นพนักงานเอกชนมากที่สุดคิดเป็น 49.5% รองลงมาคือเป็นนักศึกษาคิดเป็น 26.6%

ตารางที่ 1 แสดงความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตัวแปรจัดประเภท	รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1. ภูมิภาค	1) เอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	60	31.3
	2) ยุโรป	54	28.1
	3) อเมริกา	16	8.3
	4) เอเชียใต้	19	9.9
	5) โอเชียเนีย	13	6.8
	6) ตะวันออกกลาง	16	8.3
	7) แอฟริกา	14	7.3
2. อายุ	1) ต่ำกว่า 25 ปี	66	34.4
	2) 26-35 ปี	72	37.5
	3) 36-45 ปี	45	23.4
	4) 46-55 ปี	6	3.1
	5) 55 ปีขึ้นไป	3	1.6
3. เพศ	1) เพศชาย	91	47.4
	2) เพศหญิง	101	52.6
4. สถานภาพ	1) โสด	143	74.5
	2) สมรส	49	25.5

ตัวแปรจัดประเภท	รายการ	ความถี่	ร้อยละ
5. รายได้ (ต่อปี)	1) ต่ำกว่า 15,000 USD	117	60.9
	2) 15,001-30,000 USD	45	23.4
	3) มากกว่า 30,001 USD	5	2.6
	4) อื่นๆ (ไม่ระบุ)	25	13.0
6. ระดับการศึกษา	1) มัธยมศึกษาตอนต้น	5	2.6
	2) มัธยมศึกษาตอนปลาย	30	15.6
	3) ปริญญาตรี	137	71.4
	4) อื่นๆ (ไม่ระบุ / อนุปริญญา)	20	10.4
7. อาชีพ	1) พนักงานของรัฐ	8	4.2
	2) พนักงานบริษัทเอกชน	95	49.5
	3) ธุรกิจส่วนตัว	14	7.3
	4) นักเรียน / นักศึกษา	51	26.6
	5) วัยเกษียณ	3	1.6
	6) อื่นๆ (ไม่มีอาชีพ / แม่บ้าน / วิศวกร / ครู / อาจารย์)	21	10.9

2. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวต่างชาติ

นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรกนั้นมีการใช้จ่ายเงินระหว่างการท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครน้อยกว่า 1,000 USD (60.4%) รูปแบบที่พักนิยมพักในโรงแรมคิดเป็น 61.5% มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจมากที่สุดคิดเป็น 54.77% นิยมเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเองมากที่สุดคิดเป็น 85.4% โดยเดินทางกับเพื่อนมากที่สุด (35.4%) รองลงมาคือเดินทางกับครอบครัว (29.2%) ใช้เวลาในการเดินทางท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครอยู่ระหว่าง 1-7 วันคิดเป็น 45.3% มีช่องทางการรับรู้ข้อมูลจากเว็บไซต์การท่องเที่ยวมากที่สุดคิดเป็น 19.5% รองลงมาคือผ่านเว็บบล็อกในอินเทอร์เน็ตในสัดส่วนใกล้เคียงกันคิดเป็น 19.3% โดยส่วนมากมีการรับรู้ถึงเหตุการณ์วิกฤตการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานครคิดเป็น 54.7% โดยตัดสินใจที่จะเดินทางกลับมาท่องเที่ยวซ้ำในกรุงเทพมหานครอีกครั้ง 86.5%

ตารางที่ 2 แสดงความถี่และค่าร้อยละของพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตัวแปรจัดประเภท	รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1. ค่าใช้จ่ายระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร	1) ต่ำกว่า 1,000 USD	116	60.4
	2) 1,001 - 2,000 USD	44	22.9
	3) 2,001 - 3,000 USD	10	5.2
	4) 3,001 - 4,000 USD	6	3.1
	5) มากกว่า 4,000 USD	3	1.6
	6) อื่นๆ (ไม่ระบุ)	13	6.8
2. สถานที่พัก	1) โรงแรม	118	61.5
	2) อพาร์ทเมนต์	20	10.4
	3) บ้านญาติ / บ้านเพื่อน / บ้านคนรู้จัก	1	0.5
	4) เกสเฮาส์	50	26.0
	5) อื่นๆ (หอพัก / รีสอร์ท)	3	1.6
3. วัตถุประสงค์การท่องเที่ยว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	1) พักผ่อนหย่อนใจ	183	95.3
	2) ติดต่อธุรกิจ	14	7.3
	3) ศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรม	65	33.9
	4) ช็อปปิ้ง	17	8.9
	5) การกีฬาและกิจกรรมการท่องเที่ยว	23	12.0
	6) ดูแลรักษาสุขภาพ	15	7.8
	7) อื่นๆ (Conference, Camp, Visit friends and Visit Family)	16	8.3
4. รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยว	1) แพ็คเกจทัวร์	18	9.4
	2) ท่องเที่ยวด้วยตัวเอง	164	85.4
	3) เดินทางมากับบริษัท	6	3.1
	4) อื่นๆ (มากับเพื่อน / ครอบครัว)	4	2.1
5. บุคคลร่วมเดินทาง	1) ท่องเที่ยวคนเดียว	19	9.9
	2) ครอบครัว	56	29.2
	3) คนรัก	41	21.4
	4) เพื่อน	68	35.4
	5) บริษัททัวร์	3	1.6
	6) เพื่อนร่วมงาน, ทริปปริษัท	5	2.6

ร้อยละ	รายการ	ความถี่	
6. ระยะเวลาการท่องเที่ยว ในกรุงเทพมหานคร	1) 1-7 วัน	87	45.3
	2) 8-14 วัน	81	42.2
	3) 15-21 วัน	8	4.2
	4) 22-29 วัน	5	2.6
	5) มากกว่า 30 วัน	11	5.7
7. ช่องทางการรับรู้ข่าวสาร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	1) หนังสือพิมพ์ / แม็กกาซีน	33	17.2
	2) วิทยู	0	0.0
	3) E-book / Applications	17	8.9
	4) คำบอกเล่า	104	54.2
	5) Facebook / Instagram / Twitter	62	32.3
	6) โทรทัศน์	53	27.6
	7) สำนักงานการท่องเที่ยว	28	14.6
	8) เว็บไซต์หน่วยงานการท่องเที่ยว	111	57.8
	9) บล็อกเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	110	57.3
	10) สถานทูต	10	5.2
	11) หนังสือแนะนำเที่ยว	62	32.3
	12) อื่นๆ	13	6.8
8. การรับรู้ถึงวิกฤติการณ์ ความไม่สงบทางการเมืองที่ เกิดขึ้น	1) รู้	105	54.7
	2) ไม่รู้	87	45.3
9. การตัดสินใจเดินทาง กลับมาท่องเที่ยวซ้ำ	1) คาดว่าจะเดินทางกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ	166	86.5
	2) คาดว่าจะไม่เดินทางเดินทางกลับมา ท่องเที่ยวซ้ำ	26	13.5

นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรกนั้นมีการใช้จ่ายเงินระหว่างการท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครน้อยกว่า 1,000 USD (60.4%) รูปแบบที่พักนิยมพักในโรงแรมคิดเป็น 61.5% มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจมากที่สุดคิดเป็น 54.77% นิยมเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเองมากที่สุดคิดเป็น 85.4% โดยเดินทางกับเพื่อนมากที่สุด (35.4%) รองลงมาคือเดินทางกับครอบครัว (29.2%) ใช้เวลาในการเดินทางท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครอยู่ระหว่าง 1-7 วันคิดเป็น 45.3% มีช่องทางการรับรู้ข้อมูลจากเว็บไซต์การท่องเที่ยวมากที่สุดคิดเป็น 19.5% รองลงมาคือผ่านเว็บบล็อกในอินเทอร์เน็ตในสัดส่วนใกล้เคียงกันคิดเป็น 19.3% โดยส่วนมากมีการรับรู้ถึงเหตุการณ์วิกฤติการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานครคิดเป็น 54.7% โดยตัดสินใจที่จะเดินทางกลับมาท่องเที่ยวซ้ำในกรุงเทพมหานครอีกครั้ง 86.5%

2. ทักษะคตินักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครภายหลังวิกฤตการณ์ทางการเมือง พ.ศ. 2557

ปัจจัยด้านทัศนคติ	ปัจจัยด้านภาพลักษณ์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมายของค่าเฉลี่ย
2.1	ในการท่องเที่ยวอาจพบกับค่าใช้จ่ายที่ไม่คาดคิด	3.98	.783	ปานกลาง
2.2	กรุงเทพฯมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีคุณภาพ	3.92	.630	ปานกลาง
2.3	กรุงเทพฯมีความสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลาย	4.07	.574	มาก
2.4	เป็นไปได้ที่จะไม่ได้รับความสุขจากการท่องเที่ยวในกรุงเทพฯ	3.64	.794	ปานกลาง
<u>ด้านความพึงพอใจโดยรวมจากการท่องเที่ยว</u>		<u>3.90</u>	<u>.458</u>	<u>ปานกลาง</u>
2.5	เชื่อมั่นว่าจะมีความปลอดภัยระหว่างการท่องเที่ยว	3.56	.757	ปานกลาง
2.6	มีความเชื่อมั่นว่าจะมีความปลอดภัยจากอาชญากรรมและการกระทำผิดกฎหมายระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวครั้งนี้	3.51	.723	ปานกลาง
2.7	มีความเชื่อมั่นว่ากรุงเทพฯมีความมั่นคงทางการเมือง	3.24	.729	ปานกลาง
2.8	ถนนหนทางในกรุงเทพฯมีความสะอาดเรียบร้อย	3.23	.767	ปานกลาง
<u>ด้านความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน</u>		<u>3.38</u>	<u>.603</u>	<u>ปานกลาง</u>
2.9	ราคาค่าบริการโรงแรมในกรุงเทพฯเป็นที่ยอมรับได้	3.64	.724	ปานกลาง
2.10	ราคาอาหารและเครื่องดื่มในกรุงเทพฯเป็นที่ยอมรับได้	3.55	.784	ปานกลาง
2.11	ราคาของค่าขนส่งในกรุงเทพฯ (แท็กซี่, รถบัส, รถตุ๊กตุ๊ก, เรือ) เป็นที่ยอมรับได้	3.03	.874	ปานกลาง
2.12	ราคาของสินค้าของที่ระลึกเป็นที่ยอมรับได้	3.44	.791	ปานกลาง
<u>ด้านความคุ้มค่าเงิน</u>		<u>3.41</u>	<u>.645</u>	<u>ปานกลาง</u>

จากตารางที่ พบว่า นักท่องเที่ยวมีทัศนคติต่อความพึงพอใจโดยรวมในการเดินทางท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.90$, $S.D. = .458$) มีทัศนคติด้านความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.38$, $S.D. = .603$) และมีทัศนคติต่อความคุ้มค่าเงินในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ($X = 3.41$, $S.D. = .645$)

4. การศึกษาทัศนคติที่ส่งผลการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวซ้ำในกรุงเทพมหานครภายหลังวิกฤติการณ์ทางการเมือง พ.ศ. 2556-2557 ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว

ทัศนคติ	B	S.E.	Wald	Df	Sig.	Exp(B)
ด้านความพึงพอใจโดยรวม	1.516	.674	5.055	1	.025	4.55
ด้านความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน	-1.459	.565	6.666	1	.010	.232
ด้านความคุ้มค่าเงิน	-2.710	.665	16.636	1	.000	.067

จากการทดสอบการพยากรณ์แนวโน้มการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรก (ดังตารางที่) พบว่าทัศนคติทั้ง 3 ด้านมีผลต่อการตัดสินใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวซ้ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าทัศนคติด้านความคุ้มค่าเงิน (Sig = .000, Exp(B) = .067) และด้านความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินค่าเงิน (Sig = .010, Exp(B) = .232) ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวซ้ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านความพึงพอใจโดยรวม ค่าเงิน (Sig = .025, Exp(B) = 4.55) ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวซ้ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปและอภิปรายผล

1. นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครเป็นครั้งแรกเป็นนักท่องเที่ยวเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดเป็น 52.6% ส่วนมากมีสถานภาพโสด (74.5%) โดยส่วนมากเป็นนักท่องเที่ยวที่มาจากภูมิภาคเอเชียและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ออกมากที่สุด (31.3%) ช่วงอายุของนักท่องเที่ยวอยู่ระหว่าง 26-35 ปีมากที่สุด (37.5%) และอายุต่ำกว่า 25 ปีในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน (34.4%) รายได้โดยเฉลี่ยต่ำกว่า 15,000 USD คิดเป็น 60.9% ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับอุดมศึกษา (71.4%) และมีอาชีพเป็นพนักงานเอกชนมากที่สุดคิดเป็น 49.5%

2. ด้านพฤติกรรมนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรกนั้นมีการใช้จ่ายเงินระหว่างการท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครน้อยกว่า 1,000 USD (60.4%) รูปแบบที่พักนิยมพักในโรงแรมคิดเป็น 61.5% มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจมากที่สุดคิดเป็น 54.77% นิยมเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเองมากที่สุดคิดเป็น 85.4% โดยเดินทางกับเพื่อนมากที่สุด (35.4%) รองลงมาคือเดินทางกับครอบครัว (29.2%) ใช้เวลาในการเดินทางท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครอยู่ระหว่าง 1-7 วันคิดเป็น 45.3% มีช่องทางการรับรู้ข้อมูลจากเว็บไซต์การท่องเที่ยวมากที่สุดคิดเป็น 19.5% รองลงมาคือผ่านเว็บบล็อกในอินเทอร์เน็ตในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันคิดเป็น 19.3% โดยส่วนมากมีการรับรู้ถึงเหตุการณ์วิกฤติการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานครคิดเป็น 54.7% โดยตัดสินใจที่จะเดินทางกลับมาท่องเที่ยวซ้ำในกรุงเทพมหานครอีกครั้ง 86.5%

3. ปัจจัยด้านทัศนคติที่ส่งผลการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวซ้ำในกรุงเทพมหานครภายหลังวิกฤติการณ์ทางการเมือง พ.ศ. 2556-2557 ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรก พบว่ามีความพึงพอใจโดยรวมต่อการท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร ($X = 3.90$, S.D. = .458) มีความรู้สึกปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร ($X = 3.38$, S.D. = .603) และมีความรู้สึกคุ้มค่าเงิน (X

= 3.41, S.D. = .645) และพบว่าทัศนคติทั้ง 3 ด้านมีผลต่อการตัดสินใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าทัศนคติด้านความคุ้มค่าเงิน (Sig = .000, Exp(B) = .067) และด้านความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินค่าเงิน (Sig = .010, Exp(B) = .232) ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านความพึงพอใจโดยรวม ค่าเงิน (Sig = .025, Exp(B) = 4.55) ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษาปัจจัยด้านทัศนคติที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติ นั้นไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภกร ภัทรธนกกุล (2551) ที่พบว่า นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในครั้งนั้นมีทัศนคติด้านความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร มีความคุ้มค่า และรู้สึกปลอดภัยในระดับ “มาก” เนื่องจากการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวครั้งแรกภายหลังการเกิดวิกฤติการณ์ทางการเมือง พ.ศ. 2556-2557 นั้นมีทัศนคติด้านความพึงพอใจโดยรวม, ความปลอดภัย และด้านความคุ้มค่าเงินอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของวรรยา วัฒนศิริเสรีกุล (2552) พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีทัศนคติที่ดี ที่ได้รับจากการท่องเที่ยว ได้แก่ ความคุ้มค่ากับเงินที่จ่ายไป ความคุ้มค่ากับเวลาที่ใช้ไป ความยินดีจ่ายเพื่อกลับมาเที่ยวอีกครั้ง กล่าวได้ว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในครั้งไม่มีความรู้สึกกังวลจากวิกฤติการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้น เนื่องจากนักท่องเที่ยวต่างชาติมีความรู้สึกปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินที่อยู่ในระดับปานกลาง และมีแนวโน้มว่าจะเดินทางกลับมาท่องเที่ยวจากปัจจัยด้านความคุ้มค่าเงิน, ความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน ตลอดจนความพึงพอใจโดยรวม ดังนั้นทิศทางการส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวภายหลังการเกิดวิกฤติการณ์ความไม่สงบทางการเมือง พ.ศ. 2556-2557 ทางภาครัฐควรเร่งดำเนินการตามนโยบายการส่งเสริมภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยว การออกกฎหมายควบคุมในเรื่องของการเอารถเช่าเปรียบ นักท่องเที่ยวต่างชาติมากยิ่งขึ้นเนื่องจากส่งผลกระทบต่อทัศนคติทางด้านความยุติธรรมในด้านราคาค่าบริการ และความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากการการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการทำแบบสอบถามเพียงครั้งเดียวในระยะเวลาอันสั้น และไม่สามารถทำการศึกษาซ้ำได้ และพื้นที่ในการเก็บข้อมูลนั้นจำกัดอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานครเท่านั้น ดังนั้นการอ้างอิงหรือการใช้ผลงานวิจัยจึงจำกัดเฉพาะพื้นที่ในกรุงเทพมหานครเท่านั้น ประกอบกับบริบททางสังคมและการเมืองที่ยังคงมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ดังนั้นการศึกษาวิจัยในประเด็นดังกล่าวอีกครั้งให้โดยศึกษารอบคลุมทั้งประเทศ จะทำให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและเป็นประโยชน์ในการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์มากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยนี้ไม่สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีหากปราศจากอาจารย์ที่ปรึกษาที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาอย่างดี คณาจารย์ที่ผ่านมาที่ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้ ตลอดจนกำลังใจที่ดีจากครอบครัว และเพื่อนๆทุกคน จึงอยากขอขอบพระคุณทุกท่านจากใจไว้ ณ ที่นี้ด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2551). การวิเคราะห์ข้อมูลหลายตัวแปร, พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสาร.
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (21 มกราคม 2556), ฐานข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงการตลาด.
Internal Tourism in Bangkok2012. สืบค้นจาก www.marketingdb.tat.or.th.
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (1 ตุลาคม 2558), **แนวทางในการประกันภัยชาวต่างชาติ.** สืบค้น
จาก http://www.mots.go.th/ewt_news.php?nid=5798
มิ่งสรรพ์ ขาวสอาด และอัครพงศ์ อ้นทอง. (2557). **ปริทัศน์สถานภาพความรู้เรื่องเศรษฐกิจท่องเที่ยวของ
ประเทศไทย.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
พงศธร จันทรวิโรจน์ และณัฏช์ กุลิสร. (2554). **พฤติกรรมและทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดิน
ทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยหลังเหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมือง.** สุทธิปริทัศน์, 25, 33-46.
เลิศพร ภาระสกุล. (2556). **พฤติกรรมนักท่องเที่ยว.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
วรทยา วัฒนศิริเสรีกุล. (2552). **ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจกลับมาเที่ยวประเทศไทยซ้ำของนักท่องเที่ยว
ชาวต่างชาติ,** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), คณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
ศุภกร ภัทรธนกุล. (2551). **ปัจจัยในการตัดสินใจเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ทัศนคติ และความพึงพอใจ ของ
นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต่อการท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร อันเป็นผลจากเหตุการณ์ความไม่สงบ
ทางการเมือง : กรณีศึกษา พ.ศ. 2549-2551.** จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์ , 30(115-116), 179-201.
ศศิกานต์ เบ้าวรรณ. (2550). **ปัจจัยที่มีผลต่อการคาดการณ์ของนักท่องเที่ยวในการเลือกมาท่องเที่ยวอีกครั้งใน
ประเทศไทย,** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร
ศาสตร์
An Gie Yong., Sean Pearce. (2013). **A Beginner's Guide to Factor Analysis: Focusing on
Exploratory Factor Analysis.** Tutorials in Quantitative Methods for Psychology. 9(2),
79-94.
Christine D., Min Z., and Diana M. (2009). **Understanding and Using Factor Scores:
Considerations for the Applied Researcher.** Practical Assessment, Research
and Evaluation. 14 (20), 1-11.
Franz F., Edgar E., Albert-Geore L. and Axel B. (2007). **Tutorials in Quantitative Methods for
Psychology.** 3(2), 51-59.
Hallmann, K. and Breuer, B. Z (2010). **The Impact of Image Congruence between Sport Event
and Destination on Behavioral Intention.** Tourism Review 65(1), 66-74.
Hadyn Ingram, Saloomeh Tabari and Wanthanee Watthanakhomprathip. (2013). **The impact of
political instability on tourism: case of Thailand.** Emerald. (2013),5(1), 92-103.
Sakar E., Keskin S. and Unver H. (2011). **Using of Factor Analysis Scores in Multiple Linear
Regression Model for Prediction of Kernel Weight in Ankara Walnuts.** Animal and
Plant Sciences. 21(2), 182-185.

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านคลองไม้แดง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1

The Use of the Information Technology in the Academic Administration of
Baanklongmaidang School under Tak Primary Educational Service Area Office 1

ทิพย์ทัย ทดเพชร¹
TIPHATHAI THODPHET

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและข้อเสนอแนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านคลองไม้แดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ประชากรและแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งสิ้น 19 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแบบสัมภาษณ์ทำการวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษา พบว่า สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านคลองไม้แดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย คือ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก รองลงมา ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อยู่ในระดับมาก ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน อยู่ในระดับมาก ด้านการประสานความร่วมมือ ในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น อยู่ในระดับมาก ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ อยู่ในระดับมาก ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา อยู่ในระดับมาก ด้านการแนะแนว อยู่ในระดับมาก และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ คือ ควรจัดทำโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรในด้านการใช้และการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำไปใช้ในการบริหารงานวิชาการ ควรกระตุ้นให้ครูพัฒนาตนเองด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอนตลอดเวลา ควรจัดอบรมเพื่อพัฒนา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ควรสนับสนุนให้มีการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในงานวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ควรจัดอบรมเรื่องการใช้และการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการทำวิจัยและการสืบค้นองค์ความรู้ ควรส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดเก็บข้อมูลแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน ควรส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดทำเอกสาร การผลิตสื่อ เพื่อเผยแพร่ผลงานหรือกิจกรรมด้านการแนะแนว ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศพัฒนางานประกันคุณภาพภายใน ควรสนับสนุนส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อจะพัฒนาการบริหารงานวิชาการผ่านเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ และควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดทำสื่อและนวัตกรรม

คำสำคัญ : เทคโนโลยีสารสนเทศ, การใช้, การบริหารงานวิชาการ

¹ ครูผู้ช่วยโรงเรียนบ้านคลองไม้แดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 ITUAEDEE@HOTMAIL.Com 0865757769

ABSTRACT

The purposes of the research seemed to investigate conditions and recommendations of the use of the information technology in the academic administration of Baanklongmaidang School under Tak Primary Educational Service Area Office 1. The participants and the data source of the research were 19 qualified people, school administrators, teachers, and the committees of Office of the Basic Education Commission. The research instruments were questionnaires and interviews. For questionnaires, the collected data were analyzed by frequency, percentages, arithmetic means, and standard deviation. For interviews, the collected data were analyzed by content analysis.

The findings of the research indicated that; on the whole, the conditions of the use of the information technology in the academic administration of Baanklongmaidang School under Tak Primary Educational Service Area Office 1 seemed to be at the high level. When each side was considered that had arithmetic means with descending order, it was found that all of them were at the high level; that is, the development and the promotion of having learning resources, the development and the use of technology for education, the measurement and evaluation and credit transfer, the cooperation in the academic development with other schools and organizations, the teaching and learning management in school, planning academic matters, the development of the learning processes, the development of the internal quality assurance system and educational standards, the guidance, and the research for the development of the educational quality in school respectively.

In terms of recommendations of the use of the information technology in the academic administration of Baanklongmaidang School under Tak Primary Educational Service Area Office 1, it was found that the school should do the personnel development projects on the use of the information technology in the academic administration. In addition, the school should encourage the teachers to develop themselves for the use of the information technology in teaching and learning. Moreover, the training of the use of the information technology for learning processes should be required. The school should focus on the use of computer technology for the measurement and evaluation and credit transfer. The training of the use of the information technology for doing the research and information retrieval system should be also required. Moreover, the teachers should be encouraged to use the information technology for the data storage of the learning resources both inside and outside the school. The school should promote the use of the information technology for the documentation, including designing teaching and learning materials. In terms of the guidance, it can be said that the school should support the teachers to use the information technology for the internal quality assurance system. In addition, the teachers should be encouraged to exchange data to develop the academic administration by the use of the information technology network. Moreover, the workshop of the use of the information technology for designing teaching and learning materials and innovation should be required.

Keywords : Information Technology, Using, Academic Affairs Administration

บทนำ

ในโลกยุคปัจจุบันมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นอย่างมากและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษา เทคโนโลยี การสื่อสารและสิ่งแวดล้อม คนในปัจจุบันสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร มีโอกาสรับรู้ข่าวสาร มีระบบการส่งข่าวสารที่รวดเร็วขึ้น เหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในโลก สามารถสื่อสารทั่วถึงกันได้อย่างทันที สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดสังคมเปิดที่ทุกชาติสามารถเรียนรู้ซึ่งกันและกันได้อย่างรวดเร็ว และได้เข้ามามีอิทธิพลต่อสภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของบุคคลในสังคมทั้งทางบวกและทางลบ โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนมีการรับรู้สิ่งใหม่ๆ ได้มีการเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารจากเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ ได้เร็วมาก ซึ่งส่งผลต่อผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้นำและครูผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศหลายแห่งที่ยังประสบปัญหาเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ (ถาวร อินทะแสง, 2547 : 1)

กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา จึงได้กำหนดแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา (พ.ศ.2557-2559) โดยมีเป้าหมายการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คือการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ (Enabling) โดยการเพิ่มศักยภาพการศึกษา ค้นคว้าและการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้แบบออนไลน์ (Online) การเรียนรู้ทุกที่ทุกเวลา (Engaging) โดยการเพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้โดยไม่ขาดความต่อเนื่องด้วยการใช้อุปกรณ์ส่วนตัวที่ทันสมัย (OYOD : Bring Your Own Device) รวมถึงสร้างความหลากหลายของการเรียนรู้ (Empowering) โดยการเพิ่มความสามารถและอิสระในการเลือกวิธีการและสื่อการเรียนรู้ในหลากหลายรูปแบบในห้องเรียนแห่งอนาคต (Future Class room) โดยกระทรวงศึกษาธิการได้มีพันธกิจร่วมกับกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กำหนดยุทธศาสตร์หลัก 4 ด้าน ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านการยกระดับความสามารถของผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาในการใช้ ICT เพื่อการศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการส่งเสริมสนับสนุนระบบการเรียนรู้แบบอิเล็กทรอนิกส์ ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการพัฒนาระบบ ICT เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการบริการ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดให้สถานศึกษามีบทบาทและหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ และให้เป็นไปตามหลักสูตรกำหนด และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนโดยร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการจัดการศึกษาและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การจัดการศึกษายังมุ่งเน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และความรับผิดชอบต่อสังคม พัฒนาคนให้มีความสุขโดยยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุดทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ด้วยความสำคัญของการจัดการศึกษาดังได้กล่าวข้างต้น งานวิชาการจึงถือได้ว่าเป็นงานหลักหรือภารกิจหลักของสถานศึกษา ดังที่สมิทท์และคณะ (Smith and Other, 1961 : อ้างถึงใน อานนท์ หล้าหนัก, 2551 : 3) ได้ให้ความสำคัญสำหรับการบริหารงาน และการให้ความสำคัญของงานในสถานศึกษา งานในความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาโดยแยกงานออกเป็น 7 ประเภท พบว่า การบริหารงานวิชาการคิดเป็นร้อยละ 40 การบริหารงานบุคคล คิดเป็นร้อยละ 20 การบริหารกิจการนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 20 การบริหารงานการเงินคิดเป็นร้อยละ 5 การบริหารอาคารสถานที่คิดเป็นร้อยละ 5 การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนคิดเป็นร้อยละ 5 และการบริหารทั่วไปคิดเป็นร้อยละ 5 ซึ่งจะเห็นได้ว่างาน

บริหารวิชาการมีความสำคัญมากที่สุด เป็นเสมือนหัวใจสำคัญของโรงเรียนเพราะเป็นส่วนที่ทำให้การศึกษากับเยาวชน การบริหารงานทุกด้านของโรงเรียนก็เพื่อตอบสนองความสำเร็จของผลงานทางด้านวิชาการทั้งสิ้น การที่โรงเรียน จะทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อผู้บริหารให้ความสำคัญกับทวิวิชาการในโรงเรียนเป็นอย่างดี (รศทรง จุลินทร, 2550 : 3) ซึ่งการบริหารงานดังกล่าวจำเป็นจะต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้การบริหารงานเกิดประสิทธิภาพ และมี ประสิทธิภาพ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2544 : 38)

โรงเรียนบ้านคลองไม้แดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จัดการศึกษาในระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนทั้งสิ้นจำนวน 68 คน จากผลการ ทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2557 ของสถาบัน ทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาและวัฒนธรรม ได้ คะแนนเฉลี่ย 50.50 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษ ได้คะแนนเฉลี่ย 26.25 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ได้คะแนนเฉลี่ย 35.00 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้คะแนนเฉลี่ย 33.75 ซึ่งต่ำกว่าผลการประเมินระดับชาติเฉลี่ย ทั้งสิ้น (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). [ออนไลน์]. (2559, 25 มีนาคม))

การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงานวิชาการนั้น มีความสำคัญมาก เพราะจะเป็นการช่วย ลดขั้นตอน ลดค่าใช้จ่าย อำนวยความสะดวก เชื่อมโยงเครือข่ายภายใน แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและความรู้ ควบคุมติดตาม ลดความเลื่อมล้ำของโอกาสในการเรียนรู้ ส่งผลให้มีการพัฒนาระดับผลการทดสอบทาง การศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ให้สูงขึ้น ทำให้การบริหารงานวิชาการเกิดประสิทธิภาพ และ ประสิทธิภาพ ซึ่งจะเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป (สุรวุฒิ ธรรมธะ, 2555 : 2)

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้นผู้ศึกษาในฐานะครูวิชาการ และผู้รับผิดชอบงานด้านสารสนเทศ จึงสนใจที่จะศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านคลองไม้แดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 ใน 10 งาน คือ 1) การวางแผนงานด้านวิชาการ 2) การจัดการเรียนการสอนใน สถานศึกษา 3) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 4) การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 5) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 6) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 7) การแนะแนว 8) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 9) การประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น และ 10) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อจะได้นำข้อมูล มาใช้ในการขับเคลื่อนคุณภาพและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง และเป็นรูปธรรม รวมทั้งได้แนวทางในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้มี ประสิทธิภาพ เพื่อยกระดับผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานให้มีค่าสูงกว่าผลการประเมิน ระดับชาติเฉลี่ยยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านคลองไม้แดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านคลอง ไม้แดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ตาก เขต 1

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านคลองไม้แดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

1. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านคลองไม้แดง
2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ และการบริหารงานวิชาการ
3. ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนบ้านคลองไม้แดง
4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. กรอบแนวคิดในการศึกษา
6. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านคลองไม้แดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 มีรายละเอียดดังนี้

1. การศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านคลองไม้แดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 เป็นการศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านคลองไม้แดง โดยการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ทั้ง 10 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ 2) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 3) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 4) ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 6) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 7) ด้านการแนะแนว 8) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 9) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น และ 10) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งสิ้น 19 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านคลองไม้แดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 เป็นการศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านคลองไม้แดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) รวมทั้งสิ้น 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลได้แก่ แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการภายในโรงเรียนบ้านคลองไม้แดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.91$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย คือ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.09$) รองลงมา ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.00$) ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.96$) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.96$) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.90$) ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.89$) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.87$) ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.84$) ด้านการแนะแนว อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.83$) และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.81$) ตามลำดับ หากพิจารณาเป็นรายด้านสามารถสรุปผลได้ดังนี้

ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การจัดทำแผนพัฒนางานวิชาการและโครงการด้านวิชาการด้วยโปรแกรม Microsoft โดยอาศัยข้อมูลสารสนเทศจากเว็บไซต์ เช่น แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาชาติ และการรับรู้ข้อมูลนโยบาย หรือสถานการณ์ทิศทางการศึกษาทางอินเทอร์เน็ต ผ่านโปรแกรม Smart Office ของ สพพ.ตาก เขต 1 อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.07$)

ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การจัดทำสื่อ ใบงาน ใบความรู้ นวัตกรรมโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่หลากหลาย เช่น Microsoft, Website, Facebook เป็นต้น อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.14$)

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การสืบค้นข้อมูลความรู้จากอินเทอร์เน็ต ด้วย Google อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.21$)

ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การพัฒนาเครื่องมือการวัดผลประเมินผลให้ได้มาตรฐานด้วยโปรแกรม BEIS 2003 อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.29$)

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การศึกษาค้นคว้างานวิจัยตัวอย่างจาก Website Thailist อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.07$)

ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การสำรวจ สืบค้น แสวงหาข้อมูลแหล่งเรียนรู้จาก Google อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.21$)

ด้านการแนะแนวโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การติดตามประเมินผลงานแนะแนวผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผ่านทาง Web conference หรือ Website ของโรงเรียน การจัดทำข้อมูลและเอกสารการแนะแนวไว้ใน Website ของโรงเรียนและการจัดทำแผ่นพับ การจัดทำสื่อ VCD, Power point ประชาสัมพันธ์โรงเรียนอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.93$)

ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาโดยใช้โปรแกรม Microsoft และโปรแกรม Schoolmis อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.07$)

ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียนหรือเขตพื้นที่การศึกษาผ่าน Smart Office, Line หรือ Facebook อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.14$)

ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การใช้ดาวเทียมทางไกลเพื่อการศึกษา (DLTV) อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.29$)

ข้อเสนอแนะของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการ ดังนี้ คือ ควรจัดทำโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรในด้านการใช้และการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำไปใช้ในการบริหารงานวิชาการ ควรกระตุ้นให้ครูพัฒนาตนเองด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอนตลอดเวลา ควรจัดอบรมเพื่อพัฒนา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ควรสนับสนุนให้มีการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในงานวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ควรจัดอบรมเรื่องการใช้และการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการทำวิจัยและการสืบค้นองค์ความรู้ ควรส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดเก็บข้อมูลแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน ควรส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดทำเอกสาร การผลิตสื่อ เพื่อเผยแพร่ผลงานหรือกิจกรรมด้านการแนะแนว ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศพัฒนางานประกันคุณภาพภายใน ควรสนับสนุนส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อจะพัฒนาการบริหารงานวิชาการผ่านเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ และควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดทำสื่อและนวัตกรรม

สรุปและอภิปรายผล

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านคลองไม้แดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า โรงเรียนมีการจัดทำแผนพัฒนางานวิชาการและโครงการด้านวิชาการด้วยโปรแกรม Microsoft โดยอาศัยข้อมูลสารสนเทศจากเว็บไซต์ เช่น แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาชาติ มีการรับรู้ข้อมูล นโยบาย หรือสถานการณ์ทิศทางการศึกษาทางอินเทอร์เน็ต ผ่านโปรแกรม Smart Office ของ สพป.ตาก เขต 1 ประกอบกับครูมีการจัดทำสื่อ ใบงาน ใบความรู้ นวัตกรรมโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่หลากหลาย เช่น Microsoft, Website, Facebook มีการสืบค้นข้อมูลความรู้และแสวงหาข้อมูลแหล่งเรียนรู้จาก Google ศึกษาค้นคว้างานวิจัยตัวอย่างจาก Website Thailist รวมถึงมีการพัฒนาเครื่องมือการวัดผลประเมินผลให้ได้มาตรฐานด้วยโปรแกรม BEIS 2003 นอกจากนี้ยังมีการติดตามประเมินผลงานแนะแนวผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผ่านทาง Web conference หรือ Website ของโรงเรียน มีการจัดทำข้อมูลและเอกสารการแนะแนวไว้ใน Website ของโรงเรียน จัดทำแผ่นพับ การจัดทำสื่อ VCD, Power point ประชาสัมพันธ์โรงเรียน มีการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาโดยใช้โปรแกรม Microsoft และโปรแกรม Schoolmis ทั้งยังประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียนหรือเขตพื้นที่การศึกษาผ่าน Smart Office, Line หรือ Facebook และใช้ดาวเทียมทางไกลเพื่อการศึกษา (DLTV) สอดคล้อง

กับแนวคิดของ มนตรี สังข์โต (2554 : 6) กล่าวว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดทำหลักสูตร การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร การจัดทำตารางสอนของโรงเรียน การจัดทำแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดทำสื่อการเรียนรู้ การบันทึกตรวจ วิเคราะห์ข้อสอบและประกาศผลสอบ การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และเป็นแหล่งเรียนรู้ การค้นคว้า และการทำวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน การรับนักเรียน การทำทะเบียนนักเรียนและจัดทำสำมะโนนักเรียน การจัดเก็บ สืบค้น ยืม คืน หนังสือของห้องสมุด การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนางานวิชาการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิญา รัตน์โกเมศ (2552 : ก) ได้ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 ทั้งด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ การดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ “มาก” ด้านที่มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากที่สุดตามลำดับคือ การวัดและประเมินผล การดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการและการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุทพร จุลินทร (2550 : ก) ศึกษาเรื่อง การใช้สารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนจังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า ระดับการใช้สารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดพิจิตร โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ งานวัดผลและประเมินผล, งานพัฒนาและส่งเสริมการเรียนการสอน งานพัฒนางานวิชาการ และงานจัดการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการ ดังนี้ คือ ควรจัดทำโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรในด้านการใช้และการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำไปใช้ในการบริหารงานวิชาการ ควรกระตุ้นให้ครูพัฒนาตนเองด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอนตลอดเวลา ควรจัดอบรมเพื่อพัฒนา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ควรสนับสนุนให้มีการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในงานวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ควรจัดอบรมเรื่องการใช้และการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการทำวิจัยและการสืบค้นองค์ความรู้ ควรส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดเก็บข้อมูลแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน ควรส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดทำเอกสาร การผลิตสื่อ เพื่อเผยแพร่ผลงานหรือกิจกรรมด้านการแนะแนว ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศพัฒนางานประกันคุณภาพภายใน ควรสนับสนุนส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อจะพัฒนาการบริหารงานวิชาการผ่านเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ และควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดทำสื่อและนวัตกรรม

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านคลองไม้แดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 สำเร็จลุล่วงได้ต้องขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนบ้านคลองไม้แดง ที่กรุณาให้ข้อมูล

ที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่งขอขอบคุณทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือและให้การสนับสนุนในการทำวิจัยครั้งนี้ด้วยดีตลอดมา

เอกสารอ้างอิง

- ถาวร อินทะแสง. (2547). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของวิทยาลัยสารพัดช่างกาฬสินธุ์. รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธนากร โพธิ์สุ. (2552). การใช้และการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2. ปริญญาโทครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- รศ.ทพจร จุลินทร. (2550). การใช้สารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน จังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- มนตรี สังข์โต. (2554). สภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานโรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2559). รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2557. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.niets.or.th> (วันที่ค้นข้อมูล : 25 มีนาคม 2559).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจบริหาร และการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2544). การวิจัยเชิงนโยบายรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนว พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : อัดสำเนา.
- สุรวุฒิ ธรรมธรร. (2555). สภาพปัจจุบันและความคาดหวังการใช้คอมพิวเตอร์ในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- อภิญา รัตนโกเมศ. (2552). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุดรธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อานนท์ หล้าหนัก. (2551). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูนเขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.

สร้างความปลอดภัยโดยใช้ “ป้ายไฟ LED” ลดอุบัติเหตุในการใช้ยานพาหนะงานก่อสร้าง Safety Traffic Lighting Signs to Reduce Accidents in Construction area

นางสาวปาริชาติ ทิพย์นวล¹
Miss. Parichat Tipnuan

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้ เพื่อทดสอบการใช้หลอดไฟส่องสว่างแบบ LED ในการแจ้งเตือนผู้ใช้ยานพาหนะทั้งในพื้นที่ก่อสร้างและโดยรอบ เพื่อลดการเกิดอุบัติเหตุในช่วงเวลากลางคืนอันเนื่องมาจากแสงสว่างของสัญญาณไฟหรือป้ายเตือนไม่ชัดเจน ผู้ศึกษาจึงได้ออกแบบป้ายไฟสำหรับทางเบี่ยงใช้หลอดไฟประเภท LED และทำการจดบันทึกสถิติการชะลอรถ ในช่วงเวลา 20.00 – 22.00 น. ผลการศึกษาพบว่า ระยะการชะลอรถหลังจากทำการปรับปรุงป้ายไฟทางเบี่ยงสถิติการชะลอรถของรถยนต์เพิ่มขึ้น 41.08% รถจักรยานยนต์เพิ่มขึ้น 403.77% และรถบรรทุกเพิ่มขึ้น 33.33% อย่างมีนัยสำคัญ

คำสำคัญ: การจัดการจราจร, หลอดไฟชนิด LED, งานก่อสร้าง, ยานพาหนะ

Abstract

The purpose of this project is to test an illumination of LED lamp type to notify for drivers who drive in construction site and neighborhood traffic. To reduce traffic accident at night time due to lighting illumination of construction is not clear. For this project a researcher designed lighting diversion sign as LED type and recorded a slow down distance when they saw the notification lighting during 20.00 – 22.00 hrs. A result was found that a slow down distance of car, motorcycle and truck is increased 41.08%, 403.77% and 33.33%, respectively. And the vision for drivers was clear than before start this project.

Keywords: Traffic Management, LED Lighting, Construction, Vehicle

¹ สาขาวิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา จังหวัดพะเยา 56000
Occupational Health and Safety department, School of Medicine, University of Phayao, Phayao 56000
Corresponding author: ps2536ps@gmail.com

บทนำ

งานก่อสร้างในพื้นที่ทับซ้อนกับพื้นที่สาธารณะ เช่น การสร้างสะพานบนถนน การขุดอุโมงค์ ถือเป็นงานที่มีความเสี่ยงสูงต่อชีวิตและทรัพย์สินของแรงงานก่อสร้างและบุคคลทั่วไปที่สัญจรผ่านไปมา การจัดระบบการจราจรสำหรับงานก่อสร้างที่ถือเป็นเรื่องสำคัญ เพื่อลดการสูญเสียหรืออุบัติเหตุในระหว่างการก่อสร้าง รวมถึงภาพลักษณ์ที่ดีต่อโครงการ จากการสอบถามพนักงานของผู้รับเหมาก่อสร้างและผู้ขับขี่ยานพาหนะที่สัญจรผ่านโครงการงานก่อสร้าง พบว่าป้ายไฟทางเบี่ยงแบบเดิมที่ใช้หลอดไฟประเภทฟลูออเรสเซนต์ ที่ถูกนำมาติดตั้งเพื่อแจ้งเตือนเขตก่อสร้างในเวลากลางคืนยังมีประสิทธิภาพไม่เพียงพอและเกิดแสงจ้าทำให้ทัศนวิสัยของผู้ขับขี่ยานพาหนะยังไม่ดีเท่าที่ควร อีกทั้งยังมีสถิติการเกิดอุบัติเหตุรถยนต์ขับชนป้ายไฟ นิสิตจึงได้มีแนวคิดในการปรับปรุงประสิทธิภาพของป้ายไฟเตือนทางเบี่ยง ในการจัดทำโครงการ “สร้างความปลอดภัยโดยใช้ “ป้ายไฟ LED” ลดอุบัติเหตุในพื้นที่งานก่อสร้าง” เพื่อให้ผู้ใช้ยานพาหนะมีทัศนวิสัยมองเห็นสัญญาณเตือนพื้นที่ก่อสร้างอย่างชัดเจนและลดการเกิดอุบัติเหตุ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทำการแก้ไขปรับปรุงป้ายไฟลูกศรทางเบี่ยงให้สามารถใช้ได้จริง เหมาะสมกับหน้างานและเพื่อเป็นการเตือนผู้ใช้รถใช้ถนนให้ทราบว่ามีงานก่อสร้างอยู่ด้านหน้าได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น
2. เพื่อให้ผู้ใช้รถใช้ถนนได้รับความปลอดภัยและสะดวกในการเดินทางในบริเวณพื้นที่ก่อสร้าง โดยให้เกิดความแตกต่างจากสภาพจราจรปกติน้อยที่สุด
3. เพื่อให้เกิดความปลอดภัยกับผู้ปฏิบัติงานในบริเวณพื้นที่ก่อสร้าง รวมถึงอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในงานก่อสร้างนั้นๆ

วิธีการศึกษา

กลุ่มเป้าหมาย

1. พนักงาน บริษัท เนวาร์ตน์พัฒนาการ จำกัด (มหาชน) ที่ทำงานกะกลางคืนในงานก่อสร้างโครงการก่อสร้างขยายถนนราชพฤกษ์ ระยะที่ 2 ตอนที่ 2
2. ผู้ขับขี่ยานพาหนะ บนถนนเส้นทางคลองมหาสวัสดิ์ - ซอยเจริญสุขนิทวงศ์ 13 (พื้นที่ทับซ้อนโครงการก่อสร้าง)

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ศึกษาข้อมูลการทำงานก่อสร้างในพื้นที่ใกล้เคียงถนนและโดยรอบ ทฤษฎี และกฎหมาย/ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง
2. เก็บข้อมูลก่อนการปรับปรุง โดยใช้ป้ายไฟทางเบี่ยงชนิดหลอดฟลูออเรสเซนต์ มีผู้เข้าร่วมทำการแบบประเมินทั้งหมด 45 คน แยกเป็นข้อมูลที่ได้จากพนักงานที่ทำงานกะกลางคืนจำนวน 20 คน และผู้ใช้รถใช้ถนนจำนวน 25 คน เป็นระยะเวลา 5 วัน (ตั้งแต่วันที่ 9-13 พ.ย. 58)
3. ออกแบบป้ายไฟทางเบี่ยง โดยปรับใช้หลอดไฟแบบ LED แทนหลอดไฟฟลูออเรสเซนต์ และติดตั้งป้ายไฟทางเบี่ยง ระยะห่างจากพื้นที่ก่อสร้าง 100 ม. เพื่อแจ้งเตือนผู้ขับขี่ยานพาหนะ

4. บันทึกสถิติการชะลอรถ โดยแบ่งระยะทางการชะลอรถออกเป็น 2 ระยะ คือ ชะลอในระยะที่ห่างจากป้ายไฟทางเบี่ยงเป็นระยะทางมากกว่า 30 เมตร และระยะชะลอห่างจากป้ายไฟทางเบี่ยงน้อยกว่า 30 เมตร ของรถ 3 ประเภท (รถยนต์ รถจักรยานยนต์ และรถบรรทุก) และหลังจากทำการปรับปรุงเป็นป้ายไฟทางเบี่ยง LED เป็นระยะเวลา 5 วัน (ตั้งแต่วันที่ 16-20 พ.ย. 58)
5. ประมวลผลข้อมูลโดยโปรแกรม SPSS และสรุปโครงการ

ตัวอย่างป้ายไฟเตือนทางเบี่ยง

ภาพที่ 1 ป้ายไฟชนิดหลอดฟลูออเรสเซนต์

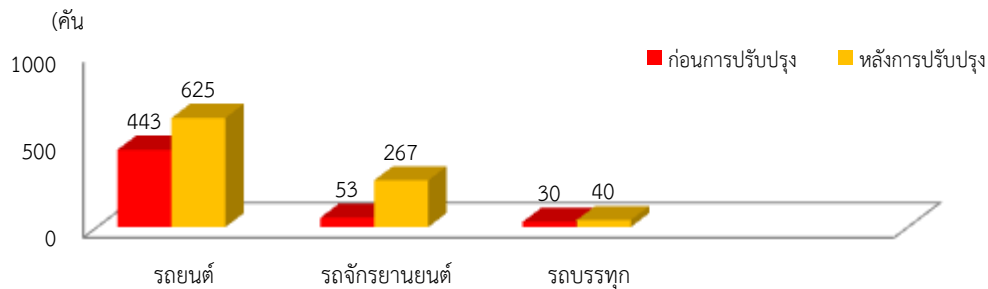
ภาพที่ 2 ป้ายไฟชนิดหลอด LED

ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ

ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม - 4 ธันวาคม 2558

ผลการศึกษา

ระยะการชะลอความเร็วรถ จุดปฏิบัติงานโครงการก่อสร้างขยายถนนราชพฤกษ์ ระยะที่ 2 (ตอนที่ 2) N.451

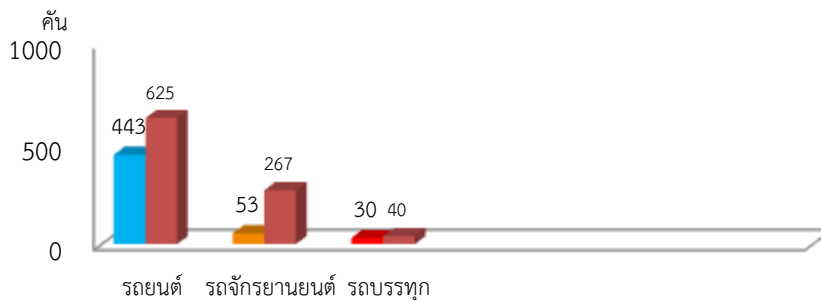
กราฟที่ 1 จำนวนรถและระยะการชะลอความเร็ว

จากกราฟแสดง จำนวนการชะลอยานพาหนะก่อนและหลังการปรับปรุง จะเห็นได้ว่าสถิติการชะลอรถของรถทั้ง 3 ประเภทระยะการชะลอรถที่เพิ่มขึ้น รถยนต์ 41.08% รถจักรยานยนต์ 403.77% และรถบรรทุกก็ 33.33%

ตารางที่ 1 ระยะการชะลอความเร็วรถ ก่อนและหลังการ

ประเภทรถ	ระยะการชะลอรถ	ก่อน(%)	หลัง(%)	ผลการประเมิน
รถยนต์	มากกว่า 30 ม.	44.25	53.42	ระยะชะลอเพิ่มขึ้น
	น้อยกว่า 30 ม.	55.75	46.58	ระยะชะลอลดลง
รถจักรยานยนต์	มากกว่า 30 ม.	27.46	50.37	ระยะชะลอเพิ่มขึ้น
	น้อยกว่า 30 ม.	72.54	49.63	ระยะชะลอลดลง
รถบรรทุก	มากกว่า 30 ม.	56.60	58.82	ระยะชะลอเพิ่มขึ้น
	น้อยกว่า 30 ม.	43.40	41.18	ระยะชะลอลดลง

จากตารางพบว่า ยานพาหนะทั้ง 3 ประเภท มีระยะการชะลอความเร็วในระยะมากกว่า 30 เมตร ที่เพิ่มมากขึ้น และระยะการชะลอความเร็วน้อยกว่า 30 เมตร ลดลง อันเนื่องมาจากผู้ขับขี่ยานพาหนะสามารถมองเห็นป้ายไฟแจ้งเตือนได้ชัดเจนมากขึ้น ในระยะ 100 ม.

กราฟ 2 ความคิดเห็นต่อป้ายไฟหลังการปรับปรุงด้านความปลอดภัยที่เพิ่มมาก

จากกราฟแสดง จำนวนร้อยละของผู้ขับขี่ที่ร่วมทำแบบสอบถามหลังจากทำการปรับปรุงแก้ไขป้ายไฟทางเบี่ยง มีความคิดเห็นป้ายไฟทางเบี่ยง LED ทำให้เกิดความปลอดภัยมาก (ร้อยละ 70.25)

วิจารณ์และสรุปผล

การจัดทำโครงการครั้งนี้ เมื่อนำข้อมูลมาประมวลผลโดยโปรแกรม SPSS พบว่าการชะลอความเร็วของรถที่ระยะมากกว่า 30 เมตร เพิ่มขึ้นหลังการปรับปรุงโดยการติดป้ายไฟแบบหลอด LED โดยรถยนต์ รถจักรยานยนต์ และรถบรรทุกเพิ่มขึ้น 41.08%, 403.77%, และ 33.33% ตามลำดับ และมีจำนวนยานพาหนะที่ชะลอความเร็วในระยะน้อยกว่า 30 เมตร ลดลง นอกจากนี้ผู้ขับขี่ยานพาหนะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับป้ายไฟทางเบี่ยงแบบหลอด LED ว่ามีความปลอดภัยมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากสามารถมองเห็นป้ายไฟได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

จากข้อคิดเห็นของผู้ขับขี่ยานพาหนะเกี่ยวกับหลอด LED ที่พบว่าสามารถมองเห็นได้ชัดเจนขึ้น ทั้งนี้เพราะแสงสว่างของหลอดไฟ Fluorescent จะมีลักษณะการกระจายของแสงออกทุกทิศทาง 2 ลักษณะ คือ แสงกระจายแบบ Glare (แสงจ้า) คือ ลักษณะเป็นแสงฟุ้งคล้ายหมอกควัน และแสงกระจายแบบ halo คือ

ลักษณะเป็นเหมือนวงจรดวงไฟ เป็นรัศมีรอบ ส่งผลกระทบต่อสายตาของผู้ขับขี่ยานพาหนะ ทำให้ความสามารถในการมองเห็นอาณาบริเวณโดยรอบลดลง ทำให้ตาเปล่า แสบตา และส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุขึ้นได้ ในขณะที่หลอดไฟ LED จะส่องสว่างเฉพาะจุดด้านหน้าเท่านั้น จะไม่มี การกระจายของแสง ซึ่งจะไม่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการมองเห็น

นอกจากนี้ ผู้ขับขี่ยานพาหนะได้มีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดระบบการจัดการจราจร เพื่อพัฒนาสำหรับโครงการต่อไป ดังนี้

1. การติดตั้งป้ายไฟทางเบี่ยง LED ที่เป็นวงจรไฟกระพริบ
2. การติดตั้งและทดสอบหลอดไฟฉุกเฉินชนิด LED ว่าจะมีลักษณะที่เห็นได้ชัดเจนเพิ่มขึ้นหรือไม่
3. การทดสอบการปรับระดับความสูงของป้ายไฟ ให้อยู่ในระดับสายตา หรือเหนือสายตา

กิตติกรรมประกาศ

การที่ข้าพเจ้าได้มาปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ณ บริษัท เนวาร์ตันพัฒนาการ จำกัด (มหาชน) ตั้งแต่วันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ.2558 ถึงวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ.2558 ส่งผลให้ข้าพเจ้าได้รับความรู้และประสบการณ์ต่างๆมากมาย สำหรับรายงานวิชา สหกิจศึกษาสำเร็จลงได้ด้วยดีจากความร่วมมือและการสนับสนุนจากหลายๆฝ่าย จากโครงการ การก่อสร้างขยายถนนราชพฤกษ์ ระยะที่ 2 ตอนที่ 2 (ซอยจรัญสนิทวงศ์ 13 - คลองมหาสวัสดิ์) N.451 (นายช่างฤทธิชัย ราชแป้น วิศวกรโครงการ และนายพิศณุ พูลเพียร เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยระดับวิชาชีพ) รวมถึงบุคลากรท่านอื่นๆ ที่ไม่ได้กล่าวชื่อนามทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำช่วยเหลือในการจัดทำรายงานฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์ ตลอดจนให้การดูแลและให้ความเข้าใจเกี่ยวกับชีวิตการทำงานจริง ข้าพเจ้าขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (สนข.) กระทรวงคมนาคม. คู่มือการใช้เครื่องหมายจราจร

บริเวณพื้นที่ก่อสร้าง เล่มที่ 5. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ. 2548. หน้า 1-50

สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (สนข.) กระทรวงคมนาคม. เอกสารการเรียนรู้ด้วยตัวเอง

เกี่ยวกับเครื่องหมายจราจรบริเวณพื้นที่ก่อสร้าง เล่มที่ 5. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ. 2547. หน้า 1-50

Tdlight Led. “รู้จักกับหลอดประหยัดไฟ LED”. <http://futuretechled.blogspot.com>

/2013/04/led_3.html “วันที่ 28 เดือนพฤศจิกายน 2558”

“ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหลอด LED และหลอดฟลูออเรสเซนต์”. <http://www.pspotech.co.th>

“วันที่ 28 เดือนพฤศจิกายน 2558”

“ภาวะแสงกระจาย”. <http://www.drtulaya.com/forum/index.php?topic=3728.0;wap2>

“วันที่ 28 เดือนพฤศจิกายน 2558”

การสร้าง Sphere Gaps แนวตั้ง ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 50, 75 และ 100 เซนติเมตร Construction Vertical Sphere Gaps Diameter 50, 75 and 100 Centimeter

รังสิวุธ ปัญญา¹, มานะ ทนะอัน² และ สวัสดิ์ ยุคะลัง^{2*}
Rangsiwut Panya¹, Mana Thanaon² and Sawat Yukhalang^{2*}

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอการวัดแรงดันสูงด้วยช่องว่างทรงกลม Sphere Gaps แนวตั้ง ขนาด 50, 75 และ 100 เซนติเมตร ที่สร้างขึ้นด้วยสแตนเลสควบคุมระยะด้วยไมโครคอลโทลเลอร์ เป็นวิธีการวัดค่ายอดของ แรงดันสูง กระแสสลับกระแสตรงหรือแรงดันอิมพัลส์ฟ้าผ่ารูปคลื่นเต็มและอิมพัลส์แบบสวิตซึ่งเป็นวิธีที่ง่ายและมีความแม่นยำเชื่อถือได้ โดยอาศัยการเกิดสปาร์กหรือการเกิดเบรกดาวน เมื่อแรงดันถึงค่าที่ทำให้อากาศภายในช่องว่าง แก๊ป(อำนาจ สุขศรี, 2553) ที่มาตรฐาน IEEE Std 4 ; 1995 และ IEC60-2:1994(IEEE Std 4 ; 1995) ได้ กำหนดค่าแรงดันเบรกดาวนในตารางมาตรฐานด้วยความถูกต้อง 5% สำหรับวัดแรงดันสูงกระแสตรง และ 3% สำหรับแรงดันกระแสสลับและอิมพัลส์

คณะผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาค้นคว้าและจัดสร้าง Sphere Gaps ขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาและปฏิบัติการ ทดลองจำลองลักษณะการเกิดฟ้าผ่า ผลการทดสอบขนาด 50, 75 และ 100 เซนติเมตร ระยะห่าง 2 เซนติเมตร มี ค่าเท่ากับ 55.28 kV, 57.01 kV และ 58.58 kV ตามลำดับ และที่ระยะห่าง 3 เซนติเมตร มีค่าเท่ากับ 83.33 kV, 85.58 kV และ 87.08 kV ตามลำดับ ทั้งสองระยะห่างอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ตามมาตรฐาน IEC std 4 : 1995 ไม่เกิน $\pm 5\%$

คำสำคัญ: แรงดันเบรกดาวน, ลูกสเฟียร์แก๊ป, ไมโครคอนโทรลเลอร์

¹ นักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ตาก ต.ไม่งาม อ.เมือง จ.ตาก 63000

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ตาก ต.ไม่งาม อ.เมือง จ.ตาก 63000

*Email : yu_sawat@hotmail.com, โทรศัพท์ 055-511962, โทรสาร 055-515303

Abstract

This paper present about the breakdown voltage with stainless vertical sphere gaps diameter 50, 75 and 100 centimeter by microcontroller control. The peak to peak high voltage AC and DC or full impulse and switching impulse voltage are easiness and reliable. When lightning spark or breakdown voltage statistic breakdown discharge voltage or impulse the right sphere gaps between electrode by IEEE Std 4 ; 1995 and IEC60-2:1994 breakdown for 5% DC and 3% for AC and impulse

Research team study and constructed sphere gaps for education and laboratory and development project future. The results of sphere gaps 50, 75 and 100 centimeter for distance 2 centimeter 55.28 kV, 57.01 kV and 58.58 kV respectively and distance 3 centimeter 83.33 kV, 85.58 kV and 87.08 kV respectively. The both to be in line for acceptable get standardized IEC std 4 : 1995 at $\pm 5\%$.

Keywords: Breakdown Voltage, Sphere Gaps, Microcontroller

1. บทนำ

การวัดแรงดันสูงด้วยแกปทรงกลมเป็นวิธีการวัดค่ายอดของแรงดันกระแสสลับกระแสตรงหรือแรงดันอิมพัลส์ฟ้าผ่ารูปคลื่นเต็มและพัลส์แบบสวิตชิงเป็นวิธีที่ง่ายและมีความแน่นอนเชื่อถือได้ การวัดแรงดันสูงด้วยแกปทรงกลม ได้มีใช้กันแพร่หลายเป็นเวลามากกว่า 75 ปี แล้วโดยอาศัยการเกิด สปาร์กหรือการเกิดเบรกดาวน เมื่อแรงดันถึงค่าที่ทำให้อากาศภายในแกปทรงกลม ระหว่างอิเล็กโตรดเกิดการเบรกดาวน ซึ่งเป็นไปตามกฎการดิสชาร์จของไกซ คือ สปาร์กหรือเบรก-ดาวน จะเกิดขึ้นเมื่อความเครียดสนามไฟฟ้าถึงค่าหนึ่งซึ่งเป็นค่าแรงดันเบรกดาวนสถิติ (Statistic Breakdown Discharge Voltage) ที่ทราบค่าความคลาดเคลื่อนที่แน่นอนทำซ้ำเดิมได้ ได้กำหนดค่าแรงดันเบรกดาวนในตารางด้วยค่าความคลาดเคลื่อน (Uncertainty) 3% ที่ระดับความเชื่อมั่น (Confidence level) 95% สำหรับการวัดแรงดันสูงกระแสสลับและแรงดันอิมพัลส์ ในขณะที่มาตรฐาน IEEE Std 4 ; 1995 และ IEC60-2:1994 ได้กำหนดค่าแรงดันเบรกดาวนในตารางมาตรฐานด้วยความถูกต้อง 5% สำหรับวัดแรงดันสูงกระแสตรง และ 3% สำหรับแรงดันกระแสสลับและแรงดันอิมพัลส์ ซึ่งการวัดแรงดันสูงด้วยช่องว่างทรงกลมหรือแกปทรงกลม มีการวัดโดยใช้ลูกแกปทรงกลมหลายขนาดและมีการปรับระยะที่แตกต่างกัน จึงจัดทำโครงสร้างรองรับและระบบควบคุมที่สามารถเปลี่ยนขนาดของลูกแกปทรงกลมและสามารถเปลี่ยนระยะแกปทรงกลม ทั้งสองลูกโดยใช้ชุดคอนโทรลในการควบคุมระยะห่างของชุดลูกแกปทรงกลมทั้ง 3 ขนาดได้โดยใช้โปรแกรมเมเบิลลอจิกคอลโทรลเลอร์เป็นตัวควบคุมสแต็ปมอเตอร์ในการปรับระยะห่างของแกปทรงกลมตามตารางทดสอบมาตรฐาน

เนื่องจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีดำเนินการเรียนวิชาวิศวกรรมไฟฟ้าแรงสูง ซึ่งมีการเรียนทฤษฎี เราจึงได้ทำการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับชุดแกปทรงกลม เพื่อนำมาจัดสร้างแกปทรงกลมการสร้างชุดแกปทรงแนวตั้งจะสามารถใช้ในการศึกษาทดลองในรายวิชาดังกล่าวทดสอบจำลองการเกิดฟ้าผ่าและค่าแรงดันต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลและประโยชน์สำหรับอุปกรณ์ป้องกันไฟฟ้าแรงสูงและยังสามารถนำไปต่อยอดเพิ่มเติมโครงงานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไปได้

2. ชุดอุปกรณ์ระบบควบคุมและระบบที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

การออกแบบระบบของโครงงานวิจัยนี้ได้ออกแบบโครงสร้างของชุดโครงสร้างจับยึดลูก Sphere Gaps และชุดระบบควบคุมการปรับระยะของลูก Sphere Gaps ด้วยระบบไมโครคอนโทรลเลอร์ โดยมีขนาดและรูปแบบดังนี้

2.1 การออกแบบโครงสร้างฐานของชุดโครงสร้างจับยึดลูก Sphere Gaps

โครงสร้างทำจากเหล็กพร้อมพ่นสีและกันสนิม โดยมีขนาดของโครงสร้าง คือ gaps ขนาดฐาน 2 x 2.5 เมตร สูง 6 เมตร มีลูก Sphere gaps ขนาด 50 เซนติเมตร 75 เซนติเมตร และ 100 เซนติเมตร แบ่งแยกออกได้ 5 ส่วน มีล้อในการเคลื่อนย้าย 4 ล้อ ยึดติดกับฐาน ใช้มอเตอร์ในการควบคุมระยะห่างระหว่าง Gaps ทั้ง 2 ลูก ในการทดสอบใช้โปรแกรมเมเบิลลอจิกคอลโทรลเลอร์ในการควบคุมระยะห่างของแกปทั้งสองลูก โดยสามารถป้อนค่าระยะห่างตามที่ต้องการจะทดสอบผ่านทาง Touch Screen จากตู้ควบคุม สามารถตั้งค่าระยะลูก Sphere Gaps ให้ชนกันก่อนการทดสอบเพื่อเซตให้ระยะเป็นศูนย์ และสามารถแยกออกเป็นส่วนได้ดังแสดงในรูปที่ 1

รูปที่ 1 โครงสร้างชุดจับยึดลูก Sphere Gaps

และจากรูปที่ 2 เป็นชุดตู้ระบบควบคุมที่ควบคุมด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์ ส่วนตำแหน่งของตู้ควบคุมนั้นจะต้องวางอยู่ห่างจากชุดทดสอบโดยการลากสายออกมาจากโครงสร้าง เพื่อป้องกันแรงดันสูงระหว่างการทดสอบ ใช้สแต็ปมอเตอร์เมื่อป้อนพัลส์เข้าไป 1 พัลส์ จะทำให้มอเตอร์หมุนไป 0.72 การหมุน 1 รอบ เท่ากับ 360 และแกนบอลสกรูที่ใช้เมื่อหมุนครบ 1 รอบ จะได้ระยะ 5 มิลลิเมตร หากต้องการให้บอลสกรูหมุน 1 รอบ ต้องป้อนพัลส์ 500 พัลส์ เพราะฉะนั้นหากต้องการให้บอลสกรูหมุนระยะ 1 มิลลิเมตร ต้องป้อนพัลส์ 100 พัลส์

(ก)

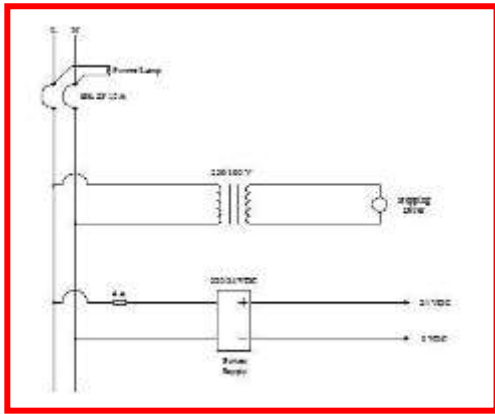

(ข)

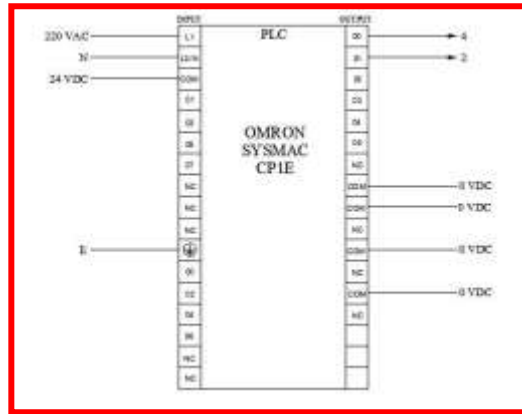
รูปที่ 2 ชุดระบบควบคุม (ก) โครงสร้างชุดควบคุมบอลสกรู (ข) ตู้ระบบควบคุม

2.2. วงจรควบคุมด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์

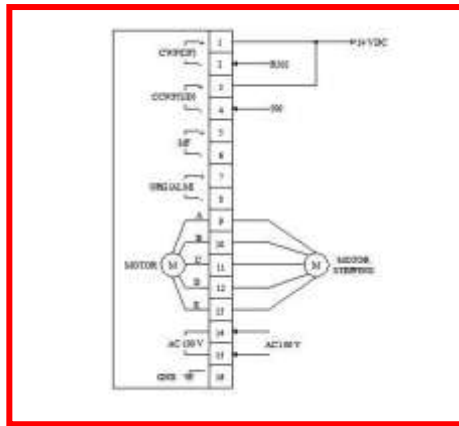
บอร์ดไมโครคอนโทรลเลอร์จะเป็นตัวควบคุมการทำงานของวงจรเครื่อง Visual KV Series สามารถส่งสัญญาณพัลส์นาฬิกาโดยตรงได้โดยไม่มีผลกระทบจากช่วงเวลาสแกนในรีเลย์เอาต์พุต 0502 ถ้ามีการตั้งค่าความถี่หรือจำนวนของพัลส์เอาต์พุตและเวลาเร่งของพัลส์ขึ้นเบื้องต้นลงในหน่วยความจำข้อมูล เครื่อง Visual KV Series จะควบคุมแรมป์ขึ้นลงโดยอัตโนมัติ ฟังก์ชันเอาต์พุตควบคุมแรมป์ขึ้นลงจะมีตารางเวลาแสดงแรมป์ขึ้นลงของความถี่เริ่มต้น ความถี่ การทำงาน เวลาเร่ง และเวลาในการลดความเร็วความถี่เอาต์พุตจะตั้งภายในขอบเขตของ 200 ถึง 50,000 Hz ซึ่งเป็นวงจรการควบคุมจากทั้งวงจรดังแสดงในรูปที่ 3

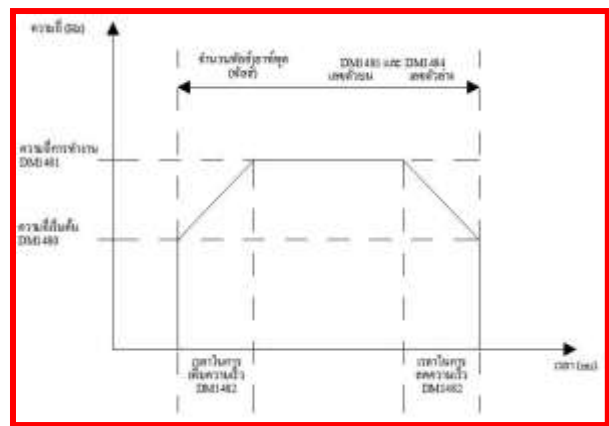
(ก)

(ข)

(ค)

(ง)

รูปที่ 3 วงจรและชุดควบคุมการทำงาน (ก) วงจรกำลัง (ข) วงจรการต่อเข้าโปรแกรมเมจิกคอนโทรลเลอร์ (ค) วงจรการต่อเข้าวงจรขับเคลื่อนมอเตอร์ (ง) การควบคุมแรมป์ปรับค่าขึ้นลง

2.3. ค่าโวลต์มิเตอร์แบบไฟฟ้าสถิต (สำรวจ สังข์สะอาด, 2547)

หลักการวัดแรงดันด้วยโวลต์มิเตอร์แบบไฟฟ้าสถิต อาศัยผลของการเกิดแรงขึ้นจากสนามไฟฟ้าระหว่างแผ่นอิเล็กโทรดระนาบ 2 อันที่วางขนานกัน โดยทำขอบของอิเล็กโทรดให้มีลักษณะที่จะทำให้ค่าสนามไฟฟ้าสม่ำเสมอเท่ากันตลอดหน้าอิเล็กโทรด ถ้าแรงดันที่ป้อนเข้าไป คือ U ระหว่างอิเล็กโทรดของระนาบ ซึ่งมีค่าความจุไฟฟ้าเท่ากับ C จึงเขียนสมการแรงดึงดูดระหว่างอิเล็กโทรดระนาบในเทอมของแรงดันได้ว่า

$$F = - \frac{dW_e}{dx} = \frac{d}{dx} \left(\frac{1}{2} C U^2 \right) \quad \dots\dots\dots(1)$$

แต่ค่าเก็บประจุ $C = \epsilon \frac{A}{d} \quad \dots\dots\dots(2)$

ฉะนั้น $F = \frac{1}{2} \epsilon A U^2 \frac{d}{dx} \frac{1}{d} = \frac{1}{2} \frac{\epsilon A U^2}{d^2} = \frac{1}{2} \epsilon A E^2$

$$F = 4.427 \times 10^{-12} \epsilon_r A E^2 \quad \text{N (Newton)}$$

$$F = 4.153 \times 10^{-10} \epsilon_r A E^2 \quad \text{กรัมแรง (kg force=9.8066N)}$$

โดยที่

ϵ คือ เปรอิมิตติวิตีของฉนวนระหว่างอิเล็กโทรดระนาบ $= \epsilon_0 \epsilon_r$ และ $\epsilon_0 = 8.854 \times 10^{-12} \text{ F / m}$

A คือ พื้นที่ของอิเล็กโทรดระนาบ (m^2)

d คือ ระยะห่างระหว่างอิเล็กโทรดระนาบ (m)

E คือ ความเครียดสนามไฟฟ้า (kV / m)

การวัดแรงดันสูงด้วยโวลต์มิเตอร์แบบไฟฟ้าสถิต เป็นการวัดแรงดันดึงดูดระหว่างอิเล็กโทรดระนาบ เป็นวิธีวัดค่าสัมบูรณ์ (absolute value) แรงที่เกิดขึ้นมีค่าน้อยมาก เช่น อากาศมี $\epsilon_r = 1$ ความเครียดสนามไฟฟ้าเท่ากับ 1000 kV / m แรงที่เกิดขึ้นต่อหนึ่งหน่วยพื้นที่จะได้เท่ากับ 4.427 นิวตันต่อตารางเมตร หรือเท่ากับ 450 กรัมแรงต่อตารางเมตร ฉะนั้นการที่จะใช้หลักการนี้วัดแรงดันสูงๆจะต้องใช้อิเล็กโทรดมีพื้นที่กว้างๆ เพื่อให้ได้แรงมากพอที่จะวัดได้

เมื่อด้านหนึ่งของอิเล็กโทรดเคลื่อนที่ได้ แรงที่กระทบบนอิเล็กโทรดนั้น ก็สามารถวัดได้โดยวัดการยืดสปริงในกรณีวัดแรงสูงนั้น ส่วนที่เคลื่อนที่เพียงเล็กน้อยก็สามารถวัดขนาดแรงดันได้ เนื่องจากแรงที่เกิดขึ้นเป็นอัตราส่วนโดยตรงกับกำลังสองของแรงดันที่ป้อนระหว่างอิเล็กโทรดระนาบ จึงเป็นการวัดค่า rms ถ้ามีผู้อ่านแรงดันโดยตรงจะต้องมีการปรับเทียบมาตรฐาน

2.4 ค่าแรงดันเบรกดาวนของแกปทรงกลม (ศิริวัฒน์ โพธิ์เวชกุล, 2546)

ค่าแรงดันที่ทำให้เกิดสปาร์ก หรือ เบรกดาวนแกปทรงกลมนั้น ขึ้นอยู่กับความคงทนต่อแรงดันไฟฟ้าของอากาศหรือก๊าซ ระยะแกปของทรงกลม d ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของทรงกลม D และความหนาแน่นสัมพัทธ์ของอากาศ δ คือ

$$U_b = f(d, D, \delta)$$

เมื่อ U_b คือ แรงดันที่ทำให้เกิดสปาร์กที่แกปทรงกลม

ตามมาตรฐานสากล IEC ได้กำหนดค่าแรงดันเบรกดาวนของแกปทรงกลมในอากาศที่สภาวะมาตรฐาน สภาวะบรรยากาศมาตรฐานของ IEC คือ

- อุณหภูมิ $t_n = 20^\circ C$
- ความดันบรรยากาศ $b_n = 101.3 kPa (=1.013 \text{ bar} = 760 \text{ มม.ปรอท})$
- ความชื้นสัมบูรณ์ (Absolute humidity) $h_n = 11 g / m^3$

ฉะนั้น ค่าแรงดันเบรกดาวนของแกปทรงกลมที่สภาวะห้อง U_b จะหาได้จากตารางที่ คุณด้วย
แฟคเตอร์ k_d คือ

$$U_b = U_{b_n} \cdot k_d \tag{3}$$

เมื่อ U_{b_n} คือ ค่าแรงดันเบรกดาวนที่สภาวะมาตรฐาน

k_d คือ ตัวประกอบแปลงผันความหนาแน่นของอากาศ และมีค่า δ เมื่อ δ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.9-1.05 โดยความหนาแน่นสัมพัทธ์ของอากาศ δ คำนวณได้จากสมการ

$$\delta = \frac{b}{b_n} \frac{273 + t_n}{273 + t} \tag{4}$$

โดยที่ b คือ ความดันของอากาศอ่านจากบาโรมิเตอร์ เป็น kPa หรือ bar

t คือ อุณหภูมิของห้องในขณะที่วัด

การวัดแรงดันด้วยแกปทรงกลมตามมาตรฐาน IEC เล่มใหม่ คือ IEC 60052-2002 ให้คำนึงถึงผลของความชื้นในบรรยากาศ คือ ค่าแรงดันเบรกดาวนของแกปทรงกลมจะมีค่าเพิ่มขึ้นตามความชื้นสัมบูรณ์ด้วยอัตรา 0.2% ต่อ g/m^3 โดยที่ค่าแรงดันเบรกดาวน หาจากค่าความชื้นสัมบูรณ์เฉลี่ย $8.5 g/m^3$ ฉะนั้น ค่าแรงดันเบรกดาวนที่สภาวะห้อง U_b จึงต้องแก้ด้วยตัวประกอบแปลงผันความชื้น k_h คือ

$$U_b = U_{b_n} \cdot k_h$$

ค่าตัวประกอบแปลงผันความชื้น คำนวณได้จากความสัมพันธ์ [IEC 60052-2002]

$$k_h = 1 + [0.002(h / \delta - 8.5)]$$

โดยที่ h คือ ความชื้นสัมบูรณ์เป็น g/m^3 สามารถอ่านได้จากกราฟความชื้นสัมบูรณ์ของอากาศในทอม อุณหภูมิเทอร์โมมิเตอร์กระเปาะแห้งและเปียกของ Psychrometer

ตัวอย่างวิธีการหาค่าความคลาดเคลื่อนค่าแรงดันเบรกดาวน์ตามมาตรฐาน IEC ที่ระยะ 2 เซนติเมตร เท่ากับ 59 kV ที่อุณหภูมิมาตรฐาน เพราะฉะนั้นแรงดันเบรกดาวน์ที่อุณหภูมิและความดันในห้องทดสอบจะได้ (www.egat.co.th/tsb, มาตรฐานป้องกันฟ้าผ่าสำหรับสิ่งปลูกสร้าง(ว.ส.ท.,2550)

จาก

$$U_b = k \times U_{bn}$$

$$U_b = 0.965 \times 59 = 56.93 \text{ kV}$$

ค่าแรงดันเบรกดาวน์ที่ได้จากการทดสอบ ที่ระยะ 2 เซนติเมตร เท่ากับ 55.28 kV

$$\begin{aligned} \text{ค่าความคลาดเคลื่อน} &= \frac{x - x_t}{x_t} \times 100 \\ &= \frac{55.28 - 56.93}{56.93} \times 100 \\ &= 2.89 \% \end{aligned}$$

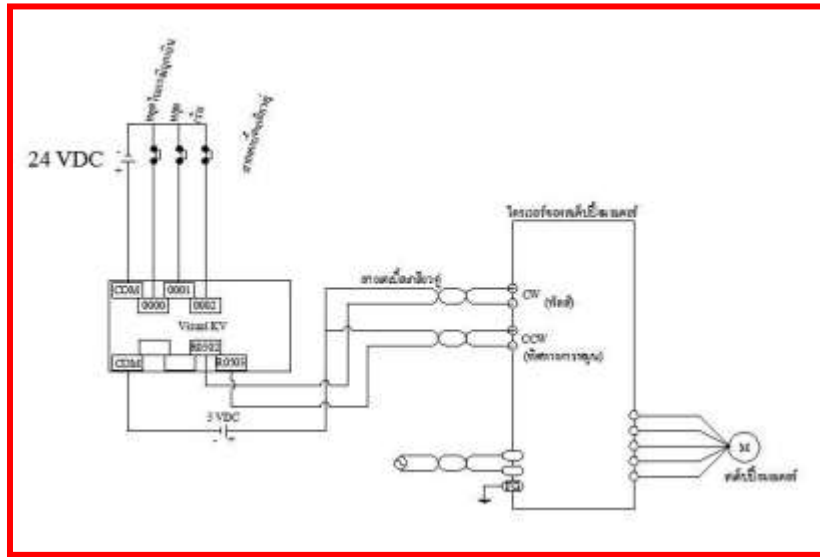
3. ขั้นตอนการทำงานของระบบและลำดับขั้นตอนการทดลอง

3.1 ขั้นตอนการทำงานของระบบ

ตั้งค่าเบื้องต้นแต่ละพารามิเตอร์สำหรับการควบคุมตำแหน่งในหน่วยความจำข้อมูลที่สอดคล้องกันตั้งแต่ การตั้งรหัสข้อผิดพลาดของค่า (DM 1486), ความถี่เริ่มต้น (Hz) (DM1486), ความถี่ขณะทำงาน (Hz) (DM 1481), เวลาการเพิ่มความเร็ว/เวลาในการลดความเร็ว (ms) (DM 1482) และ จำนวนพัลส์เอาต์พุต (DM 1484 และ DM 1485) เมื่อทำงานให้ตั้งค่ารีเลย์ใช้งานพิเศษในการควบคุมตำแหน่ง การทำงานจะเริ่ม หยุดตามปกติ และ หยุดไหลในกรณีฉุกเฉิน ด้วยสถานะ ON/OFF ของค่ารีเลย์ที่ใช้งานพิเศษ

ตารางที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานและค่ารีเลย์ใช้งานพิเศษที่ใช้

หมายเลขค่ารีเลย์	R/W*	ฟังก์ชัน	คำอธิบาย
2308	W	หยุด	เวลาเร่งที่ขอขาขึ้นทำงานแล้วหยุด
2309	R	ทำงาน	คงสถานะ ON ขณะที่มีเอาต์พุตพัลส์
	W	ตั้งค่าใหม่	หยุดการทำงานทันทีที่มีการตั้งค่าใหม่ในโปรแกรมอินเตอร์รัพท์
2310	W	เริ่ม	เริ่มการทำงานที่ขอขาขึ้น

รูปที่ 4 บล็อกไดอะแกรมแสดงการเชื่อมต่อของระบบในการควบคุม

3.2 ลำดับขั้นการทดลอง

- 1 ตรวจสอบอุปกรณ์ ฐานและคานของโครงสร้างเพื่อเช็คความพร้อมของชุดทดลอง
- 2 ตรวจสอบผิวของแกปทรงกลมว่ามีรอยขีดข่วนหรือรอยบุบก่อนการทดสอบทุกครั้ง
- 3 ตรวจสอบฉนวนของแกนที่ใช้ในการติดตั้งแกปทรงกลม
- 4 ประกอบฐานและเสาคานเข้าด้วยกันเพื่อติดตั้งแกปทรงกลม
- 5 นำสายทองแดงติดตั้งที่เกลียวของแกปทรงกลมด้านบนเพื่อจ่ายแรงดันให้กับแกปทรงกลม
- 6 นำสายกราวด์ติดตั้งที่เกลียวของแกปทรงกลมด้านล่าง เพื่อเวลาที่เกิดเบรกความแรงดันในขณะนั้นจะลงกราวด์ทันที
- 7 ติดตั้งแกปทรงกลมเข้ากับชุดทดลอง
- 8 นำสายทองแดงอีกด้านไปติดตั้งเข้ากับเครื่องกำเนิดไฟฟ้า
- 9 นำสายกราวด์ติดตั้งเข้ากับระบบ
- 10 ทำการเซตศูนย์แกปทรงกลมด้านล่างให้ชนแกปทรงกลมด้านบน
- 11 ก่อนทำการทดลองป้อนแรงดัน หากต้องการปรับระยะห่างระหว่างแกปทรงกลมให้ทำการเซตตรงหน้าจอลงแล้วตั้งค่าการเลื่อนของระยะห่างตามการทดลอง

4. ผลการทดลอง

เป็นการทดสอบประสิทธิภาพการทดสอบชุด Sphere Gaps เพื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐาน โดยการเพิ่มระยะห่างลูก Sphere gaps และจ่ายกระแสไฟฟ้าให้เกิดการสปากขึ้นในช่องว่างระหว่าง Sphere Gaps ทั้งสองลูก เพื่ออ่านค่าแรงดันที่ได้มาเปรียบกับตารางมาตรฐาน ผลการทดลอง ดังแสดงในตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2

การทดสอบแรงดันเบรกดาว์นของแกปทรงกลมขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 50 เซนติเมตร

ระยะห่าง (cm)	แรงดัน (kV)		ระยะห่าง (cm)	แรงดัน (kV)	
	RMS	$3U_b$ ที่ทดสอบ		RMS	U_b ที่ทดสอบ
2	38.95	55.08	3	59.02	83.46
	38.80	54.87		58.24	82.36
	39.02	55.18		59.05	83.50
	39.24	55.49		59.95	84.78
	38.75	54.80		85.36	82.53
ค่าเฉลี่ย		55.28			83.33
$U_{bn} \times k$		56.93			82.99

ตารางที่ 3

การทดสอบแรงดันเบรกดาว์นของแกปทรงกลมขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 75 เซนติเมตร

ระยะห่าง (cm)	แรงดัน (kV)		ระยะห่าง (cm)	แรงดัน (kV)	
	RMS	$3U_b$ ที่ทดสอบ		RMS	U_b ที่ทดสอบ
2	40.28	56.96	3	59.22	83.77
	39.20	55.43		59.55	84.21
	40.60	57.41		60.27	85.23
	40.76	57.64		59.97	84.81
	40.75	57.62		60.67	85.80
ค่าเฉลี่ย		57.01			85.58
$U_{bn} \times k$		54.78			80.92

ตารางที่ 4

การทดสอบแรงดันเบรกดาวนของแกปทรงกลมขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 100 เซนติเมตร

ระยะห่าง (cm)	แรงดัน (kV)		ระยะห่าง (cm)	แรงดัน (kV)	
	RMS	$3U_b$ ที่ทดสอบ		RMS	U_b ที่ทดสอบ
2	30.44	46.16	3	44.34	76.17
	35.20	45.22		40.72	75.29
	38.04	49.11		49.15	83.32
	37.74	48.12		50.21	84.16
	39.03	50.17		48.04	79.01
ค่าเฉลี่ย		48.01			80.03
$U_{bn} \times k$		49.97			77.19

5. สรุปผลการทดลองและข้อเสนอแนะ

จากผลการทดลองที่ขนาดขนาดและระยะห่างของลูก Sphere Gaps จะแปรผันตรงกับแรงดัน คือ เมื่อเราเพิ่มระยะหรือขนาดของแกปทรงกลมก็ต้องใช้แรงดันในการเบรกดาวนมากขึ้นและอุณหภูมิและความดันบรรยากาศก็มีผลต่อการเบรกดาวนเช่นกัน จึงต้องมีการคำนวณเพื่อเปรียบเทียบหาค่าสัมประสิทธิ์ในการหาแรงดันเบรกดาวนขณะทำการทดลองและนำไปเปรียบเทียบกับตารางมาตรฐาน เพื่อเปรียบเทียบค่าแรงดันมาตรฐานที่ยอมรับได้ตามตารางและค่าแรงดันที่ทดลองเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับตามตารางมาตรฐานแล้วค่าความคาดเคลื่อนอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ตามมาตรฐาน IEC std 4 : 1995 คือ $\pm 5\%$ จากการทดลองการสร้างลูก Sphere Gaps ด้วยสแตนเลส ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 50, 75 และ 100 เซนติเมตร พร้อมระบบการควบคุมระยะห่างนี้ สามารถใช้ทดสอบแรงดัน Breakdown และอยู่ในพิกัดแรงดันทดสอบตามมาตรฐานที่ยอมรับได้

ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้กับระบบการทดสอบไฟฟ้าแรงดันสูงอื่นๆ และสามารถพัฒนาต่อยอดในการวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในระบบไฟฟ้าแรงสูงได้

6. กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณโครงการยกระดับปริญญาโทเป็นงานวิจัยตีพิมพ์ งานสร้างสรรค์ และงานบริการวิชาการสู่ชุมชน ประจำปี 2558 และขอขอบคุณ ห้องปฏิบัติการไฟฟ้าแรงสูง สาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่ได้เอื้อเฟื้อสถานที่และอุปกรณ์ต่างๆบางส่วนในการวิจัยและการทดสอบระบบไฟฟ้าแรงสูง

7. เอกสารอ้างอิง

IEEE std 4-1995: IEEE Standard Techniques for High Voltage testing.

อำนาจ สุขศรี.(2553). “วิศวกรรมไฟฟ้าแรงสูง” ภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า คณะวิศวกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น : กรุงเทพฯ, 2553

สำรวย สังข์สะอาด.(2547). “วิศวกรรมไฟฟ้าแรงสูง” พิมพ์ครั้งที่ 3. ภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า

คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : กรุงเทพฯ, 2547

ศิริวัฒน์ โปธิเวชกุล. (2546). “เอกสารประกอบการสอนวิศวกรรมไฟฟ้าแรงสูงขั้นสูง”. สถาบัน

เทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง, พ.ศ.2546.

งานบริการด้านทดสอบอุปกรณ์ไฟฟ้าแรงสูง กองจัดการธุรกิจกลุ่มระบบส่ง ฝ่ายบริหารกลุ่มระบบส่ง, การไฟฟ้า
ฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย, www.egat.co.th/tsb

มาตรฐานป้องกันฟ้าผ่าสำหรับสิ่งปลูกสร้าง. (2550). สมาคมวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทยในพระบรม
ราชูปถัมภ์ (ว.ส.ท.)